

Uvodnik

Andrej Černic

Psi lajajo. Karavana gre dalje

Letošnje igre ne bi smele biti podeljene Pekingju zaradi kitajskega kršenja človekovih pravic (ne govorimo samo o Tibetu). Tako kot ni bila "moralna" dodelitev iger Atlanti leta 1996 (ob stoletnici modernih OI) samo zato, ker je ameriško mesto upravni sedež Coca-cole. Toda kocka je padla že pred časom in treba se je bilo s tem sprizniti. Pravzaprav je bilo časa za razmišljanje o bojkotu na pretek: svetovni voditelji so imeli za to na razpolago dobrih sedem let, odkar je 13. julija 2001 MOK izbral Peking v ostri konkurenci bolj "civiliziranih" mest, Pariza, Toronta in Osake.

Današnji pomisleki glede bojkota so torej nekoliko cinična in hinavska politična igrca svetovnih veljakov. Pravzaprav so bili bojkoti skozi zgodovino OI vedno samo sredstvo političnih igrin in niso nikoli imeli kakih realnopolitičnih zahtevkov. Ameriški bojkot moskovskih iger leta 1980 je v sovjetskem napadu na Afganistan videl le dovolj verodostojen razlog za marketinško potezo, s katero so ZDA začele dokončni boj proti komunizmu. Sovjetski bojkot leta 1984 je bil, jasno, samo logičen odgovor na ameriško provokacijo. Zanimivo pa je, da se bojkoti obeh velesil niso dogajali v obdobju viška hladne vojne: 31. oktobra 1956 je SZ s tanki vkorakala na Madžarsko, a ZDA niso bojkotirale OI, ki so se le dvajset dni kasneje začele v Melbournu. Tako kot SZ ni nikoli bojkotirala iger v obdobju, ko so ZDA bile vpletene v spopad z Vietnamom. V osemdesetih je imel bojkot večji medijski učinek, ker je pomagal šibiti že itak šibki sovjetski sistem, ki se je utapljal v Brežnjevi stagflaciji.

Zdaj pa spet h Kitajski. Če izvzamemo Kubo (ki pa nima posebne geostrateške pomembnosti), je Kitajska edini formalni komunistični imperij, ki se je še ohranil. Ohranil pa se je, ker se je prilagodil ekonomskim zahtevam ostalega sveta. 2/3 BDP-ja prispevajo v kitajsko blagajno privatna podjetja, socialistični raj državne proizvodnje prispeva torej samo še tretjinski delež. Močno so se povešale naložbe iz tujine: 2.255 milijonov dolarjev investicij v Šangajskem kantonu, 3.243 milijonov v severnem sosedu Šangaja, kantonu Jiangsu, 3.140 milijonov v Hong Kongu. Po teh podatkih postaja nekoliko bolj razumljivo, zakaj je Peking prodril proti bolj demokratičnim nasprotnikom Parizu in Torontu. Da bi v javnosti izpadli nekoliko manj cinično, so se svetovni voditelji v zadnjem letu spomnili na Tibet, na problem onesnaževanja in smoga v Pekingu, na suženjski odnos, v katerem živijo navadni ljudje.

Kitajska je le dobila svoje OI in s tem se moramo pač sprizniti. Kvečjemu bi morali to situacijo izkoristiti..., že dalj časa ni bilo namreč deželi vzhajajočega sonca namenjene toliko pozornosti. In tukaj bi mednarodne oblasti lahko spet zastavile svojo avtoriteto. A niso. Kitajska administracija je cenzurirala dostop do interneta tudi za tuje novinarje in ga za silo sprostila šele po pritisku mednarodne javnosti. Vizum za predstavnike sedme sile velja samo za Peking in olimpijska prizorišča. Bog ne daj, da bi se novinarji od tod oddaljili ali da bi si celo upali v Tibet!

Vse to pa je le kitajsko pojmovanje tržnega gospodarstva in interneta, ki nista sredstvo demokratizacije in liberalizacije, ampak z vrha vsiljeni sredstvi nadzora in prisile. Tržno ekonomijo so s posebnim zakonom, ki se postavlja v bran zasebni lastnini, dokončno uzakonili lani po posredovanju predsednika Hu Jintaa. Tako kot je cenzurirani internet vsiljen od partije in odprt za javnost samo za najnujnejše potrebe, je tudi tržna ekonomija vsiljena samo toliko, kolikor omogoča preživetje partije in poslovanje zahodnega zasebnega kapitala.

To svetovnim veljakom ustreza. In zato leta 2001 niso nasprotovali izbiri Pekinga za letošnje OI. Peking pa je letošnje blage grožnje z bojkotom prešlišal.

Psi lajajo. Karavana gre dalje.

Tri Slovenije, en narod

20. romanje Treh Slovenij na Sv. Višarje

Foto DP

Na Sv. Višarjah sta spregovorila Tamara Griesser-Pečar in Jože Horvat "Vstop v EU je bil še zadnji korak k vrnitvi domov"

Rafaellova družba in Zveza evropskih izseljenških duhovnikov sta v nedeljo, 3. avgusta, priredili že tradicionalno in letos jubilejno, 20. Romanje treh Slovenij na Sv. Višarje. Udeležilo se ga je več kot tisoč Slovencev iz domovine, zamejstva in zdomstva. Dan se je začel z vzponom na romarsko središče iz Žabnic. Po poti so romarji spremljali premišljevanje križevega pota in se tako povzpeli do priljubljene romarske cerkve Matere Božje. Program se je na vrhu Sv. Višarj razpletel v treh poglavjih. Srečanja so se udeležili vidni predstavniki slovenskega političnega življenja. Prisotna je bila ministrica za visoko šolstvo Mojca Kucler Dolinar, vodja poslanske skupine NSi Jože Horvat, ki je bil slavnostni govornik drugega dela proslave, evropski poslanec Lojze Peterle, koprski škof Metod Piriš, ki je daroval sveto mašo, slovenski veleposlanik v Rimu, dr. Andrej Capuder, poslanec Ciril Testen in vodja Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu Zorko Pelikan. Ob 10.30 je na prostoru za cerkvijo besedo prevzela zgodovinarica dr. Tamara Griesser-Pečar. Spregovorila je na tematiko Cerkev na zatožni klopi (gre za naslov knjižne publikacije, ki jo je sama izdala). Griesserjeva je svoj poseg začela primerjalno z odnosom, ki sta ga do slovenske cerkve gojila fašizem in nacizem v obdobju pred 6. aprilom 1941 in po njem. Temu je sledilo poglavje o krivicah, ki jih je slovenska cerkev doživljala v času komunizma. Griesser-Pečarjeva je dejala, da so imeli vsi trije totalitarizmi negativen odnos do Cerkve, fašizem in nacizem predvsem do slovenske Cerkve. Predavateljica je nato predstavila stanje slovenske Cerkve in duhovnikov v Jugoslaviji v obdobju po 2. svetovni vojni. Posebej se je zauzela pri primeru škofa Rožmana: "Rožman je skušal pomagati vsem, tudi komunistom. Primer Toneta Tomšiča ni edini. Hkrati pa se je bal komunizma, ki mu je grozil že v času vojne". Po vojni je po predavateljicinem mnenju Cerkev postala sovraženik št. 1 za novi komunistični sistem. Cerkev je bila namreč edina organizacija zunaj KPJ, ki se je ohranila pri življenju: "Ko je partija ugotovila, da ima Cerkev premočan vpliv, jo je skušala moralno diskreditirati z re-

presijo, množičnimi aretacijami in medijsko gonjo". Tudi sodišča so bila po mnenju Griesser-Pečarjeve samo sredstva za preganjanje cerkve: "Sodišča niso bila nevtralna. Uresničevala so voljo partije. Na dnevnem redu so bila kršenja človekovih pravic, kršenje svobode mišljenja, veroizpovedi, tiska"... Na zatožni klopi je bilo vsega 429 duhovnikov, 9 je bilo obsojenih na smrt in štirje so bili dejansko usmrčeni. Po mnenju Griesser-Pečarjeve je bila onemogočena tudi verska svoboda, pa čeprav je bila formalno zagotovljena. Zadnji del predavanja je predavateljica namenila današnji situaciji: "Danes Slovenija se še ni otresla proticerkvenega duha, ki jo je zaznamoval vso povojno obdobje. Odnos do vere je v Sloveniji drugačen kot v ostali Evropi. V Sloveniji v zadnjem obdobju prihajajo celo v ospredje teorije, po katerih

moramo v času 2. svetovne vojne med totalitarizme prištevati tudi katolicizem. Zločini komunističnega režima pa se skušajo relativizirati". Prvem predavanju je sledila sv. maša, ki jo je ob so-maševanju številnih zdomskih duhovnikov daroval koprski škof Metod Piriš. V homiliji je škof izrekel tri zahvale Slovincem zunaj matičnih meja: prva je šla za zvestobo narodu, druga za ljubezen do domovine, tretja pa za trpljenje in požrtvovanje, ki ga vlagajo v svojo narodnost. Pri gojenju ljubezni do domovine in naroda je škof poudaril tudi pomen vere in zaključil z besedami: "Vera v Boga in zvestoba domovini!" Po maši je škof blagoslovil prenovljen Ehrlichov dom na Višarjah, ki je dom vseh Slovencev - romarjev na tej romarski poti. Organizatorji so se ob tej priložnosti posebej zahvalili vsem, ki so omogočili prenovo Ehrlichovega doma. Posebej so bili omenjeni vodja obnovitvenih del Tone Ostanek, gostinec Jure Prešeren, zaposleni pri družbi Promotour Peter Gerdol, dolgoletni oskrbnik Martin Kranner, duhovnik Dionizij Matevčič, vodja Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu Zorko Pelikan ter Skupina iz Šentjošta.

/ stran 16
AČ

Pogovor: Tamara Griesser - Pečar

Po uvodnem predavanju smo izmenjali nekaj besed s predavateljico, dr. Tamaro Griesser-Pečar, zgodovinarico in strokovnjakinjo za poglavje o odnosih med Cerkvijo in državo posebej še v letih po 2. svetovni vojni. Predavanje, ki ga je imela na Sv. Višarjah, je bilo poimenovano po njeni zadnji knjigi Cerkev na zatožni klopi, ki je izšla leta 2005 pri založniški hiši Družina v Ljubljani.

Zakaj se je slovenska cerkev znašla na zatožni klopi?

Po letu 1945 je bila slovenska cerkev edini ideološki nasprotnik partije. Komunisti so hoteli prevzeti celotnega človeka. Cerkev so hoteli najprej uničiti in jo potem poskušali onemogočiti in diskreditirati v očeh vernikov z različnimi očitki.

Kljub današnjemu demokratičnemu sistemu ste v zadnjem delu predavanja omenili, da slovenska javnost še vedno gleda na Cerkev z določenimi predsodki.

Zakaj se po vašem mnenju to dogaja?

To je res. Gre za posledice indoktrinacije, ki jo lahko zasledimo povsod: v medijih, v šolah. Ljudje so še vedno prepričani, da so katoličani drugorazredni državljani in da nimajo pravice svojih prepričanj javno izkazovati.

Kakšno bi bilo po vašem mnenju primerno razmerje med državo in cerkvijo?

Prepričano podpiram jasno ločitev med državo in cerkvijo. To pa ne pomeni, da mora biti država ateistična. Država mora biti nevtralna, pustiti mora dovolj prostora vsem prepričanjem in idejam, ki ne kršijo ustavnih določil. Sem spadajo seveda tudi vsi verniki, katoličani in drugi.

AČ

Župan Mirko Brulc sprejel prefekta Roberta De Lorenza

Zahvala in priznanje za opravljeno delo

no zahvalil v imenu novogoriških občanov in sploh Slovencev iz bližnjih občin, poleg tega pa še izrazil željo, da bi De Lorenzo še kaj prišel v naše kraje, in to ne le za prejem odlikovanja, ampak tudi kot "turist in prijatelj".

Prefekt se je zahvalil za sprejem in pohvalne besede. Brez lažne skromnosti je priznal, da je veliko zadovoljen in velik privilegij videti, da sosed ceni opravljeno delo. "Dosegli smo zastavljene cilje, ker smo ovrednotili in zaščitili pomembne človeške vrednote, ki odlikujejo prebivalce na Goriškem in so skupne za vse, na obeh straneh

meje. O svoji naslednici je De Lorenzo povedal, da je izjemna ženska, strokovno izkušena in občutljiva, ki bo gotovo nadaljevala njegovo delo. Ta prostor ima še veliko priložnosti, če bo znal ohraniti iskreno spoštovanje in velikodušen pogled na bližnjega v iskanju skupnih namenov. Prefekt je zagotovil, da se bo z ženo in sinom še rad vračal v te kraje, katerih del se čuti. Zahvalil se je za širokogrudne besede, ki so poplačale njegov trud. V imenu slovenske narodne skupnosti v Italiji se je županu in prefektu zahvalil Livio Semolič. Prisotna sta bila tudi predsednik Komisije za mednarodne odnose MO Nova Gorica Stojan Ščuka in vodja prefektovega kabineta Pietro Giulio Scarabino. Na koncu je Brulc podaril gostu listino predloga za državno odlikovanje, knjigo o zgodovini Slovencev in grb z novogoriškim simbolom-vrtnico: "Osem tisoč jih raste po našem mestu, ena pa naj gre z vami". Prefekt: "Uspelo vam je mi seči do srca"...

DD

"Vaš prihod pred tremi leti je bil za nas pravo darilo". S temi besedami je novogoriški župan Mirko Brulc v torek, 5. avgusta, sprejel v zeleni dvorani Mestne občine Nova Gorica goriškega prefekta Roberta De Lorenza, ki zaključuje svoj mandat in bo čez slaba dva tedna zapustil vladno palačo na Travniku. Čezmejno sodelovanje v tem prostoru je dolga leta pričakovalo takega prefekta, ki bi razumel ta prostor, razvoja dogodkov, predvsem pa potrebe slovenske manjšine v Italiji, je dodal prvi občan slovenske občine. "Z vašim prihodom se je tu marsikaj zgodilo prvič". Prvič je na prefekturi zadonela slovenska pesem, prvič je na njenem pročelju visela slovenska zastava. Prefektovi javni nastopi so bili za vse nas "prava učna ura". V trajnem spominu nam bodo ostali zlasti trije veliki dogodki, kjer so prefektove besede odjeknile na poseben način: ob odkritju spomenika Simonu Gregorčiču v Ljudskem vrtu, na žalni seji ob smrti Mirka Špacapana, ob odkritju Trubarjevega kipa v Rubijah. Pa še, ne nazadnje, predlogi za visoka državna odlikovanja, od tistega namenjenega Lojzetu Bratužu ob 70-letnici smrti pa vse do zadnjega, gospe Vilmi Brajnik. "To so dogodki, ki so žareli tudi navzven". Stiki s prefektom so bili "izjemni" tudi na delovnem področju, je še povedal Brulc; v prisrčnem in plodnem vzdušju so potekali neposredni stiki, reševanje problemov, izmenjava informacij, pa tudi načrtovanje

dogodkov, kakršen je bil vstop Slovenije v Schengen. Župan je izrazil tudi veliko zadovoljstvo nad dejstvom, da so pogovori vedno potekali na enakopravni ravni, saj je bil prefekt vedno "razumevajoč, strpen, razumel je značilnosti tega čezmejnega prostora". Zaradi vsega tega je njegov vzorec delovanja v tem obdobju in v tem prostoru lahko primer za vse take oblasti, in to ne le med Italijo in Slovenijo, ampak v vsej Evropi. Glede nove prefektinje, Marie Auguste Marrosu, ki bo svojo funkcijo nastopila 20. avgusta, ima Brulc visoka pričakovanja, prepričan je, da se bo že ustaljeno sodelovanje nadaljevalo po začrtanem tiru. "Nismo vedeli, da bo do prefektovega odhoda prišlo tako iznenada", je še povedal župan. Že v začetku maja so namreč zbirali predloge za slovensko državno odlikovanje; pismo je sedaj v rokah predsednika Danila Türka. Glede tega so se posvetovali tudi s pripadniki slovenskih zamejcev, kjer so doživeli izjemno podporo. Na koncu se je Brulc gostu iskreno

Gabrovec posegel pri Tondu za dvojezičnost Zakaj zavlačevanje s podpisom odloka?

Deželni svetnik SSk Igor Gabrovec je posegel pri predsedniku deželnega odbora FJK Renzu

Tondu v zvezi z odlokom, ki bi ga moral slednji na osnovi zaščitnega zakona 38/01 že zdavnaj podpisati za določitev občin, delov občin, krajev in ustanov, v katerih je ob italijanskem predvidena raba slovenskega jezika na napisih javnih uradov, na uradnih papirjih in na splošno na vseh javnih napisih kot tudi na praporih. Ista določila se nato uveljavljajo tudi pri toponomastičnih napisih in pri cestnih oznakah. Deželni svetnik Gabrovec je Tonda opozoril, da je Paritetni odbor že pred meseci posredoval predjšnjemu predsedniku Illyju prvi seznam, tako da je vsako zavlačevanje nerazumljivo. Na osnovi pričakovanega odgovora bo mogoče narediti nadaljnje korake, ki naj zagotovijo uveljavljanje vidne dvojezičnosti na teritoriju. Seznam Paritetnega odbora gre vsekakor čim prej dopolniti oz. razširiti še na nova območja v vseh treh pokrajinah Trsta, Gorice in Vidma.

Nova deželna uprava Furlanije Julijske krajine Odpravila je Illyjeve socialne ukrepe

Pretekli so že trije meseci od umestitve nove deželne vlade FJK, ki jo sestavljajo desnosredinske stranke (Naprej Italija in Nacionalno zavezništvo kot volilna formacija Ljudstvo svobode) in Severna liga, vendar še ni izoblikovala svojega dolgoročnega programa. Z veliko vnemo pa se je takoj spravila nad ukrepe predvsem socialnega značaja, ki jih je bila uvedla prejšnja Illyjeva uprava. Tako je, recimo, preuredila vodilne upravne strukture, češ

da so prejšnje preveč finančno obremenjevale deželni proračun. Po drugi strani je nameravala najeti več nekdanjih vodilnih funkcionarjev, ki so se v zadnjem času upokojili z masnimi odpravinami, z utemeljitvijo, da gre za zelo izkušene upravne izvedence. Zaradi protesta opozicije in pritiska javnega mnenja je deželni predsednik Tondo bil prisiljen pobudo umakniti. Enako je umaknil z dnevnega reda zahtevo nekaterih zavezniških odbornikov po sprejemu v službo več t. i. tajniških sodelavcev ("portaborse"), ki bi bili dodeljeni uradom predsedstva deželnega sveta, odborništev in svetovalskih skupin. Vse te in še druge pobude kažejo na to, da si nova deželna uprava prizadeva ustvariti v javnosti vtis, da želi uvesti čim več sprememb zlasti na področju socialnih ukrepov Illyjeve

uprave, ki se kakorkoli nanašajo na najšibkeje družbene skupine in še posebej na tuje priseljence. Slednji so tarča zlasti predstavnikov Severne lige, ki se je prav na njihov račun volilno opomogla. Zato sedaj računovito pritiska na predsednika Tonda, naj spoštuje obveznosti, ki jih je do nje sprejel, med katerimi je dodelitev pristojnosti glede priseljencev odborom Severne lige. V tem popuščanju Severni ligi je deželni svet FJK ukinil zakon za priseljence, t. i. državljanski dohodek in institucijo varuha državljanjskih pra-

blemom se je ukvarjala tudi prejšnja Illyjeva uprava. Vsi namreč zahtevajo zaprtje železarn, a nihče nima na dometu nadomestne zaposlitve za nad 600 delavcev in uslužbencev. Dejstvo je namreč, da si Trst in njegovi upravitelji delajo veliko iluzij o spodbudni prihodnosti mesta na osnovi megalomanskih načrtov za izkoriščanje njegovega središčnega geopolitičnega položaja ob nespremenjeni miselnosti o samozadostnosti in zapiranju vase pred zdravo konkurenco. Mnogi bi namreč radi, da bi brez dopri-

nosa krajevnih političnih in gospodarskih potencialov razne, iz javnih sredstev financirane pobude prinesle v Trst blaginjo in delovna mesta. Da Trst ne privablja "tujih" podjetnikov, je stara zgodba, ki jo primer tovarne alkoholnih pijač Stock, ki namerava odpraviti svoj

obrat v Trstu in prenesti 40 uslužbencev v Milan, samo potrjuje. Spet drugi se širokoustijo o velikih razvojnih možnostih z zgraditvijo uplinjevalnika v zalivu in velike logistične ploščadi, hkrati pa nasprotujejo čimprejšnji preureditvi lesnega pristanišča pod Škedenjem ob sodelovanju z Luko Koper. Zato se ni čuditi, če zadeve v zvezi z razvojem mesta in pristanišča ne napredujejo. Lepo je, da tržaški župan že dolgo časa najavlja slovesno odprtje av-

tocestnega odseka Padriče-Katinara-Lakotiče-Rabujec in za pozno jesen najavlja obisk 70 tisoč italijanskih vojakov v Trstu, a obe pobudi ne bosta pripomogli k razrešitvi vprašanja škedenjske železarnice in tovarne Stock.

Kaj pa odnosi med novo deželno upravo in Slovenijo? Edino konkretno dejanje doslej je bil sklic zbornice slovenskih izvoljenih predstavnikov in upraviteljev, ki je tako lahko izvolil v deželno komisijo za slovensko manjšino svoj del predstavnikov (tri redne in tri nadomestne člane), in sicer na osnovi dogovora med glavnimi slovenskimi političnimi komponentami. Slovenska manjšina pa še vedno čaka, da deželni

predsednik Tondo po predhodni dopolnitvi podpiše odlok o določitvi občin, delov občin in krajev ter ustanov, v delovanju katerih bodo javni napisi dvojezični. Tondo je med uradnim obiskom v Ljubljani slovenskemu zunanjemu ministru Ruplu zagotovil čimprejšnji podpis omenjenega dekreta. Na to obljubo ga je pred kratkim spomnil deželni svetovalec Slovenske skupnosti Igor Gabrovec. Tu je priložnost za prehod od besed k dejanjem (Hic Rhodus, hic salta, bi dejali stari Latinci).

Alojz Tul

Povejmo na glas

Vizija Roberta De Lorenza

Zamenjava prefekta Roberta De Lorenza nas v globljem smislu ni presenetila. Presenetil nas je datum zamenjave, ne pa njen razlog. Zelo dobro smo vedeli, da smo imeli v svoji sredi veliko osebnost, ki nas je nič kolikokrat navdušila in prevzela s svojimi nagovori ob najrazličnejših priložnostih. Nema lokrat je bilo že težko verjeti, s kakšnimi pogledi in razumevanjem je oseba na tako visokem položaju posegala v naše tukajšnje življenje, v posebnost Goriške, v slovensko narodno skupnost, v problematiko večinskega naroda, v čezmejno sodelovanje in v nastajanje schengenske Evrope. Jasno je bilo čutiti, da je Roberto De Lorenzo z enkratno kulturo in razgledanostjo docela predan prvi od dveh temeljnih vizij ustvarjanja prihodnosti. Te viziji se pravi sprejemanje vseh in vsakogar, vzpostavljane odkritega dialoga med narodi in narodnostmi oziroma prepričanje v takšno izgrajevanje skupnega prostora, znotraj katerega in na katerem je brez razlike dovolj prostora za vse. Lahko bi rekli, da je bil in da je Roberto De Lorenzo dobesedno utelešenje vizije, za katero se je zavzemal in se zavzema. In v tej luči se zelo jasno začrtuje druga temeljna vizija. To je vizija, ki je v novem času vse bolj na delu in je prvi tako rekoč nasprotna: prepričana je, da je družbo in svet mogoče urejati le z odločnimi, če je treba tudi s trdimi ukrepi. Zato verjetno ni slučaj, da je novica o zamenjavi goriškega prefekta prišla hkrati z razglasitvijo ministrskega sveta, da na vso državo razširi iz-

redne razmere, ki so bile že v veljavi v Apuliji, Kalabriji in na Siciliji, in sicer vsled nezakonitega priseljavanja oziroma "zaradi izjemnega priliva državljanov iz držav zunaj Evropske unije". V tej točki je umestno spomniti, da so na nedavnih državnih volitvah volilci dali tej drugi viziji in temu drugemu načinu urejanja skupnih stvari vso možno in skorajda skrajno podporo. Zato, kot rečeno, nas odpoklic prefekta Roberta De Lorenza nikakor ni mogel povsem in v celoti presenetiti. Zagotovo pa nas je navdal z upravičenim obžalovanjem, ker smo kot manjšinska narodna skupnost prepričani, da je za vse, ampak res za vse, zanesljivo plodna in koristna prva vizija, medtem ko trdi prijemi prej ali kasneje vsem prinesejo le škodo.

Roberto De Lorenzo se je spopada dveh vizij nedvomno dobro zavedal, v še večji meri pa razlike med njima, zato je s svojimi opredelitvami vztrajal. Vztrajal na prvem mestu v interesu tukajšnjega večinskega naroda, ki z odpiranjem zgolj pridobiva, v interesu tukajšnje slovenske narodne skupnosti, ki odpiranje lahko dopolni, v interesu čezmejnega slovenskega prostora, ki skupno odpiranje lahko zaokroži, in ne nazadnje je vztrajal v interesu nove Evrope, ki daje tudi v teh krajih vsem, kar nas je, navedeno veliko priložnost. In to njegovo pričevanje bo ne glede na vse, kar se bo še dogajalo, v tem prostoru živelo naprej in nekega dne prelošno razširilo krog svojih somišljenikov.

Janez Povše

Na dnu...

Za večino ljudi je Afrika še danes premalo poznan kontinent, imena njenih majhnih držav večkrat pomešamo med njimi.

To sicer ne velja za mlado Tržačanko Biserko Cesar, ki je del svojega življenja kot prostovoljka preživela med otroki v Ugandi.

V zamejstvu si pred nekaj leti bila poznana športnica, ker si se na visokem nivoju ukvarjala z atletiko.

Tekmovala sem v metu diska in krogle. Atletika je pri nas doma družinska tradicija: prakticala sem namreč iste panoge, s katerimi se je svojčas ukvarjala moja mama, oče pa je atletski trener. Pot do sporta je bila zame res kratka... Večkrat sem bila prvakinja v mladinskih kategorijah in dvakrat so me vključili v državno reprezentanco.

S športom pa se danes ukvarjaš bore malo.

Po maturitetnem izpitu sem se znašla na razcepu: ali naj nadaljujem svojo pot v športu ali naj se posvetim študiju na univerzi. Dobri rezultati so namreč sad večurnega vsakodnevnega treninga. Tega sem bila že vajena, vendar bi se morala za napredek v kakovostni stopnji še dodatno potruditi. Sklenila sem zato, da bom še naprej trenirala, vendar z nekoliko manjšo vnemo, in se sočasno resno lotila študija metodološke fakultete v Kopru. Potem so se tem obveznostim pridružile še službene.

Pred tremi leti sem že diplomirala na fakulteti za predšolsko vzgojo, v kratkem pa bom dokončala še dvoletno specializacijo, da bom lahko poučevala v osnovni šoli.

Gotovo že od nekdaj rada potuješ. Afrika se ti je že takoj vtisnila v srce: kako se spominjaš svojega prvega potovanja na to celino?

Priznati moram, da je bilo prvo od štirih potovanj v Afriko stroge turistične narave. S prijatelji smo tedaj potovali po Španiji in pot do Maroka je bila gladko na našem dometu. Obiskala pa sem tudi Tunizijo, Egipt in Kenijo. Vidik, s katerim se turist sooča z obiskanim krajem, je običajno nepristen, kajti pogosto ga prizme turističnih agencij, ki posamezen kraj prikazujejo v skladu s svojimi marketinškimi interesi: skratka, vse postane tedaj idilično.

Čim prej še enkrat v Afriko!

POGOVOR Biserka Cesar

Ljubezen do Afrike si menda kovala v sebi, še preden si stopila na maroška tla.

Tudi v tem primeru je name vplivalo družinsko okolje. Strast do afriške celine sta mi vcepila babica in oče. Ko sem se izkrčala s trajekta na afriška tla, sem začutila, da sem končno izpolnila svojo in 'družinsko dolžnost'.

Afriko so v svojih delih obdelali številni književniki in tako ponudili popotniku bogato miselno zaledje, da bi globlje zrla te celini v srce. Kateri so bili tvoji literarni vodniki?

Rada imam pisateljico Kuki Gallmann. Iz rodnega Veneta se je Gallmannova pred davnim preselečila z možem v Kenijo. Odkupila sta ogromno posest, ki je postala zatočišče za številne ogrožene živalske vrste. Afrike ni zapustila niti po tragični smrti moža in sina: v njun spomin je ustanovila spominsko fundacijo, ki skrbi za zaščito naravnega okolja in krajevni tradiciji. Zgodbo iz nje-nega romana Sanjala sem Afriko so pred leti prelili tudi na filmski trak. Med branjem njene knjige, v kateri lirično opisuje tamkajšnje pokrajine, lepote katere nista skazili niti boleči smrti v družini, sem sanjala, kako bi se tudi sama odpravila v tako pustolovsko življenjsko izbiro. Rada sem pre-

kjer bi levo vlogo odigrale navedeni ljudi in predvsem radost afriških otrok.

V svojih prejšnjih afriških izkušnjah si se v hotelskih naseljih soočala s stvarnostjo, ki ni povsem odgovarjala resničnemu položaju: bivanje v Ugandi pa je bilo čisto drugačne narave.

Pred leti sem sklenila, da bom po študiju posvetila leto dni svojega življenja prostovoljnemu delu v Afriki. Po spletnih straneh sem začela iskati možnost, da bi to željo lahko združila s svojo univerzitetno izobrazbo. Med deskanjem sem tako zasledila organizacijo Edirisa, kar v jeziku rukiga, ki ga govorijo na določenem področju v Ugandi, pomeni okno v svet: organizacija je ravno takrat potrebovala učitelja plavanja, in ker sem si na SZ Bor v zadnjih desetih letih pridobila potrebne izkušnje, sem se odločila ponudbo sprejeti.

Na spletu je več takih organizacij. Zakaj si izbrala ravno Ediriso?

Zato, ker jo je ustanovil Slovenec, Miha Logar iz Kranja. Logar je svojo študijsko pot opravil v tem delu Afrike, kjer si je ustvaril tudi družino. V sodelovanju z domačini je ustanovil svojo organizacijo. S kom si delila svojo izkušnjo v Ugandi?

Delila sem jo s skupino mladih, ki so prihajali iz Avstralije, Amerike in Evrope, tudi iz Slovenije. V Ugandi sem preživela obdobje od februarja do maja. Kako se spominjaš prvega vtiča, ki si ga imela z okoljem v Ugandi?

Ko sem izstopila z letala, je bila že noč. S taksijem sem se nato peljala do glavnega mesta Kampala. Po poti sem v vrvežu prahu, ki se je dvigal z netlakovane ceste, ljudi, ki so posedali na robovih prometnice, in živali, ki so se mirno pasle naokrog, začutila pravo Afriko.

Kaj pa prvi stik z ljudmi? Ljudje so prijazni in preprosti, čeprav – kot je navsezadnje tudi razumljivo – vidijo v tujcih predvsem vir za lastno preživetje: belce

istovetijo s turisti, ki so jih žal razvadili s ponujanjem manjše vsote denarja in drobnarij. Ta princip je v osnovi zgrešen, ker domačini ostajajo še naprej vezani na logiko prosjačenja in jim razmišljanje o aktivnem pridobivanju sredstev za lastno preživetje ne pride na misel.

Tudi sama sem bila sprva podvržena temu, z vsakdanjim delom pa sem si pridobila njihovo zaupanje in spoštovanje, tako da so me na koncu sprejeli medse in z mano

ravnali kot z domačinko. Vsem belcem pravijo muzumbu: največja nagrada je bila zame, da so me na koncu mojega prostovoljskega obdobja poimenovali bis-muchiga (muchiga je pleme, ki živi na področju, kjer sem opravljala svojo štirimesečno službo).

Foto IG

S kakšnimi vzgibi in željami pa so se v Ugando odpravili tvoji 'kolegi'?

Prostovoljci, ki so v Ugandi prebili krajše obdobje, so to izkušnjo jemali kot alternativno potovanje. Organizacija običajno prireja za prostovoljce tudi spoznavno turo po Ugandi. Prepotovali smo deželo, obiskali naravne parke, spoznavali tamkajšnje prebivalce in njihove navade. Večkrat smo prespali v spalnih vrečah v dokaj neudobnih okoliščinah. Na tromeji med Ugando, Ruando in Kongom smo bili tudi deležni izjemnega srečanja z gorskimi gorilami. Nekateri so po tej izkušnji takoj odpotovali. Drugi, ki so v Afriki prebili tudi daljše obdobje, so tako odločitev izbrali zato, da bi korenito preosnovali svoje življenje.

Zase pa lahko zatrdim, da sem to izkušnjo opravila zato, ker sem vedela, da bo izredno bogata bodisi s profesionalnega bodisi s človeškega vidika.

Kje si preživela svoje delovno obdobje?

Glavnino svojega dela sem opravila na skrajnem jugu države, področju, ki je v bližini mejne črte z Ruando, v goratem okraju Bufuka, blizu jezera Bunioni. Okolje, v katerem sem delovala, je bilo prepolno zelenja, drugačno od

običajnih afriških podob, ki nam jih posredujejo dopisnice. Ko sem se odločila, da bom opravila to izkušnjo, sem se zavedela dejstva, da me ob prihodu ne bo čakal hotel visoke kategorije. Vedela sem, da se bom morala veliko žrtvovati in marsikaj potrpeti. V takih okoliščinah je preživetje možno le v primeru, da neobremenjeno sprejemaš vsakdanje, tudi neljube izkušnje, da se nemudoma vključiš v tamkajšnji način življenja in da čim prej spoznaš

golem ponavljanju standardnih fraz, ki jih izreče učitelj.

Kakšen je njihov življenjski standard: ali se zlahka preživljajo?

Rekla bi tako: lačni niso, prehrana pa je dokaj pomanjkljiva, saj vsak dan jedo eno in isto hrano. Družba se namreč preživlja s tem, kar prideluje: ogromno je krompirja in zelenih banan (matoke), s katerimi delajo neke vrste pire. Veliko je tudi riža. A to je vse. Otroci so večji del dneva prepuščeni sami sebi, saj so starši zaposleni na poljih: starejši bratje in sestre skrbijo za mlajše. Tako kot pri nas pred mnogimi leti.

Otroci se igrayo s preprostimi rečmi, s kamenčki, z zogami iz cunj ali trave. Stalno pa plešejo in pojejo, spremljajo jih bobni. Na razpolago imajo šolsko uniformo in kakšen drug kos perila. Ob nedeljah se posvečajo pranju teh oblek.

Dodala bi, da Afričane običajno istovetimo z umazanimi ljudmi, ki nosijo na sebi cunje. Res je, da so njihova oblačila dokaj skromna, a nikoli ne bomo zasledili smrdečega človeka, saj so zelo pozorni na osebno nego.

Iz česa so zgrajene hiše? Temelji in pod so iz drevesnih vej, ogrodek in vse ostalo pa je zgrajeno z blatom.

Ali si živila v eni izmed takih hiš?

Sem, skupno z nekaterimi kolegi. Kako pa ste se vi prehranjevali? Kuhali smo si sami. Vsak dan je bil nekdo zadolžen v kuhinji. Čeprav smo pri kuhanju večinoma uporabljali krajevne pridelke, smo jih vendarle skušali prikrojiti našim 'zahodnjaškim' okusom: enkrat tedensko smo šli namreč na nakup in trgovino v bližnje mesto in si privoščili tudi kakšen priboljšek.

Problem revščine v Afriki in kriminalno izkoriščanje afriških naravnih dobrin je tematika, ki se od časa do časa pojavlja v svetovnih medijih: besed je veliko, morda preveč, dejanskih rešitev pa objektivno premalo.

Problem je zapleten in se ne da rešiti čez noč. Po eni strani bi morali omejiti vpliv močnejših držav, ki izkoriščajo naravna bogastva afriške celine. Dodati gre, da je afriška zgodovina zaznamovana s takimi dinamikami, ki so pogojevale način mišljenja domačinov: v njih prevladuje občutek nemoči, ravnodušnosti in vdanosti. Začeti bi morali morda z izboljšanjem izobraževalnega in vzgojnega sistema, saj sta gola ignoranca in zatohla nevednost osnovna razloga za tako hud imobilizem.

Iz tvojega pisanja prijateljem izžareva velika ljubezen do kraja, kjer si preživela obdobje svojega življenja, pa tudi do ljudi in predvsem do otrok: koliko svoje osebne radosti misliš, da si jim dala?

Toliko, kolikor so mi oni svoje povrnili. Morda še več od tiste, ki sem jim sama posredovala.

Kdaj se boš vrnila v Afriko?

Čim prej.

Kam pa?

Kamorkoli!

Igor Gregori

Predsedovanje je pomembno prispevalo k dialogu med EU in Rusijo

Rusija spada v Evropo

V organizaciji Društva Slovenija – Rusija je 24. julija pod Vrščicem potekala slovesnost ob 92. obletnici ruske kapelice, ki obenem sovpada z devetdesetimi leti od konca prve svetovne vojne. Na lepo sončno nedeljo se je ob ruski kapelici pod Vrščicem tudi letos zbralo veliko število ljudi, ki jim je drag pietetni spomin in prav tako prijateljstvo ljudi obeh narodov in držav, ki se plete ob njem. Graditelji najbrž niso slutili vseh širših dimenzij osnovnega dejanja, da je bila posvečena poklonu tragičnim žrtvam – ruskim vojnim ujetnikom, ki so umrli pri gradnji ceste čez prelaz Vrščič.

Vse bolj pa služi še dejanjem širše vizije – poglobljanju neformalnih diplomatskih in gospodarskih stikov med drža-

dovljstvom podčrtala vodja ruske delegacije, podpredsednica ruske dume Ljubov Sliska. Vojne žrtve naj počivajo v miru, mi, kar nas je živih, naredimo vse, da bo spomin nanje živel še naprej, ne le na spominskih slovesnostih, ampak v takšnih dejanjih, ki bodo v resnici sposobna prispevati k izboljšanju sveta, je bilo slišati še iz ust pooblaščenca slovenskega predsednika države. "Veseli smo, da so v veliki družini slovanskih narodov tudi Slovenci, ki so kos najresnejšim izzivom globalne ekonomije in mednarodne politike", je dodala Sliska, ki je prepričana, da bo Slovenija uspešna tudi pri novem izzivu, to je predsedovanju Odboru ministrov Sveta Evrope v prihodnjem letu. Zelo visoko ocenjujejo pomen prispevka Slovenije h kre-

slila na forum slovanskih kultur, ki ima sedež v Ljubljani. Slovensko stran so zastopali tudi predsednik vlade Janez Janša, poslanci in veleposlaniki ter delegacija državnega zbora na čelu s podpredsednikom Vasjo Klavornom in predsednikom odbora za zunanjo politiko Jožefom Jerovškom. Velika škoda je, če takšen spomin ponikne pod površno lagodje današnjega vsakdanjika, so oboji poudarili, saj je ruski in slovenski narod tako povezala tudi prva svetovna vojna. Prav je, da žrtve te velike morije ostanejo v trajnem spominu, za ta spomin pa se je treba potruditi, saj ga moti to lagodje, obremenjen pa je tudi s političnimi dogodki današnjega dne. Ob mislih na žrtve pa je potrebno pomisliti, da ima Evropa sedaj možnost in dolž-

nost, da na nove načine prispeva k večji miroljubnosti in blaginji sveta. Ob takih srečanjih je med ljudmi slišati nekaj, kar postaja v sekularizir-

vama. Tudi zato je slovesnost letos zopet privabila še več domačinov in Rusov, tudi tiste dobre znance, ki prihajajo na ta posvečeni kraj skoraj vsako leto, ker čutijo zgodovinsko povezanost med narodom in sedaj tudi med obema državama.

Spomnili so se tudi letošnje 90. obletnice konca prve svetovne vojne.

In, kaj so povedali predstavniki obeh diplomacij?

Pooblaščenec predsednika republike in častnega pokrovitelja proslave Danila Türka, Dušan Snoj, je podčrtal, da so odnosi med obema državama, zlasti, odkar društvo Slovenija – Rusija pripravlja to slovesnost, doživeli silovit razmah na ravni med kulturo in mednarodno izmenjavo. Slovesnost sama je presešla svojo pietetno raven. Tudi letošnje slovensko predsedovanje je pomembno prispevalo k napredovanju dialoga med Rusijo in EU ter označilo začetek pogajanj o novem temeljnem sporazumu Rusija – EU, je z za-

pitvi slovanske dimenzije v Evropi in razvoju kulturnega sodelovanja med državami, katerih prebivalstvo govori slovanske jezike. S tem je mi-

rani Evropi tabu: to ne bo urešljivo, če se bo Evropa odvrnila od svojih duhovnih korenin – krščanstva.

MM

Romanje na Sv. Goro

Izročitev Mariji na praznik Vnebovzete

Letos smo že veliko romali. Mnogi ste bili v Stični, drugi na Brezjah ali kje drugje. Za praznik Marijinega Vnebovzeta se bomo potrudili in romali na Sveto Goro, kjer se bomo kot posamezniki, družine in kot škofija izročili Marijinemu varstvu. Biti želimo zvesti in predani Božji otroci. Na tej poti nas bo spremljala in podpirala Božja mati Marija. Z izročitvijo Mariji obnavljamo krstno posvečenje. Odpovedujemo se grehu, zapeljivosti zlu in hudemu duhu. Verujemo vse, kar nam je Bog razodel in kar nas uči katoliška Cerkev. Trudili se bomo kar najbolj

spolnjevati Jezusovo zapoved ljubezni do Boga in bližnjega, Božje

in cerkvene zapovedi in se ravnali po nauku cerkvenega učiteljstva. Na ta način bomo prispevali k edino-

sti in rasti Cerkve. Sami in po družinah bomo radi vsak dan molili. Z vestnim izpolnjevanjem poklicnih dolžnosti in voljnim prenašanjem težav bomo zadoščevali za svoje grehe in grehe človeštva. Božjo besedo bomo brali, premišljevali, jo sprejemali v svoje srce in jo živeli v veri, upanju in ljubezni. Tako bo Jezus za nas vedno bolj pot, resnica in življenje. Iz evharistije bomo zajemali moč, pogum in veselje do življenja.

Naj nas Marija sprejme v svoje materinsko varstvo in nas vodi k svojemu Sinu Jezusu. Slovesnost na Sv. Gori bo 15. avgusta 2008 ob 10. uri vodil škof Metod Pirih, v Logu pri Vipavi pa pomožni škof Jurij Bizjak.

BREZJE Sobota, 23. avgusta

26. srečanje treh dežel

V soboto, 23. avgusta, bo v slovenskem narodnem svetišču na Brezjah potekalo srečanje treh dežel (Dreiländerwallfahrt / Pellegrinaggio dei tre popoli / Pilgrinac dai tre populi), ki ga skupaj organizirajo nadškofija Ljubljana, nadškofija Videm in škofija Celovec. Srečanje treh dežel je mednarodna cerkvena prireditev. Pobudo za srečanje je leta 1981 na Svetih Višarjah dal takratni videmski nadškof Alfredo Battisti, ljubljanski nadškof in metropolit dr. Alojzij Šuštar in celovski škof dr. Egon Kapellari pa sta ga z veseljem podprla. Prvo srečanje je bilo leta 1982, letošnje bo tako že 26. po vrsti. Dosedanja srečanja so potekala po različnih romarskih krajih v Furlaniji, na Avstrijskem Koroškem in v Sloveniji. Organizator je vsako leto ena od treh omenjenih škofij. Srečanja imajo ustaljeno obliko. Poleg slovesne sv. maše v treh oz. štirih jezikih (v slovenskem, italijanskem, nemškem in furlanskem) je na srečanjih tudi priložnost za pogovore, izmenjavo izkušenj, prijateljska srečanja in druga simbolna dejanja, s katerimi želijo organizatorji izraziti stvari, ki ljudi različnih narodnosti, jezikov in navad povezujejo in bogatijo. Srečanje treh dežel ima od

začetka velik simbolni pomen in sporočilo. Meje in druge pregrade – od političnega sistema, družbene ureditve, narodnostne, jezikovne in kulturne različnosti do zgodovinskih zamer in nerešenih vprašanj – so ljudi delile, skupna vera in pripadnost krščanskemu izročilu pa jih je povezovala in združevala. Cerkvena pobuda za srečanje je pomagala pri povezovanju ljudi, preseganju meja in je veliko pripomogla k obstoječi združeni Evropi brez meja in predsodkov. Pobuda o srečanju treh dežel je doživela evropski odmev in veliko posnemovalcev. Letošnje srečanje, ki ga organizira nadškofija Ljubljana skupaj s škofijama Koper in Novo mesto, bo simbolno povezano z letom sv. Pavla, ki ga ob 2.000-letnici njegovega rojstva obhajamo po vsem svetu. Na to opozarja tudi moto srečanja iz Pisma Rimljanom, ki se glasi: "Kdo nas bo ločil od Kristusove ljubezni?" (Rim 8,35) Razmere v naših deželah in drugod po svetu so zelo podobne onim, v katerih je apostol Pavel oznanjal evangelij in ljudi navduševal za Kristusa, pri tem pa se je srečeval z velikimi težavami in preizkušnjami. Njegova vera in neomajno upanje sta lahko zgled in spodbuda tudi nam. Organizatorji pričakujejo nekaj tisoč vernikov in veliko duhovnikov. Udeležbo je potrdilo tudi

šest škofov. Romarji bodo v soboto, 23. avgusta, na Brezje začeli prihajati po 9. uri. Ob 10. uri se bo začel duhovni program z naslovom *5 pesmijo slavimo Gospoda*, ki ga bodo oblikovali mladi animatorji Marijin dom Mekinje pod vodstvom s. Marije Dular. Ob 11. uri se bo začelo slovesno somaševanje škofov in duhovnikov, ki ga bo vodil ljubljanski nadškof msgr. Uran. Celovski škof in videmski nadškof bosta vernike pozdravila na koncu sv. maše. Slednji bo tudi sporočil, kdaj in kje bo srečanje treh dežel leta 2009 na Furlanskem. Pri bogoslužju bo poleg ljudskega petja sodeloval združenjski pevski zbor Čatež-Zaplaz iz novomeške škofije.

Po sv. maši bo izmenjava šopkov. Verniki iz vseh treh dežel so povabljeni, da na srečanje prinesejo šopek zdravilnih rož, ki naj ga naberejo na domačih travnikih in senožehtih. Ob koncu sv. maše ga bodo podarili enemu od romarjev iz sosednje dežele. S simbolno izmenjavo zdravilnih rož bodo potrdili medsebojno povezanost, naklonjenost in prijateljstvo.

Romarji bodo po formalnem zaključku srečanja imeli čas za prijateljska srečanja, pogovore in izmenjavo izkušenj. Večina bo popoldne obiskala Bled ali druge ogleda vredne znamenitosti na Gorenjskem. Dodatne informacije dobite pri voditelju pripravljalnega odbora dr. Janezu Grilu, tel. 01/360-28-12, e-naslov: janez.gril@druzina.si.

19. NAVADNA NEDELJA

1 Kr 19, 11-13; Ps 85; Rim 9, 1-5; Mt 14, 22-23

Prerok Elija je gorel za Gospoda in pravilno čiščenje Boga. Da bi ohranil vero čisto, je pobil krive preroke, ki so bili v službi kralja Ahaba in njegove žene Jezabele. Jezabela je bila hčerka sidonskega in tirskega kralja Erbaala, torej poganka. Imela je velik vpliv na Ahaba. Elija je odločno nastopal proti krivim prerokom, ki so bili v službi Ahaba in Jezabele. Dal jih je pomoriti. Toda s čiščenjem vere si je nakopal jezo in sovraštvo Ahaba in zlasti Jezabele.

Da si reši življenje, je zbežal v puščavo in se usmeril proti gori Horeb (Sinaj), ki je bila zatočišče prerokov in ubežnikov. Sam Bog ga je hranil s kruhom in vodo. Tu je doživel edinstveno srečanje z Bogom, ki se mu je razodel kot usmiljen in ljudomil Bog. A Elijo bo vodil nazaj v domovino. Varoval ga bo pred sovražnim Ahabom in njegovo ženo Jezabelo (Ahab

je Baalu postavil tempelj, kar je bil hud greh malikovanja in zavajanja ljudi v čiščenje malika in s tem zaničevanja čiščenja pravega Boga, ki je samo eden).

Elija je prestrašen zaradi groženj zlasti Jezabele in se skriva v votlini. Tedaj ga Gospod takole nagovori: "Kaj delaš tu, Elija?" (1 Kr 19, 9). To vprašanje mu vlije pogum za vrnitev, kajti beseda Boga je močna in ga varuje in vodi nazaj v delo, v boj. Bog uči polagoma preroka usmiljenja, dobrote.

Na gori mu da doživeti velik in silen vihar, ki kruši gore in lomi skale, a Gospoda ni v viharju. Za Viharjem je bil potres, a Gospod ni bil v potresu. In za potresom ogenj, a Gospod ni bil v ognju. Za ognjem glas rahlega šepeta. Ko je Elija to slišal, si je s plaščem zagnil obraz, šel ven in obstal pri vhodu v votlino. In glej, nagovoril ga je glas že drugič, in rekel: "Kaj delaš tu, Elija?"

In Elija ni imel več nobenega izgovora, razen tega, češ da trpi zaradi nerazumevanja njegove gorečnosti za Boga. Saj je res, da so ga vsi zapustili, toda on naj vdano trpi z Gospodom,

ker namreč ni sam, Bog je z njim. Pripravil mu je zahtevne naloge, ki se jim prerok ne more izogniti. Bog mu bo dal celo sedem tisoč mož, katerih kolena niso poklekovala pred Baalom in vsa njihova usta ga niso poljubljala. Bog je končno tisti, ki vodi vso zgodovino! Vodi pa jo z usmiljenjem in prizanašanjem. Zato naj bo tudi vsak človek, posebno Bogu posvečen, poln dobrote in ljubezni. Psalm je ne sam klic k Bogu, naj ravna s človekom z veliko potrpežljivostjo, z dobroto, z usmiljenjem. Napoveduje srečanje dobrote z zvestobo, pravičnosti z mirom. "Gospod bo tudi dal, kar je dobro, naša dežela bo dajala pridelek. Pred njim bo sla pravičnost" (Ps 85, 13-14).

Apostol Pavel spomni, da so Izraelci izvoljen narod in da je iz njega Kristus po mesu (Rim 8-9). Zaradi tega jih še bolj ljubi, tako da bi sam bil izobčen, da bi rojake rešil. Pavel nas uči ljubezni do rojakov in ljubezni do sovražnikov, koliko bolj torej do rojakov.

Zgledov pogumnih ljudi ne manjka. Prav te dni Cerkev, mi vsi, ki verujemo, častimo nekdanjo Judinjo, Terezijo Benedikto od Križa

(Edith Stein), ki je pretrpela mučeništvo v nemškem koncentracijskem taborišču. Prav tako p. Maksimilijan Kolbe in nešteto drugih v vsej zgodovini krščanstva in človeštva sploh. Kot nemiljiv zgled umiranja za druge nam seveda sije Jezus, ki je daroval samega sebe za vse človeštvo, v krvavo daritev zlo, da bi vse rešil. Premagal je vse strahote trpljenja, zlasti na križu, a je tudi pokazal s spremembo na gori, da se bo vse hudo izteklo kakor voda, kakor široka reka zla, in bo nastopil čas miru, čas zmage dobrega.

V avgustu še posebej poglobimo vero v svet Duha, ki nam je v enem človeku, v Božji Materi Mariji razodel, da nas čaka poveličanje, rešenje tudi telesa. Lahko beremo, kako ljudje iščejo Jezusa, kako Peter doživi grozo, četudi je izkušen ribič in zato pozna nevarnost razdivjanosti vode. Jezus preizkusi Petra in vero v Božjega Sina, ki se mu je ves posvetil, a ostaja še naprej krhek človek. Jezus pa je vedno pripravljen, da priskoči na pomoč.

Vsi pa naj si izprosimo vere, da smo v mogočni Božji roki, v varstvu Boga.

Slovenski skavtski jamboree se je sklenil v nedeljo, 3. avgusta, ko so se domov vrnili še člani najstarejše starostne veje, roverjev in popotnic. Udeležilo se ga je tudi lepo število skavtov in skavtinja iz SZSO. V prejšnji številki smo za komentar in prve vtise vprašali načelnika SZSO Franca Biancuzzija, ki nam je navdušeno pripovedoval o skupnih trenutkih. Isto navdušeno razpoloženje smo lahko razbrali tudi pri vseh udeležencih jamboreeja, od najmlajših do najstarejših. Nekatere smo prosili, naj svoje občutke in vtise strnjajo v par vrstic. Vsi so se strinjali, da je bila izkušnja slovenskega jamboreeja izredna in da bi jo radi še kdaj ponovili.

po blatu, sklepanja prijateljskih vezi in odkrivanja novih poti, vse to predstavlja tisto Norost, ki deluje, deluje v vseh nas, ne glede na starostno obdobje. Kako mladostnega se počutiš, ko se skupaj z mladimi strneš ob velikem odru in z njimi izoblikuješ lilijo, ki v svoji simboliki nosi vse vrednote skavtstva. Kakšno bogastvo se rodi v tebi, ko skupaj z mladimi poslušas božjo besedo in si zatopljen v

vode. Na taboru sem spoznala tudi mnogo novih prijateljic, ki so bile z mano zelo prijazne. Najlepši trenutek na jamboreeju je bil skupni zabavni večer, ko smo skupaj peli in plesali pozno v noč.

Tatjana, voditeljica SZSO-GO, Nagajiva mravlja: Prvi slovenski skavtski jamboree? Norost, ki deluje kot enkratna izkušnja. Skavti smo včasih res nori. Skoraj teden dni

ki se ne dajo razložiti. Ni od muh tak dogodek. Vsa čast organizatorjem in seveda zahvala za priložnost, ki so nam jo dali.

Mihaela, vodnica SZSO-GO, Radovedna mravlja: Bilo je čudovito. Spoznala sem veliko novih ljudi. Bilo je 10 podtaborov: vsak si je izbral ime in klic. Mi smo bili podtabor št. 9 z imenom Življenje je igra. Naš klic je bil "Življenje je igra, ne se hecat". V podtaboru nas je bilo približno 150. Čete v našem podtaboru so bile: Gorica, Logatec, Vrhnika, Maribor, Dol-Doljsko, Ljubljana, Sežana. Bilo je izredno lepo. Imeli smo se zelo dobro, se spoznali, se ujeli. Ni mi žal, da sem se jamboreeja udeležila. Pričakujem naslednjega!

Jan, voditelj SZSO-GO, Pobalinski gams

Tudi v vlogi voditelja se mi je Jamboree zdel enkratna izkušnja. Spoznal sem številne voditel-

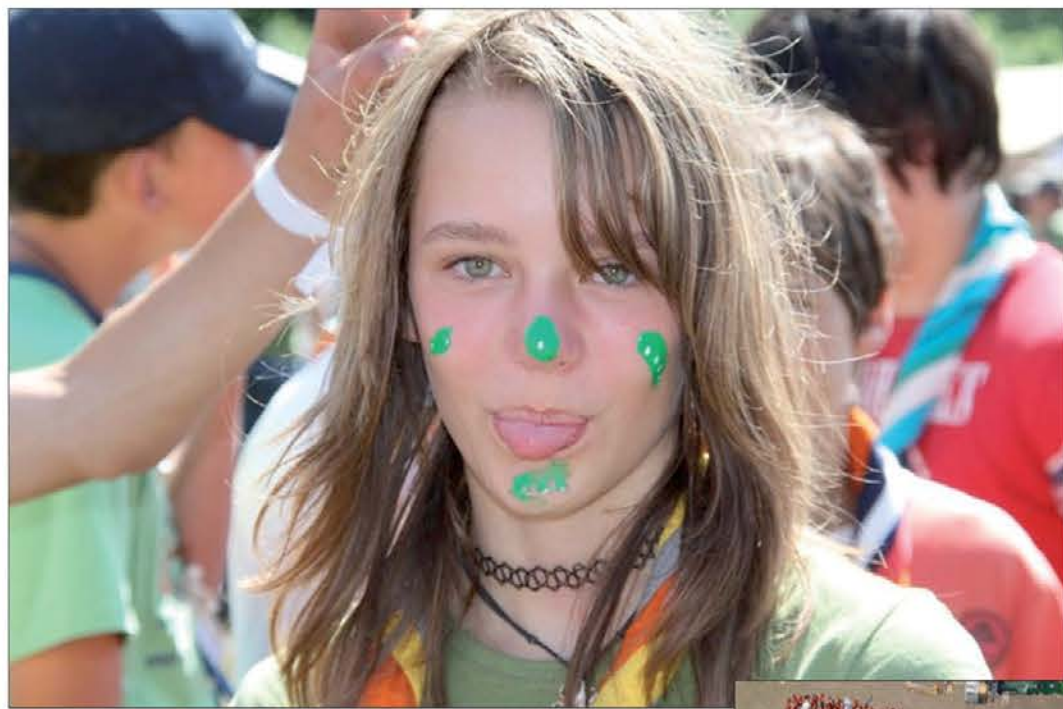
da jim je uspelo izpeljati tako velik projekt.

Jasmin, vodnica SZSO-GO, Vednodelavna fazanka Slovenski jamboree je bil bolje

in volkuljic do odraslih skavtov) iz celotnega slovenskega ozemlja in zamejstva, saj poleg Združenja slovenskih katoliških skavtov in skavtinja (ZSKSS) so na

ŽELIMJE Prvi slovenski skavtski jamboree

"... da bi ta norost še delovala!!!"

Na jamboreeju so se predstavili vsi stegi SZSO-ja: gre za dva goriška in dva tržaška stega. Udeležili so se ga tudi predstavniki odraslih skavtov iz Trsta in Gorice. Članov SZSO-ja na slovenskem jamboreeju je bilo tako krepko čez 100. Vsi so s seboj odnesli lep in prijeten spomin. / (ač)

Kako so se počutili na slovenskem jamboreeju? Sara, voditeljica SZSO-GO, Živahna fazanka:

Tabor je bil kar naporen. Dogodivščine so bile na dnevnem redu. Najprej moram seveda omeniti hudo neurje. Šotori so leteli naokoli. Naši šotori so bili, hvala Bogu, dovolj trdni. Vzdržali so, tako da so bili tudi naši izvidniki in vodnice suhi. To me je navdalo s posebnim zadovoljstvom. Jamboree je bil izvrstna izkušnja. Sprijateljili smo se tudi z ostalimi voditelji: priznati moram, da so res prijateljske in prijazne osebe, s katerimi bomo gotovo še sodelovali. Največ stikov smo imeli s četami iz Ljubljane, z Vrhnike, iz Logatca in Sežane.

Najlepši trenutek je bil po mojem trenutek skupnega fotografiranja. Vsi udeleženci smo se zbrali na skupnem prostoru in oblikovali skavtsko lilijo. Slikal nas je fotograf z letala. Res izredna izkušnja.

Majda, odrasla skavtinja, SZSO-TS, Rožmarin: Prvi vseslovenski jamboree je v svojo sredo privabil tudi odrasle skavte in skavtinja iz Trsta in Gorice, ki so se ob tej priložnosti pridružili podtaboru ZBOKSS-a. Enkratno vzdušje je prevevalo ogromno mladim, pa tudi starejšim skavtom in pustilo neizbrisno sled v srcih nas vseh. Trenutki sonca in dežja, sprehajanja po travniku ali gazenja

skrivnost sv. maše, ki jo ob množični prisotnosti duhovnikov daruje g. škof, tudi sam član skavtske družine. Pa še večerni taborni ogenj, ki se s svojim veličastnim plamenom dviguje visoko proti nebu in združuje vse nas v nepretrgan krog, ki nam nakazuje pot bratstva in ljubezni, pot, ki nas vodi k skupnemu cilju. In zaželiš si, da bi ta Norost še delovala... v nedogled.

Nicoletta, vodnica, SZSO-TS, Vidra:

V soboto, 19. julija, smo se zbrali na Opčinah in se odpravili na prvi slovenski jamboree. Ko smo prispeli v Želimlje, smo morali pešati 45 minut, preden smo dospeli do travnika v Podturjaku, kjer smo postavili šotore. Ko smo se v nedeljo odpravili na bivačenje, je začelo deževati in morali smo hoditi 8 ur pod dežjem, da smo prišli do senika, kjer smo prespali. V četrtek nas je čakala pot preživetja, hoditi smo morali po vodi in tudi blatu. Najlepši trenutek na tej poti je bil takrat, ko smo se spustili po toboganu in padli v bazen blatne

smo na taboru preživeli v blatu, a nismo se predali. Vztrajali smo z aktivnostmi, igrami, programom. Dež ni pokvaril vzdušja, počutja. Skavtski duh je bil močnejši od poplavljenih šotorov in mokrih nahrbtnikov. Napajali so ga trenutki zbranosti, slovesni trenutki, skupni večeri (zadnji večer tudi noro plesanje pod dežjem). Bili smo ponosni, da smo skavti in Slovenci. Ogromno je bilo dogodivščin, ki se jih v nekaj vrsticah ne more opisati, in občutkov,

je iz cele Slovenije in si z njimi izmenjal izkušnje. To je za vsakega voditelja bistvenega pomena, da se lahko skavtska Organizacija razvija naprej v skladu s potrebami sedanjih otrov in mokrih nahrbtnikov. Videti otroke, kako se imajo lepo, in predvsem videti skavtizem, ki je še tako živa stvar, mi je vtilo veliko moči in upanja za naprej. Poudariti moram, da je bila organizacija na jamboreeju izvrstna. Vse čestitke in zahvale slovenskim skavtom, da so nas povabili in

organiziran od zamejskega. Goriški skavti smo se zelo dobro ujeli s "sosedmi" v našem podtaboru in izven njega. Če ne bi bilo dežja in blata, bi ne bilo tako zabavno, veselo... skratka.. ne bilo bi tako noro! Večeri so bili najbolj živ in najboljši del celotnega dneva. Zabavala sem se s plesom, petjem in v delavnicah. Tega pa sem se žal zavedela le proti koncu taborjenja. Ne vem, kako bi drugače opisala to doživetje. Bilo je enkratno, bilo je čudovito.

Tamara, vodnica SZSO-GO, Skrbna fazanka

Letošnjega jamboreeja ne bom pozabila nikoli, saj je bil enkratno doživetje, ki se ga bomo spomnili tudi na stara leta. Če bi me kdo vprašal, naj mu povem, katera dejavnost mi je bila najbolj všeč, bi mu odgovorila, da je bila ena dejavnost lepša od druge. Enostavno, rekla bi mu: JAMBOREE!

Aleks, izvidnik SZSO-TS, Delfin V letošnjem poletnem času je potekal prvi slovenski jamboree, ki je prvič v zgodovini slovenskega skavtstva združil, v skupnem delu tabora, 3500 skavtov (od najmlajših volčičev

tabor prišli tudi skavti Slovenske zamejske skavtske organizacije (SZSO) iz Trsta in Gorice. Čeprav je bil ta tabor označen z občasnim grdim vremenom, je vse skupaj potekalo v čisto zabavni norosti, ki je učinkovito delovala, kot lahko sklepamo po uspešnem sklepu tabora

Nada, voditeljica SZSO-TS, Ljubkovalna koala

Nedvomno bo vsem udeležencem jamboreeja ostalo kar nekaj nepozabnih spominov. Za nekatere bo morda pot preživetja, skupno prenočevanje na seniku, eden izmed skupnih večerov ali zaključna slovesnost. Zame je bil najlepši trenutek tabora, ko smo vsi udeleženci (skoraj 3500 ljudi) sestavili živo lilijo. To je bil zaključek velike igre po stegih. Kot predstavnikom SZSO so nam naročili, naj bomo ravno v sredini skavtskega simbola, ker, kot je povedal sam načelnik, smo ravno mi, zamejski skavti, pokazali pravo smer komaj nastali ZSKSS pred 18 leti. Tam na sredini, ko smo skupaj peli in pozdravljali letalo, ki nas je z neba slikalo, smo močno začutili medsebojno povezanost.

Mnenje

O svetih mašah

Ko te ni pri nedeljski sveti maši, se sprašujejo, kaj se je zgodilo. To pomeni, da je župna cerkev, sicer velike vasi, tako slabo zasedena, da se opazi odsotnost običajnih vernikov. Poleg zanemarljivega števila vernikov našo farno cerkev karakterizira skoraj popolna odsotnost ministrantov. To posebej občuti tisti, ki se je, kot otrok, prekal in prerival, da bi le lahko "stregel". No, časi se spreminjajo, bi se tolažili in niti odlične pridige domačega župnika in trud organista s svojim zborom ne pomagajo, da bi se domačini spomnili na svoje krstne obljube ne le za poroko, krst, prvo sveto obhajilo ali pogreb, ampak tudi ob nedeljskih dolžnostih.

Da pa povsod ni tako, naj omenim dva prijetna dogodka zadnjih tednov. Sv. Marijo Magdaleno, zavetnico male slivenske cerkve v tej vasi, nad vse slovesno praznujejo. Tudi letos sem se odločil, da bom svojo nedeljsko dolžnost opravil v tej cerkvi. Oltar iz kraškega kapnika, delo domačina, Perkove freske in nova okna te prevzamejo že ob vstopu. Ko vstopi dekan s strežniki in se na koru oglasi lepo petje, ki pa se razlikuje od običajnega, saj se čuti roka pevovodje, ki običajno mora orglati, tokrat je to nalogo prevzela mlada domačinka, zato je lahko pevovodja mirno in uspešno vodil okrepljeni zbor. Res enkratno doživeto praznovanje vaške zavetnice z lepim petjem in ob polni cerkvi, za kar je bilo potrebno le nekaj dobre volje domačinov!

Zadnji konec tedna sem preživel na Svetih Višarjah in se odločil, da tam prenočim. Ko se je truma vernikov z zadnjo vzpenjačo poslovila, nas je ostala le še peščica skupno z dušnim pastirjem, ki skrbi za naše izseljence v Nemčiji. Pri večerni sveti maši nas je presenetila skupinica mladih iz Slovenije, ki so s kitaro in petjem, ki jim je prihajalo iz dna srca, dali sveti maši poseben, zame nezbrisen, pečat.

Ko sem se v pomenku z duhovnikom pritoževal nad versko brezbriznostjo pri nas in na sploh v zahodnih državah, me je opozoril, da je v Sloveniji stanje precej boljše, čeprav se tudi tam že čuti pomanjkanje duhovnikov, cerkve pa so polne. Pomislil sem na članek o vseslovenskem jamboreeju, ki se ga je udeležilo izredno število mladih, ki so (naj bi bili) porok, da se bomo tudi na verskem področju ohranili, saj smo se kot narod, kljub vsem napovedim, osamosvojili in s tem uresničili dolgoletne sanje. Zavedajmo se, da nas je takrat družila kulturna tradicija, med katero spada tudi naše krščansko izročilo, ki se ga v Trubarjevem letu še posebej spominjamo.

Kratke

Družinsko slavje v Podgori

V nedeljo, 3. avgusta, sta v Podgori praznovala okroglo obletnico skupne življenjske poti Klavdija Hvala in Nadko Antonič, ki sta skupaj s hčerko Sabino gonilna sila kulturnega dela v vasi. Najprej sta se zahvalila Bogu pri sveti maši za prejete dobrate, v popoldanskih in večernih urah pa sta povabila številne sorodnike, znance in prijatelje v župnijsko dvorano, kjer je bila prijetna družbanost, pri kateri so sodelovali tudi člani štandreeške dramske skupine z vedro igro Gremo v teater. Majda Zavadlav in Božidar Tabaj sta predstavo prilagodila slavnostnemu trenutku, tako da se je lepo srečanje nadaljevalo do poznih večernih ur.

Podeljevanje letnih suplenc za šolnike na Goriškem

Urad za slovenske šole obvešča, da bo podeljevanje letnih suplenc za učno osebje slovenskih šol vseh vrst in stopenj na Goriškem v petek, 29. avgusta, ob 9. uri na Državnem izobraževalnem zavodu Trubar-Gregorčič v Slovenskem šolskem centru, ul. Puccini 14. Seznam razpoložljivih mest in ur bo objavljen vsaj 24 ur pred datumom podeljevanja. Do tega roka morajo prispeti tudi morebitna osebna pooblastila za prevzem imenovanj.

Vilma Brajnik vitez republike za zasluge

Gospa Vilma Brajnik, znana in dejavna Slovenka iz Štandreža, ki je v času druge svetovne vojne doživela veliko gorja in bila tudi internirana v Bergen-Belsnu, bo prejela državno odlikovanje. Predsednik republike Giorgio Napolitano je namreč podpisal odlok o podelitvi naslova viteza italijanske republike za zasluge. To je storil na predlog goriškega prefekta Roberta De Lorenza, ki je tudi na ta način še enkrat dokazal svojo odprtost, širino in omiko, poleg pozornosti do naše slovenske stvarnosti. Gospa Vilma Brajnik, ki je junija letos slavila 80. rojstni dan, je bila vedno občutljiva do delavskega vprašanja in pravic naše narodne skupnosti v Italiji. Včlanjena je bila v italijansko komunistično stranko, dva mandata je sedela tudi v goriškem občinskem svetu. V zadnjih letih je sodelovala pri pobudi Vlak spomina, prek katere je skupno z mladimi študenti iz naše pokrajine in Slovenije potovala po krajih trpljenja in gorja. S posebno vnemo se posveča mladim, s katerimi se rada druži in pogovarja. Ko je izvedela za odlikovanje, je razlog zanj našla prav v svoji ljubezni do njih.

O Livarni in kakovosti zraka v goriški občini

Meseca junija se je o onesnaževanju Livarne razpravljalo na čezmejni konferenci o okolju, le nekaj dni prej je slovensko pristojno ministrstvo zavrnilo njeno prošnjo po izdaji okoljevarstvenega dovoljenja. Nekaj dni kasneje so predstavili izsledke analiz tal svetogorske četrti, ki so jih na pobudo goriške občine opravili meseca junija. Tokrat je bila na vrsti pokrajina, ki je zdravstveni ustanovi naročila analize krvi 160 goriških prebivalcev, od teh jih je bilo 120 iz severnega predela Gorice, 40 pa iz drugih krajev. Analize so opravili oktobra, odgovor pa naj bi povedal, ali so Goričani, ki živijo v neposredni bližini Livarne, izpostavljeni težkim kovinam, specifično cinku. Rezultati so pokazali, da so bile, vsaj s tega vidika, vse polemike odveč, saj podatki ne beležijo višjega odstotka kot drugod, je na predstavitvi povedala direktorica zdravstvene ustanove Baccarinova. Odbornika Mara Černic je na tiskovni konferenci dodala, da je z vidika pokrajinske uprave to posebno poglavje, vezano na Livarno, zaprto; v načrtu in v sodelovanju z občinsko upravo pa je analiza kvalitete zraka na celotnem območju goriške občine.

Trg sv. Antona bo prenovljen

Najstarejši del nekdanjega goriškega zaselka, ki je zrastel pod gradom, predstavlja današnji Trg sv. Antona, ki so ga imenovali tudi Stari plac. Na desni strani se vije dolgo stebrišče nekdanjega frančiškanskega samostana, ob njem Lantierjeva ter nasproti Strassoldova palača, v kateri so nedavno predstavili načrt preureditve zgodovinskega kottička goriškega mesta. Gre za poseg, o katerem razpravljajo že več kot desetletje, saj preliminarni načrt sega v leto 1996, spada pa med posege za obnovo starega mestnega jedra. Pred dvema letoma so tako predali namenu bližnji trg Cavour ali Stolni trg. Predstavitve je bila dokaj slovesna z deželnim odbornikom Lenno, saj je deželna preusmerila evropske prispevke v občinsko blagajno. Znesek ni od muh, in sicer milijon 200.000 evrov. Z deli pa bodo morali začeti pred koncem leta, sicer bo vsota črtana, je povedal arhitekt Diego Kuzmin. Nova razsvetljava, tlakovanje s svetlo in temno sivimi ploščicami, pločniki iz nabrežinskega kamna, posebne zelene površine in okrasni elementi. Računajo, da bodo dela končali do konca leta 2009.

Svetovni festival folklorne 2008

Tradicionalni goriški poletni folklorni festival bo letos potekal od 29. do 31. avgusta. To bo že osemindeseti po vrsti, sprevid folklornih skupin pa bo trinštirideseti. Pobudo prireja združenje Pro Loco v sodelovanju z občinsko, pokrajinsko in deželno upravo, pokroviteljstvo pa daje državna komisija Unesca. Spet nas torej čakajo plesi, glasba in kostumi desetih skupin iz najrazličnejših držav, ki bodo tekmovala na letošnjem festivalu. Prijavljenih je več kot tisoč umetnikov, glasbenikov, plesalcev in pevcev iz Armenije, Avstrije, Indije, Polinezije, Romunije, Rusije, Slovenije, Venezuele in seveda Italije. Več kot 20 skupin (folklor, mažoretke, godbe itd.) bo razveseljevalo občinstvo na nedeljskem sprevidu (31. avgusta) po mestnem središču, ki v zadnjih letih privablja tudi več kot 30 tisoč gledalcev.

Novost letošnje izvedbe je ta, da bodo trg Battisti, kjer po navadi v večernih urah poteka festival, spremenili v velik teater. V letošnjo izvedbo organizatorji veliko vlagajo, saj so v zadnjih letih dosegali res dobre rezultate in vedno večjo odmevnost pri publikli in kritiki v deželi in širše. S postavitvijo velikega pokritega gledališča bodo tudi pripravljene na muhasto vreme, ki ob koncu avgusta zmora pokvariti še tako dobro zamisel. Tudi na tak način želimo poudariti, je povedal Sergio Piemonti, predsednik Pro Loco, kakovostni razvoj prireditve, ki spreminja Gorico v pravo svetovno prestolnico folklorne. Druga novost je, da bo goriški festival letos kar dva dni prisoten tudi v Vili Manin v Passarianu, kjer bo del desetih izvedbe prireditve Folklor v VIII. Tudi letos bo na sporedu mednarodni kongres ljudskih običajev, znanstvenokulturna pobuda, ki bo tokrat posvečena temi: Miti, obredi in običaji v glasbi in plesu preteklosti in sedanjosti.

Volčiči in volkuljice v lovski koči v Gojačah

Tabor najmlajših skavtov v čarobnem svetu Harryja Potterja

Prepusti se domišljiji in doživi čarovnijo. Napoti se v čarovniški svet Harryja Potterja in njegovih sošolcev, vadi različne čarovniške uroke in pripravljaj napoje, sprehajaj se po šolskem dvorišču, igraj se najbolj znano čarovniško igro quidditch... Nemogoče? Sploh ne! Če bi prišel na obisk na tabor volčičev in volkuljic, bi videl ravno takšno šolo. Se sprašuješ, kje smo bili? V Gojačah, v Vipavski dolini. Nad nami se je dvigal Čaven, lahko si pogledal še proti Kuclju, tik pri naši koči pa se je vzpenjala pot do cerkvice sv. Pavla. Sredi narave se je sprehajalo štiriin- trideset otrok, ki hodijo k skavtom v Gorico in Doberdob. Od 18. do 25. julija so spoznavali čarobni svet Harryja, Hermione, Rona, Cho in drugih prijateljev. Vsi so bili prijavljeni na znani Trišolski turnir, na katerem so sodelovale najpomembnejše čarovniške šole: Beauxbatons, Durmstrang in Hogwarts.

V prvih dneh so morali otroci pokazati svoje spretnosti, zato so pridno gradili in delali. Pripravili so prostor za taborni ogenj, razglasno desko, koše za smeti (za ločeno zbiranje odpadkov, seveda) in še mnoge druge prepomembne stvari. Najvažnejši trenutek pa je bil postavljanje jambora, ki ga je ves teden krasila zastava, na las podobna zastavi Slovenske za-mejske skavtske organizacije. Čarovnija? Morda, saj je bilo v tem svetu vse mogoče...

Včasih je bilo tudi malo strašno... Nekega večera smo pri tabornem ognju dobili sporočilo. S profesoricami smo se morali napotiti v temačen gozd, kjer smo dobili navodilo za prvo preizkušnjo na Trišolskem turnirju. Pri tabornem ognju smo videli tudi ognjene kroglice, ki so jih zagotovo poslali zmaji, proti katerim smo se morali bojevati v prvi preizkušnji. Zdi se strašljivo, kajne? No, ni bilo tako grozno, saj smo jih vsekakor premagali.

hoteli oditi domov, vendar smo opazili, da so izginili kar trije starejši dijaki in ena volkuljica. Brez večjih težav smo jih rešili in premagali zlobneže, ki so jih ugrabili.

Čakala nas je še tretja preizkušnja. Nanjo smo se pripravljali noč in dan, merili smo svoje duhovne in telesne sposobnosti. Prišel je dan tretje preizkušnje. Bila je zahtevna, dolgotrajna, vendar se nismo vdali in nazadnje smo le osvojili... pokal Trišolskega turnirja. Zadovoljni smo že hoteli pobrati šila in kopita, ko so se prikazali najbolj nevarni čarovniki, kar jih premore čarovniški svet, in med njimi sam mojster črne magije. Prestašeni? Mi že ne! Šli smo v boj, skušali smo jih prelisičiti na vse načine. Bitka je bila zahtevna, toda nazadnje so le zmagali dobri čarovniki. Kdo so to? Mi, čarovniki in čarovnice iz Gorice in Doberdoba (ali morda od Števerjana do Romjana). Še jamba smo posekali in že smo lahko odšli domov z nepozabno izkušnjo v srcu. Le kdo od vas je že preživel teden v čisto pravi čarovniški šoli?

Bili so tudi taki dnevi, ko smo morali hoditi. Počitnice? Kje pa! Biti čarovnik je res naporno. Profesorji so imeli vedno kakšno delo za nas. Če pa ni bilo dela, smo morali na izlet. Z avtobusom? Z metlami? Ne, glede izletov so bili kar se da tradicionalni. Šli smo peš... in prišli do čaranege jezera, ki ga domačini imenujejo kar Vogršček. Po prijetnem kohanju in izpolnjevanju druge preizkušnje (iskati smo morali zaklad in bili pri tem kar uspešni), smo

Kulturni dom Gorica / Sonce miru 2008

Otroci najbolj iskreni posredovalci prijateljskega sožitja

Mir. Ta drobna besedica s sladkim priokusom je pri srcu vsem, ki si želijo mirnega sobivanja s sosedi, pa naj si bo to v bližnji domači sosesčini kot v širšem pojmovanju miru in sožitja med narodi in državami. Misel na to neprecenljivo vrednoto že trinajsto leto nagovarja goriški Kulturni dom, Kulturno zadrugo Maja, Dijaški dom Simon Gregorčič iz Gorice in posoško združenje darovalcev organov - ADO, da ob prispevku Fundacije goriške hranilnice in pod pokroviteljstvom SKGZ, goriške pokrajine in občine prirejejo mirovno pobudo Sonce miru ob sodelovanju otrok, ki so preživljali počitniške dni v poletnih središčih na Goriškem. Tokrat je to že tradicionalno poletno srečanje v galeriji Kulturnega doma dobilo naslov Sonce miru 2008 - Utrinki s srečanj. V duhu sodelovanja med nekdanjimi mejaši so se običajnim udeležencem pridružili še otroci, ki so se shajali v poletnem središču Dijaškega doma v Novi

Gorici. Stike pa so kot že vrsto let - kar 15! - imeli tudi z goriško Ludoteco in občinskim središčem Centro estivo v ul. Romagna. S svojimi vzgojiteljicami so se med

otroška želja po prijateljskem stiku, medsebojnem druženju, predvsem pa miru. Odprtje razstave otroških likovnih del, ki se bodo, po besedah ravnateljice Iga

letojnim počitnikovanjem v mestu kar nekajkrat srečevali in sad teh ustvarjalnih obiskov so, poleg mnogih barvnih fotografij-utrinkov s srečanj, lepe in pomenljive, tudi skupinske risbe, iz katerih izžareva iskrena

orja Komela, selila tudi na goriško občino in v Dijaški dom v Novi Gorici, je bilo v četrtek, 24. julija, dopoldne ob prisotnosti skupine otrok iz goriške Ludotece. Slovenska poletna središča so se namreč že končala

in otroci so se razkropili po svojih domovih ali počitniških krajih.

Med razstavljenimi deli so se pozibavali pisani balončki, medtem ko je prisotne, med katerimi je bila tudi predsednica ZSKD za Goriško Vesna Tomsič, nagovorila Fabiana Moggia, predstavnica Ludotece, ki je poudarila dolgotrajno sodelovanje z Dijaškim domom Simon Gregorčič, ki se je začelo l. 1994 z odmevno raziskavo in razstavo otroških iger. Od tedaj se je sodelovanje še okrepilo in seglo tudi čez nekdanjo mejo ter se nadaljuje ustvarjalno, o čemer zgovorno priča razstava. Na odprtju je ob odsotnosti ravnateljice Kristine Knez o poletnem središču goriškega dijaškega doma spregovorila vzgojiteljica Majda Mozetič Makuc. Naglasila je konstruktivne vezi s slovenskimi in italijanskimi središči.

Škoda, da med slovenskimi ni bilo poletnega središča Srečanja Skupnosti družin Sončnica.

Za veder sklep odprtja razstave, ki bo na ogled do konca avgusta, je poskrbel Sten Vilar, poznani in priljubljeni animator in igralec, ki je zapel pesmico Otroci sonca v štirih jezikih: slovenščini, italijanščini, nemščini in angleščini. Otroci so živahno sodelovali z ritmičnim ploskanjem.

Poletno središče Štandrež 2008

Spet bo veselo, poučno in sproščujoče!

V vročih poletnih dneh bodo otroci, ki obiskujejo štandreško osnovno šolo

očarljivi svet črk in števil, da bo vstop v prvi razred bolj sproščen in vabljen in da bodo pri prvih,

da štandreška šola. "Vsakodnevni dve učni uri", pri katerih bodo večji otroci osvežili spomin

F. Erjavec, ali tisti, ki bodo letos prvič prestopili njen prag, pa morda tudi kakšen njihov vrstnik iz okoliških vasi, lahko spet preživljali tri tedne v prijetni družbi v domači vasi. V poznanem, prijaznem okolju se obetajo skupinske igre na prostem, ustvarjalne delavnice, različne športne dejavnosti in zanimivi ter zabavni izleti. Kot vsako leto bodo svoja vrata odprle tudi učilnice domače osnovne šole in vsi tisti, ki niso še izpolnili vseh poletnih šolskih dolžnosti, bodo lahko to storili pod strokovnim vodstvom učiteljic, ki jim bodo pomagale opraviti naloge. Najmlajše bodo z igrivimi vajami uvajale v

Poletno središče Štandrež 2007 (arhivski posnetek, foto DP)

pravih šolskih urah prstki že znali pravilno sukati pero in barvice. Kot že vrsto let bo v Štandrežu delovalo poletno središče, ki ga, kot je že utečeno, prireja krajevni rajonski svet v sodelovanju z župnijo sv. Andreja apostola, domačimi kulturnimi in športnimi društvi ter seveda z ravnateljstvom iz ulice Brolo, v katero spa-

na snov, predelano v lanskem šolskem letu, bosta namreč kot vsako leto v šolskih prostorih, da bodo misli bolj zbrane. Središče

od 8.30 do 10.00. Možen je tudi vpis po telefonu na št. 0481 21849 ob istem urniku.

se bo začelo v ponedeljek, 18. avgusta, končalo pa v petek, 5. septembra. Sprostitveni dopoldnevi, namenjeni otrokom od 6. do 10. leta starosti, bodo potekali od ponedeljka do petka, od 8. do 13. ure. Kosila ne bo, pač pa bo kot po navadi poskrbljeno za dobro malico. Raznovrstne delavnice, pri katerih bodo otroci urili ročne spretnosti, se bodo zvrstile z izkušenimi animatorji, sprostitvene igre bodo živahno vodili študentje ali člani domačih kulturnih društev, športne spretnosti pa bodo udeležencem središča posredovali izurjeni člani krajevnih športnih društev. Ekskurzije bodo peljale otroke v bližnje kraje na ogled kake zanimivosti, daljši izleti pa jim bodo gotovo nudili nepozaben, razvedrilen dan v kakem poznem kraju v bazenu z vodnimi igrami, ki jih imajo otroci tako zelo radi. V središče bosta občasno gotovo prihajala na obisk tudi predsednik rajonskega sveta Marjan Breščak in domači župnik Karel Bolčina.

Vpisovanje v poletno središče Štandrež 2008 poteka v štandreškem župnišču na Trgu sv. Andreja od 8.30 do 10.00. Možen je tudi vpis po telefonu na št. 0481 21849 ob istem urniku.

Obvestila

Svet slovenskih organizacij sporoča, da bo goriški urad zaprt od 11. do 14. avgusta. V ostalih delavnikih pa je urad odprt po poletnem urniku od 9. do 13. ure. Poletni urnik bo v veljavi do 31. avgusta.

Zaradi poletnega dopusta bo urad Kulturnega centra Lojze Bratuž zaprt od ponedeljka, 28. julija, do vključno četrtega, 21. avgusta 2008. Katerokoli informacijo ali nujno sporočilo lahko posredujete na elektronski naslov: info@kclbratuz.org

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško sporoča, da bo društveni sedež na Verdijevem korzu zaprt od 4. do 30. avgusta.

Na sedežu Sveta slovenskih organizacij v Gorici je na razpolago DVD s fotografijami, videoposnetki in izdelki videodelavnic z lanskega poletnega središča Srečanja 2007.

Dar

Za cerkev sv. Ivana: v spomin na Tatjano Šuligoj Blažič, darujeta Lojzka in Andrej Bratuž 100,00 evrov.

Čestitka

Dolgoletni članici in pevki ŽePZ Vilmi Brajnik izreka Društvo goriških upokojencev iskrene čestitke za državno odlikovanje z naslovom viteza italijanske republike.

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje (od 08.08. do 14.08.2008)

Pri težavah

s krčnimi žilami
in odprtimi ranami
se obrnite na tel.
00386 31 837218

Na Katoliški univerzi
A. Gemelli v Rimu je
z najvišjo oceno
končal medicino
PETER SPAZZAPAN
Čestitajo mu domači,
sorodniki in prijatelji.

Zahvala

CERKVENI PEVSKI ZBOR
IZ PEVME se iskreno zahvaljuje pevkam in pevcem pevskega zbora iz Podgore za pomoč in doprinos, ki so ju izkazali pri skupnih nastopih pri cerkvenih obredih in drugih prireditvah.

ŽENSKI PEVSKI ZBOR iz Ronk in ŽUPNIJA SV. LOVRENCA
Ob sklopu praznovanj 40. obletnice pobratenja z Meliko
vabita na

ORGELSKI KONCERT

Mirka Butkoviča (Tržič) in Eve Dolinšek (Miren)
sodeloval bo tudi flautist Fabrizio Nardi iz Štarancana
Petek, 8. avgusta 2008, ob 20. uri
Cerkev sv. Lovrenca v Ronkah

Conference center v ul. Alviano

T. i. conference center, večja struktura, ki jo dograjujejo za stavbo nekdanjega malega semenišča v ulici Alviano, bo operativen od začetka naslednjega leta. Ima krožno obliko in bo lahko gostil do 30 diplomatskih delegacij za približno sto ljudi. Kompleks je stal 4 milijone in pol evrov, vsoto je Trgovinska zbornica krila za 80% z evropskimi prispevki. Namenjen bo kongresnemu turizmu, predvsem pa diplomatskim, političnim ali sindikalnim pogajanjem. Zanimanje za conference center so doslej pokazali vsi, ki so ga obiskali, vključno s slovenskimi političnimi predstavniki.

Posoška knjižnica in knjigarna LEG Prodajna razstava StampAntica

V goriški posoški knjižnici in v knjigarni Libreria editrice goriziana na Korzu Verdi je še vedno odprta prodajna razstava StampAntica 2008. Namenjena je izvedencem, pa tudi ljubiteljem in radovednežem, saj ponuja bogat vpogled v antikvariat, ki ga predstavljajo dragocene knjižne izdaje, zemljepisne karte, rokopisi, pa tudi slike in vedute. Gre za osmo poletno srečanje s knjižnimi starinami, ki je v prejšnjih letih zelo dobre uspehe, saj gre v veliki večini razstavljenih del za antikvariat, ki je neposredno povezan z našim širšim območjem. Letošnjo pobudo označuje posebnost, posebna sekcija, ki je namenjena prvi svetovni vojni ob 90. obletnici konca konflikta: več kot 3.000 izdaj, ki segajo od 20. do 70. let prejšnjega stoletja in ki so na ogled oz. naprodaj v notranjem vrtu knjigarne.

V sami knjigarni, in sicer v delu, ki je namenjen antikvariatu, pa si je do 9. septembra mogoče ogledati dragocene prve izdaje, rokopise, vedute, ki segajo do 16. stoletja. Med temi zasluži posebno pozornost korpus, ki ga zajema knjižnica švicarske družine Buadašen, ki se je v 19. stoletju preselila v Trst. Gre za 2.000 naslovov zanimivih in vsebinsko raznolikih knjig, ime družine pa je znano predvsem po botaniku Albertu, ki je med drugim prijateljeval s Kugyjem, bil pa je pobudnik botaničnega vrta v Trenti. Tretjo sekcijo predstavljajo razstavljene dragocenosti v posoški knjižnici v ul. Mameli. Tu so še nekaj dni (do 9. avgusta) na ogled ksilografije in lesene matrice Tranquilla Marangonija: petnajst goriških koticov, ki so izšli v posebni mapi iz leta 1947, za katero je spremno besedo napisal Biagio Marin.

SCGV EMIL KOMEL Na Rebrci na Koroškem Otroci že pričakujejo pevski teden

Mladinski pevski zbor s Slovenskim centrom za glasbeno vzgojo Emil Komel se pripravlja na pevski teden, ki bo potekal od 25. do 30. avgusta na Rebrci na avstrijskem Koroškem. Pevsko skupino sestavlja 22 mladih pevcev iz vse goriške pokrajine in širše, od Devina in Ogleja ter iz sosednje Slovenije. Otroci bodo preživeli teden dni v prijetnem vzdušju, pa tudi ob resnem delu, ki ga bo vodila glasbena pedagoginja in dirigentka Damijana Čevdek s strokovnimi sodelavci glasbene šole. Poleg intenzivnega dela z zborom bodo otro-

ci lahko spoznavali različne instrumente v glasbenih delavnicah, ki jih bodo vodile Martina Gereon (kitara in violončelo), Marja Feinig in Damijana Čevdek (Orffova glasbila in kljunasta flavta). Pobuda je v prejšnjih letih že navdušila številne otroke, jih izučila v dobre pevce in v njih vzbudila še večjo ljubezen do glasbe in mladinskega zbora, ki je s svojimi dosežki in uspehi ena izmed rož v gumbnici goriške glasbene šole. Tudi zato je pevski teden odlična izkušnja za otroke in mlade, za njihovo vsestransko vzgojo in skladen osebnostni razvoj.

Sto let razvoja s teritorijem

Od 19. do 21. septembra vas pričakujemo
na skupnem praznovanju stoletnice

Doberdob in Sovodnje
Doberdò e Savogna

Prejemnik Nobelove nagrade za književnost
Umrl je Aleksander Solženicnin

Po hudi bolezn... v Moskvi v 89. letu starosti umrl najpomembnejši ruski pisatelj 20. stoletja Aleksander Solženicnin.

ruskega pisatelja, se bo spominjal, koliko prahu je sama knjiga dvignila, in še več pa dejstvo, da so komunisti pisatelja izgnali iz domovine.

nicin o "poskusu umetniškega premagovanja" sistema, značilnega za sovjetska taborišča. Na

ni teror: aretacije, zasliševanja, mučilne metode, prisilno delo in milijone mrtvih v Stalinovih kazenskih taboriščih.

objavljen v Sovjetski zvezi. "Sčasoma mi je postalo jasno, da linija, ki ločuje dobro od slabega, ne poteka med državami, družbenimi razredi in ne med političnimi strankami, temveč poteka skozi vsako človeško srce"

Še nekaj: Solženicnin je bil najprej Rus, šele nato pisatelj, tudi zaradi tega ga je Zahod rajše "prodajal naprej" kot disidenta, upornika in mučenika pod komunizmom kot pa pronicljivega pisatelja, ki je tako kot komunizem iz srca sovražil in obsojal tudi divji kapitalizem, kakršnemu smo danes priča tako na Slovenskem kot v Evropski uniji.

JUP

Tudi zapisi o našem ožjem prostoru
Zanimivi prispevki v Zgodovinskem časopisu

Najnovjša dvojna številka 62. letnika vodilne slovenske zgodovinske revije Zgodovinski časopis prinaša med drugim tudi razpravo, ki je vezana na naš ožji prostor.

zira tehnične in metodološke značilnosti konškrpcij ter praktične težave in pomanjkljivosti pri njihovem izvajanju na tržaškem podeželju ali Teritoriju.

Avtor navaja tudi bogat seznam virov in literature. V naš prostor sega tudi razprava Neve Makuc z naslovom Historiografsko delo Commentarium Aquileiense libri octo Giovanniija Candida (ok. 1450-1528) in slovenska zgodovina.

začetku 20. stoletja (Mario Strelja), Habsburška monarhija in Slovenci v prvi svetovni vojni (Walter Lukan), Prizadevanja ljubljanske in mariborske oblastne skupščine ter banskega sveta Dravske banovine za udejanjenje slovenskega parlamentarizma v prvi Jugoslaviji (Miroslav Stiplovec), "Škodovati ne smemo ne posameznikom, ne narodu!" - Božo Škerlj, antropometrija in ženski šport v 30-letih 20. stoletja (Borut Batagelj), "Ad usum publicum destinata": O javnem značaju Semeniške knjižnice v Ljubljani (Luka Vidmar).

Ljubljana/ Prenovljeni Konzorcij
Za udobje kupcev in ljubiteljev knjig

Največjo slovensko knjigarno, Konzorcij v središču Ljubljane, so preoblikovali in preuredili. Kot poroča Slovenska tiskovna agencija, so glavna novost velike razstavne mize, ki sledijo urejanju knjigarn v tujini, sicer pa nova podoba sledi želji po

priročnikom in leposlovju, pa je bolj odprt in urejen tako, da lahko knjige nagovarjajo obiskovalce z naslovniciami. Otroški oddelek ostaja otok zase, z belim pohištvom in pisanim igralnim pisanikom, kjer otroci s starši lahko preberejo pravljico ali dve.

druženju obiskovalcev ob knjigi. Knjigarna je po osnovni gradbeni adaptaciji, ki je pred dvema letoma omogočila dobre klimatske razmere in razsvetljavo, v začetku julija dobila novo opremo. Glavna novost so velike razstavne mize po vzoru knjigarn v tujini, ki omogočajo dovolj prostora, da so knjige razstavljene z naslovniciami. Bolje so izkoristili osrednji del knjigarne, kjer kupci takoj najdejo najaktualnejše naslove, lestvice najbolj prodajanih knjig ter knjige, ki jih posebej priporočajo knjigarji s posameznih oddelkov. Oddelki za družboslovje, humanistiko ter strokovno literaturo so zasnovani z regali do stropa, ki jih bolj formalno ločujejo in s tem nudijo intimnejši prostor za iskanje med tisočimi knjig. Del knjigarne, namenjen

Z novo podobo so želeli ustvariti pravo knjigarniško vzdušje, ki bo prispevalo k dobremu počutju obiskovalcev. Za udobje kupcev so poskrbeli tudi z umestitvijo foteljev, mizic in stoječih luči, ki knjigarni dajejo svojstven čar. "Konzorcij smo obnovili v skladu s ključno usmeritvijo knjigarn Mladinske knjige: želimo, da se obiskovalci v knjigarni družijo, preživljajo prosti čas, se izobražujejo, prebirajo in nakupujejo knjige", pravijo v knjigarni. Poleg raznovrstnih kulturnih prireditev, ki so v knjigarni stalnica vrsto let, želijo to doseči tudi s ponudbo kave za obiskovalce, udobnimi bralnimi kotički in peštrimi izborom najnovejših knjig. Obiskovalci imajo na voljo tudi brezplačni dostop do interneta.

Po odločitvi Unesca
Ljubljana bo leta 2010 svetovna prestolnica knjige

Ljubljana bo leta 2010 svetovna prestolnica knjige. Tako je postala deseto mesto, ki se ponaša s tem uglednim nazivom, ki ga podeljuje Unesco, je, po poročanju Slovenske tiskovne agencije, na novinarski konferenci povedal načelnik mestnega oddelka za kulturo Uroš Grilc. Občina je kandidatura za pridobitev tega Unescovega naziva oddala prvič, in sicer marca letos, ter "premagala" Dunaj, Lizbono, Rigo, Sankt Peterburg, novozelandski Wellington in mehiški Guadalajaro. Grilc je ob tem izrazil presečenost in veselje nad sporočeno odločitvijo Unesca. Kot je dejal, so sicer vedeli, da so oddali zelo kvalitetno prijavo in raznolik program, da pa je bila Ljubljana izbrana v zelo močni konkurenci. "Doslje se je samo enkrat zgodilo, da je kandidiral sedem mest, nikoli pa niso bila zastopana tako močna mesta", je dodal. Po njegovih besedah je tudi izborna komisija Unesca, v kateri so predstavniki evropskih in mednarodnih združenj založnikov, knjigotržev in knjižnic, poudarila, "da je bila letošnja odločitev izredno zahtevna, ker tako močnih kandidatov še ni bilo".

Kot uspeh je označil tudi dejstvo, da je komisija v obrazložitvi poudarila predvsem to, da je Ljubljana prepričala s kvaliteto programa in z vizijo spodbujanja razvoja bralne kulture. Ljubljanski župan Zoran Jankovič je ob tem na novinarski konferenci čestital Grilcu in njegovim sodelavcem ter vsem ljubljancem ob dodelitvi tako pomembnega naziva, in to v zelo močni konkurenci z vseh

bljana svetovna prestolnica knjige od 23. aprila 2010 do 23. aprila 2011, ko bo potekal zelo raznolik in obsežen program, s katerim bo promovirala branje, bralno kulturo in svojo ustvarjalnost. Kot je pojasnil, sega program od izrazito strokovnega in znanstvenega področja, kot bo npr. svetovni kongres o podpornih sistemih knjige, do tem na področju večjezičnosti, ki je pomembna Unescova te-

sodelovali sodobni književniki z vseh celin, izšle pa bodo tudi posebne knjižne izdaje. Predvideni so tudi povsem konkretni projekti spodbujanja branja pri različnih ciljnih skupinah, ki bodo povezani s tem, "kako s knjigo, z bralno kulturo, s knjigarnami oživiti stara mestna jedra". Kot je dodal, pri tem pričakujejo zelo tesno sodelovanje z ostalimi mestnimi občinami v Sloveniji, saj ne gre samo za mestni projekt. "Vse dimenzije programa so že po kriterijih Unesca usmerjene na nacionalno raven, na mednarodno raven, in temu je treba slediti", je pojasnil. Predviden je tudi niz projektov, ki bodo povezani s širšim področjem kulture in ustvarjalnosti, torej programov v muzejih, gledališčih, s koncerti, ki bodo potekali v povezavi s prestolnico knjige. Za izvedbo so predvideli okvirna sredstva v višini 2,1 milijona evrov. Mestna občina Ljubljana naj bi zagotovila približno tretjino sredstev, morda tudi več, skušali pa bodo pridobivati še sredstva iz drugih virov, od sponzorjev idr. Unesco je naziv svetovna prestolnica knjige prvič podelil leta 2001 mestu Madrid. Sledili so Aleksandrija, New Delhi, Antwerpen, Montreal, Torino, Bogota in Amsterdam, za leto 2009 pa je uspešno kandidiral Bejrut. Program mora biti usmerjen k promociji knjige in spodbujanju branja v času med svetovnimi dnevi knjige in avtorskih pravic.

celin. "Ljubljana je prva med res pomembnimi mesti", je dejal. Grilc je še povedal, da bo Lju-

ma. Pripravili bodo tudi literarni festival z naslovom Literature svetovnih celin, na katerem bodo

Kratki

Leta 2007 je bilo izdanih 5129 naslovov knjig in brošur

Leta 2007 je bilo v Sloveniji izdanih 5129 naslovov knjig in brošur, med temi 1038 s področja leposlovja; tako izhaja iz objavljenih podatkov Statističnega urada Republike Slovenije, po katerih povzema vest Slovenska tiskovna agencija. Število izdanih naslovov knjig in brošur narašča.

Leta 2006 je bilo namreč izdanih 4684 naslovov knjig in brošur, leta 2007 pa 5129 - od tega 3631 naslovov knjig in 1498 naslovov brošur, kar je za 9,5-odstotni porast. Med lani izdanimi naslovi je bilo glede na izvor več kot štiri petine oziroma 85,4 odstotka izvornih del, ostalo so bili prevodi. Po vrsti izdaje je bilo prvih izdaj 77,9 odstotka,

ostalo so bili ponatisi.

Med leposlovnimi deli je največ romanov. Lani je bilo izdanih 1038 leposlovnih knjig, dve več kot leto poprej, od tega je bilo 523 knjig slovenskih in 515 knjig tujih avtorjev. Glede na zvrst je bilo največ romanov - skoraj dve četrtini (39,1 odstotka), eno četrtino (25,6 odstotka) je bilo knjig kratke proze, pesništvo je bilo zastopano petinsko (19,8 odstotka naslovov), na druge zvrsti leposlovja je odpadlo 13,7 odstotka naslovov. Delež naslovov izdanih dramskih del je obsegal 1,8 odstotka vseh leposlovnih del.

Že 752 različnih slovenskih del o prvi svetovni vojni

Zgodovinarica dr. Petra Svovljšak je v prispevku, objavljenem v Novi reviji, mesečniku za kulturo, analizirala dela in stališča do prve svetovne vojne, ki je v naših krajih potekala na t. i. Soški fronti. Ugotavlja, da ostaja zadnja vojna Avstro-Ogrske med najmanj raziskanimi v primerjavi z ostalimi velikimi bojujočimi v prvi svetovni vojni. Imamo opravka z dokaj nenavadnim stanjem, ko ena izmed glavnih protagonistov vojne (ali njena naslednica) ni zmogla pričakovane količine, predvsem pa kakovosti zgodovinskih del o večini vidikov avstro-ogrške udeležbe v vojni. To je seveda tudi oviralo kritično in utemeljeno

razpravo o tem, kakšno vojno je Avstro-Ogrska sploh bojevala. V komunističnih zgodovinskih so nacionalni revolti zoper monarhijo čez noč postali junaški socialistični upori. Odlični primer politične manipulacije so vojaški upori npr. slovenskih polkov maja 1918. Padec komunizma v državah naslednicah Habsburške monarhije je odprl možnosti za zgodovinski optimizem, stari predsodki so pojenjali, niso se pa še povsem razblinili. Ugodna zgodovinarica, ki dela v zgodovinskem inštitutu Milka Kosa Znanstveno-raziskovalnega centra Slovenske akademije znanosti in umetnosti, poudarja, da je za slovensko zgodovinsko prvo svetovni vojni veliko pomenil simpozij Velika vojna in Slovenci, ki ga je junija 2004 priredila Slovenska matica. Veliko vojno smo Slovenci tako postavili v kontekst spomina in bivanja, kar bi verjetno pomenilo vstopnico v svet velikih oz. tistih, ki pišejo kulturno zgodovino vojne. Najbolj raziskovana, tako po številu udeležencev kot rezultatih, ostaja soška fronta. Toda tudi na tem področju je treba opozoriti na premik, ki se po eni strani steka v skupno izhodišče, to je spomin, po drugi strani pa izpričuje veliko strokovno in metodološko pestrost. Materialna dediščina soške fronte utira pot sistematičnemu in stalno prisotnemu zavedanju o velikem dogajanju ob Soči med letoma 1915 in 1917 ter se z muzeji na prostem in s potmi miru postavlja ob bok evropskim spominskim predstavitev, pa čeprav s časovnim zamikom. Dr. Petra Svovljšak pa ob tem opozarja, "da s svojimi deli in medijsko prodornostjo mesto zgodovinarjev še vedno prepogosto in samozvano prevzemajo neučeni zgodovinarji, kar ne pomeni samodejno tudi njihove nepoučenosti, pomeni pa pogosto posplošenost in površnost, ki se je celo sami zavedajo, z izgovorom, da si smejo to kot nezgodovinarji privoščiti. Brezne nepotrebne natančnosti, verodostojnosti in navlake, kot so korektna opomba, pa naj ostaja nam, ki delamo počasi, se lotevamo domnevno nepotrebni, majhnih in neopaznih tem". Sodeč po bazi podatkov Cobiss, je od leta 1991 pa do sedaj bilo objavljenih 752 naslovov različnih slovenskih del o prvi svetovni vojni. Od tega je okoli dvesto monografij, veliko število diplomskih nalog in del drugačnih zvrsti. / M.

Koprodukcijaska predstava Hči zraka
Okrutna nadoblast
prinašalka gorja

Tudi kdor se ne strinja z estetskimi izbirami in s trpkim pogledom na današnjo družbo umetniškega vodje Slovenskega stalnega gledališča, Marka Sosiča, mora priznati, da je pod njegovim vodstvom v zadnjih treh letih edina slovenska poklicna gledališka hiša v Italiji doživela v dramskem ustvarjalnem loku vztrajen in neomahljiv polet na vršice gledališke umetnosti, tako da se sedaj lahko samozavestno spogleduje z najrazličnejšimi teksti in se tako lahko ponosno postavlja ob bok uglednim gledališkim hramom v matični domovini. Visoko kakovost njenih uprizoritvenih smernic ni spregledala niti selektorica letošnjega 43. Borštnikovega srečanja, dr. Barbara Orel, ki je v tekmovalni program enajstih predstav BS uvrstila tudi Samomorilca ruskega dramatika Nikolaja Robertoviča Erdmana v režiji Eduarda Milerja in izvedbi našega gledališča, ki se tako po dolgih letih vrača na to ugledno vslovensko odsko prizorišče, za kate- rega se potegujejo lahko le izpovedno močne in postavitveno izvirne uprizoritve. Da je SSG spet aktiven dejavnik gledališkega vrenja, je izrazito pokazala in potrdila tudi zadnja odrska stvaritev SSG, Hči zraka, ki jo je baročne nabreklosti avtorja, španskega dramatika Calderona de la Barce (1600-1681), osvobodil in njeno bistvo izluščil, ne da bi se pri tem odpovedal rimam, sodobni nemški pisec, pisatelj in pesnik, Hans Magnus Enzensberger (1929). Njegov tekst je v slovenski jezik odlično prešla Mojca Kranjc. Predstava z rezkim sporočilom o strastni volji po absolutni oblasti in opozorilom, da leta prej ali slej pelje v pogubna brezizhodna brezna, in o bolni, na robu perverznosti sli po erosu, ki ne vsebuje niti trohice prave ljubezni, je nastala s pisano paleto umetniških moči kot koprodukcija tržaškega festivala Gledališča v gledališču, čedajskega Mittelfesta in koprškega Primorskega poletnega festivala pod občutljivo taktirko poljskega režiserja Janusza Kice, ki je dobro poznan na Nemškem, pa tudi na Slovenskem, kjer je postavil na oder vrsto odmevnih predstav: v Slovenskem narodnem gledališču Nova Gorica jih je zrediral kar pet in si s tremi izmed teh nabral kopicno nagrad na BS in na Dnevih komedije v Celju. V SSG je v lanskem sezoni zrediral Molierovega Namišljenega bolnika, ki se je zelo uspešno porodil kot koprodukcija PPE. S koprodukcijasko predstavo Hči zraka je SSG ob nemškem avtorju, s slovenskimi igralci in poljskim režiserjem odslakalo duha Mittelfesta, pa tudi posredno svojo vlogo v rodnem prostoru, ki je od nekdanj stičišče latinske, germanske in slovanske kulture, in prav to je prava tirmica, po kateri mora nadaljevati svojo pot naše gledališče, če želi ohranjati svoje poslanstvo in utrjevati svojo uveljavitev na tem delu Primorske s pogledom na obmoirski življenj in na širše ustvarjalno obzorje.

V drami ali mitološki tragediji Hči zraka je glavna akterka dogajanja babilonska kraljica Semiramida,

ki sta jo vse življenje zaznamovali spočetje v nasilju in prepričanje, da je prinašalka zla, zato jo imajo kot ujetnico ujeti v podzemlju, da bi se ne skušala povzpeti na prestol. Njene obupane klice in moledovanja sliši nekega dne Menon, ninivski vojskovodja, in jo, kljub svarilom starega svečenika

stjo ustvarila igralka, članica SNG drama Ljubljana, Silva Čušin, ki jo "različne, vselej izjemne igralske kreacije uvrščajo med vrhunske igralko, v pravem pomenu besede ustvarjalke sodobne gledališke umetnosti na Slovenskem", kot je med drugim bilo zapisano v obrazložitvi Jerneja Novaka ob

Tejreziasa in zmeraj zaspanega stražarja Hatona, osvoboditi. Njena lepota, ki v podzemlju ni zvenela, zamreži ninivskega kralja. Ta se z njo poroči, a ona, čeprav ima z njim otroka, ga da ubiti, da lahko samovoljno zavlada, saj ji to narekuje njeno hlastanje po svobodi in želji poleteti visoko z vetrom. Njena samovoljna oblast privede do krvavega obračunavanja s sosedji, podjarmljanja narodov, zasužnjevanja drugih vladarjev in članov plemiških družin, ki ji morajo brezopojno streči, tudi s tem da pred njo izvajajo spolna nasilja, ob katerih se ona naslaja, dokler jo seveda vse to zlo ne zapelje v smrt. Njen sin Ninia pa je njeno pravo nasprotje, čeprav sta si fizično izredno podobna: dober, filozofsko preudaren, ljubezniv, sočuten, spoštljiv, želi biti z vsemi v prijateljskih stikih. Prav zaradi njegovega premekega srca ga mati ima za nesposobnega za vladanje in zato ga ima zaprtega,

podelitvi Borštnikovega prstana 2007, ki se od lanskega leta blesti na prstu te zlahtne dramske umetnice. Silva Čušin prevzame in očara gledalca tudi s svojim globokim, malce rezkim altovskim glasom, ki se je čudovito prilagajal temačni, a obenem po vetru in soncu slave hlastajoči vlogi Semiramide. Njena markantna igralska prisotnost pa ni niti najmanj potlačila drugih izvajalcev predstave, med katerimi je bil drug igralski velikan, Aleš Valič, v dvojni vlogi vojskovodij Menona in Likasa. Med imenitnimi gosti

gojenci StudioArt, Davide Cocetta, Liam Hlede, Alen Kermac in Jure Kopusar, ter tako okusili, kako slastna, a tudi naporna in truda polna je pot do dovršene, uglajene predstave z vrhunskim režiserjem, ki mu uspeva iz igralka izvleči, kar premore najboljšega. Režiser Kica je z natančno tekstovno obdelavo izkristaliziral osnovno misel o oblasti in njenem okrutnem, sapo odvzemajočem jeklenem obroču, ki želi vase stisniti kar največ podjarmljenih ljudi. Poudaril je to željo po oblasti, ki se je tako z lahkoto oprijemajo vladarji vseh dob, žal, tudi v današnjih časih, ko ima oblast še več obrazov kot

v časih. Scenograf Marko Japelj je s panoji, prevlečenimi s črnim blagom, rdečim tepihom in drugimi skopimi scenski elementi in rekviziti ustvaril vizualni del predstave, ki je v kraškem kamnolomu blizu Repniča zadobila poseben čar in privlačno moč, saj je prostor učinkoval kot naraven, sugestiven, akustično neoporečen grški amfiteater. Škoda, da je zelo učinkovito svetlobno podobo oblikovalca luči Petra Korosica, na ponovitvi v torek, 22. julija, okrnili večkratni izpad električnega toka, ki je prisilil k prekinitvi prizorov in k neprogramiranemu odmoru ter nadaljnji uporabi statične luči. Dogajanje napetega dramskega loka je v temnejših in grozečih tonih ali pa ob mehkejši melodiji, kakor je pač nekorektno spremljala izvirna glasba skladatelja Stanka Juzbašiča. Prava estetska paša za vse, ki se s posebno pozornostjo ozirajo na kostumografski doprinos k uprizoritvi, so bili izredno natančno, v detajlih nadrobno ukrojene kostumi, pri katerih sta prevladovali črna in rjava barva, poleg rdeče in bele, ki so enkratno ponazarjali brezčasnost vsebinskega sporočila in se krasno pri-

legali telesom igralcev. Te krojaške umetnine so delo Alana Hranitelja (njegova asistentka je bila Mateja Benedetti), ki je kot gledališki (operni in filmski) kostumograf podpisal več predstav in se v izdelovanju pravih krojaških umetnin izkazal na tridesetih samostojnih in skupinskih razstavah v Sloveniji in tujini. Trenutno je razpet med Slovenijo in Kanado, kjer ustvarja v enem najbolj znanih gledališč na svetu, Cirque du Soleil pri predstavi Macao II, ki bo premierno zaživela l. 2009 ali 2010 v mestu Macao na Kitajskem. Na "kraški" ponovitvi so se projekcije italijanskih nadnapisov domiselno prikazovale na živi skali.

Kdor si predstave ni ogledal, bo lahko to storil v jesenskem času, saj je uvrščena v repertoar SSG za sezono 2008/09.

ven lovec, Primož Forte kot Lizias, Semiramidin minister, in Janko Petrovec kot častnik. To vlogo zaseda tudi Danijel Malalan. V vlogi stražarjev, vajakov sužnjev in spremstva so nastopili mladi

Vabilo na duhovna srečanja

Odrpito pismo

Drage znanke in neznanke! Avgust je tu. Mesec značilen za počitniške dopuste. Gotovo si tudi vi želite na počitnice. Premislite dobro: Morda se vam bo le posrečilo spraviti skupaj tri dni, tri drobne dni za dopust, ki bo koristil vašemu telesu, še bolj pa duhu in duši. Odpočili se boste od vsakdanjih opravil kot v hotelu, razvedrili duha in obogatili dušo z novimi milostmi. Priiložnost za to dobite pri duhovnih vajah, ki jih imamo že dolga leta v drugi polovici av-

gusta. Letošnje duhovne vaje bodo v Domu blagrov (Le Beatitudini) v Trstu od ponedeljka, 18. avgusta, do srede, 20. avgusta, in jih bo vodil p. Silvin Krajnc, ki prihaja z Brezij. Povabite se koga, da bo delil z vami vedrino in veselje, ki ga duhovne vaje prinesejo v srce. V upanju na snidenje vas pri srčno pozdravljam

Dolgoletna udeleženka
Nada Martelanc

Pojasnila in prijave pri gospe Normi Jež, tel. št. 040 299409, predklicna iz Slovenije 0039.

Kratki

"Zatemnitev" v Sosljanskem zalivu

Devinsko-nabrežinski občinski svetnik Igor Gabrovce opozarja na neljubo situacijo, ki je že več dni prisotna v Sosljanskem zalivu, kraju, ki je neprecenljivega pomena v sklopu turistične ponudbe kraško obmorske občine. Tu je namreč celotno območje javnega parkirišča ovito v popolno temo zaradi okvare v javni razsvetljavi. O problemu se je svetnik sam prepričal, nato je o zadevi nemudoma pisal županu Retu. Za Gabrovca bi bila situacija sprejemljiva, ko bi se okvara zgodila istega dne ali najkasneje dan prej, žal pa so ga upravitelji kioskov osuplo opozorili, da se s popolno temo soočajo že približno teden dni, ko naj bi območje prizadela nevihta. Sosljanski zaliv – poudarja še v svojem pismu občinski svetnik – je v teh poletnih mesecih prostor, ki ga tudi v večernih urah obiskuje veliko družin, med temi tudi take z majhnimi otroki. Zaradi tega Gabrovce opozarja župana Reta, naj si čim prej prizadeva za odpravo problema.

Deželni odbor je osvojil resolucijo svetnika Gabrovca v zvezi z vilo Hagginconsta

Pred koncem obravnave proračunskih sprememb se je deželni svet izrekel tudi o resolucijah, ki so jih svetniki predstavili v tem sklopu. Med temi je bila tudi tista o vili Hagginconsta, ki jo je predložil deželni svetnik Slovenske skupnosti Igor Gabrovce. Kot znano, je v omenjeni stavbi v Trstu imelo svoj zgodovinski sedež Središče za motorično vzgojo oz. Združenje za spastike Aias; letos maja je Občina Trst iz varnostnih razlogov odredila zaprtje stavbe. Na ta problem je že večkrat opozoril rajonski svetnik SSK Sergij Petaros. Deželni odbor je resolucijo Igorja Gabrovca sprejel kot priporočilo, ki je vsekakor politično obvezujoče. Deželni svetnik SSK je v svojem dokumentu, ki ga je že vnaprej podprla glavnina svetnikov DS, poudaril, da sta delo in poslanstvo združenja Cem nenadomestljiva in neprecenljivega pomena. Združenje predstavlja namreč nepogrešljivo oporo za več kot 20 hudo prizadetih ljudi. Velja tudi, da nobena od alternativ, ki jih je predlagala Občina, niti zdaleč ne odgovarja potrebam za dejavnosti omenjenega združenja. Z resolucijo svetnik SSK poziva deželno upravo, da se jasno izreče o prihodnji namembnosti stavbe, ki je bila dodeljena Tržaški občini do konca tega leta, in naj zagotovi ohranitev stavbe v uporabo omenjenemu združenju. Vzdušje v avli deželnega sveta je bilo politično zelo naelektrano in vse prej kot naklonjeno doseganju pozitivnih sintez. Zato je dosežena rezultata svetnik Gabrovce še posebej zadovoljen.

Grenko razmišljanje

Naš br'ječ (Naš borjač)

Blago šumenje vetra, ki se prek kraške gmajne zliva s piskajočim glasom jastreba visoko pod nebom v harmoniji samote stvarstva, spremlja misli na otroška leta. Na čas teptanja človeškega dostojanstva od diktatur, ki so tisti čas krojile usodo milijonom ljudi v Evropi in drugod po svetu. A otroške oči tega niso videli in razum ni dojel vseh grozot, ki so se tedaj dogajale. Bolj otipljivo v spominu je ostalo pomanjkanje vsega, posebno kruha, ki ga danes tako brez obzira zametujejo ali v boljšem primeru odlagajo na določena mesta za divjad.

Pred oči prihaja življenje v doljnem br'jaču (borjaču) - stari dom, z malo kuhinjo in veliko mizo, ki je zavzemala dobršen del prostora, na zidu uokvirjena podoba srca Jezusovega; ozka strma pot med hišami z zlizanim kamenjem od okovanih čevljev in

deževnice, ki se je stekala v naravno jamo na spodnjem delu br'jača, ki je ločevala kuhinjo od stala in sobe nad njo, kjer se je stiskalo šest postelj ena ob drugi. V mislih se izrisujejo nizko podstrešje nad sobo s senom za koze, kot s prositorom za koruzno ličje, namenjeno posteljnim blazinam, stopnišče, ki je vodilo na baladur in v sobo, pod njim pa stranišče. V vročih poletnih nočeh je postal baladur spalnica za mladež zaradi stiske v sobi. Bolj razširjeni del tega vaškega jedra je bil poraščen z nizko travo, ki jo je živina sproti mulila, ko je odhajala na pašo. Tu pa tam

veške odnose: spoštovanje do starejših, medsebojna pomoč v malih stvareh pri gospodinstvu,

vzajemnost, ki se je kazala v povezanju družin pri težjih opravilih. Čeprav je včasih prišlo do težav v odnosih, se niso odrekli pozdravu, ker so vedeli, da bodo prej ali slej imeli potrebo drug drugega. Ob težkih preizkušnjah so si pomagali, znali tolažiti drug drugega. Skratka, vladalo je vzdušje, ki je težko doumljivo današnjemu človeku. Kot otroci smo hodili k sosedovim z lončkom v roki po mineštro, ker se nam je zdelo boljše. Morda tudi zato, ker je bila doma večkrat zjutraj, opoldne, in če je ostala, še za večerjo samo polenta z mlekom. Zadovoljili smo se že z vsako malenkostjo, ki je spremenila vsakdanjost. Šest desetletij in več je šlo mimo, kaj vsega se ni dogajalo v tem ča-

su na tem skrajnem delu Jadrana, kjer so se kresala kopja med vzhodom in zahodom za mejo, za nadzor na tem občutljivem spornem ozemlju! Posledica tega stanja in dolgoročne poteze politike so privedle z ene strani do odseljevanja, z druge pa do priseljevanja novih ljudi. Z gradnjo novih naselij, ob že obstoječih, se je ustvarjalo napeto ozračje, ki se zrcali še danes marsikje v vsakdanjem življenju. Posledica te politike je vidna, v teh krajih sta se spremenila sestav in identiteta prebivalstva. Koliko mladih je odšlo v tujino v tistih težavnih letih, ko ni bilo nobene perspektive za prihodnost tukajšnjega človeka! To je povzročilo pravi vakuum. Ostale so na pol prazne hiše brez gospodarja in zaradi tega so sčasom začele propadati. Te podrtje so kupili drugi, v glavnem meščani, obnovili so ali na novo zgradili stanovanja, ki nimajo več tiste domačnosti, da ne govorimo o pristnosti kraške arhitekture. Kako izgleda danes ta naš br'ječ, dovolj zgovorno pove podatek

števila prebivalcev v njem. Sedem jih je vseh skupaj, dva sta domačina, ostali pa so priseljenci. Pravi antipod prejšnjega, ti ljudje so prinesli s seboj kulturo mestnega okolja, ki ne pozna stika z bližnjim: za sosednjimi vrati lahko kdo umira, a se nihče ne zmeni zanj. Izginila sta prekipajoče življenje v tem vaškem jedru in vpludnost pozdrava, zamrle so vrednote. Kot tujci hodijo eden mimo drugega, vsak pa odhaja na svojo stran in se vrača k večernemu počitku. Domača beseda je bolj malo prisotna. Medčloveški odnosi so postali nekaj odvečne, skoraj nepotrebne. Vsak skrbi samo zase, za svoje ugodje. Današnja družba se pogreza v samozadostniški individualizem. Bo res lahko človeštvo nadaljevalo, in do kdaj, po tej poti samozadostniškega stila življenja? Druga ljudstva iz manj razvitih predelov zemeljske oble pritiskajo na vrata bogatega sveta, ki jih bo moral sprejeti, če ne bo želel kljub sedanjemu bogastvu in blagostanju zdrseti v propad.

Pavel Vidau

Festival Drage mladih
Ustvarjalnost
in zabava?

potekale delavnice, ki so bistvo Festivala mladinske ustvarjalnosti, saj z njimi organizatorji pomagajo mladim, da sami spoznajo

delujejo na določenem področju. Delavnice pa ne bodo samo umetniškega značaja, na voljo bodo poleg likovne in

drugih.

Toda organizatorji želijo mladim ponuditi še več: na sporedu bo poleg kvalitetnih delavnic, na katerih bodo mladi odkrivali talente in pri tem uživali ob prijateljski družbi, tudi mnogo kulturnih večerov. Posebnost je 'Improvečer', ki so ga organizatorji prvič izvedli na lanskoletnem Festivalu. Gre za improvizacijski večer, kjer bo publika lahko sledila prostemu ustvarjanju oziroma improviziranju udeležencev plesne in likovne delavnice. Festival mladinske ustvarjalnosti se bo končal v soboto, 6. septembra, ko bo v jutranjih urah potekala zaključna okrogla miza Drage mladih z naslovom Vzpostavitev dialoga brez odvedovanj svoji identiteti, zvečer pa bo na vrsti nastop mladih udeležencev Festivala, ki bodo ob 21. uri publiki pokazali, kaj so se med tednom naučili. Za dodatne informacije in prijave pokličite telefonsko številko 040/370846 ali 3397046331 (Raffaella).

Patrizia Jurincic

Arhivski posnetek lanske Drage mladih (foto Kroma)

Festival se bo kot vsako leto začel z odbojarskim turnirjem, sledilo pa bo slovesno odprtje Festivala s predstavitvijo celotedenskega programa in številnih raznolikih delavnic, na katere so zainteresirani lahko vpišejo. Nato bo na sporedu kulturni program z nastopom prav posebnih gostov, kot so bili v prejšnjih letih Mažoretke iz Povirja, plesna skupina Light iz Trsta, skupina breakdance Go-Breakers iz Nove Gorice in še drugi. Nastopu bosta sledila nagrajevanje zmagovalcev turnirja in skupna zakuska za udeležence in publiko.

Med tednom bodo v jutranjih, popoldanskih in večernih urah svojo umetniško žilico in jih nato primerno usmerjajo. Zaradi tega so mentorji umetniških delavnic strokovnjaki, ki aktivno

gledališke tudi športna, novinarska, fotografska, kuharska, delavnica za ustvarjanje primerne pričeske in še mnogo

Na gradu sv. Justa

Razstava Srednji vek
v Trstu

Obdorništvu za kulturo Občine Trst, Mestni muzeji in tržaška Univerza vabijo na sprehod skozi srednjeveški Trst s kulturno-turistično pobudo, ki obsega razstavo in pešpot za odkrivanje manj znanih arhitektonskih pričevanj o nekdanji podobi mesta. Komaj prenovljeni grad svetega Justa je idealen okvir za razstavo *Srednji vek v Trstu*, ki bo na ogled v prostorih orožarne do 25. januarja 2009 vsak dan od 9. do 19. ure. Pot razstave se vije po štirih nadstropjih z izčrpnimi obrazložitvami vsebin na tematskih panojih, ki so žal neuporabni za večino številnih obiskovalcev iz tujine, saj so izključno v italijanskem jeziku. Za Tržačane pa je ogled priporočljiv kot priložnost za odkrivanje zgodovine mesta v času, ko je obzidje segalo od griča svetega Justa do sredine Velikega trga, kjer je mejilo z morjem. Urbanistika je prvo poglavje raz-

tave, kateremu sledijo dokumenti o odnosu med Trstom in Benetkami, prikaz izvirne podobe tržaške stolnice, pogled na politično in versko oblast ter v vsakdan in delo trgovcev, pa še zlatarstvo z dragocnimi eksponati iz zaklada stolnice. Keramični izdelki, izklesane plošče iz starega obzidja in celo vodnjak so v glavnem prišli na dan kot sad izkopenin, pergamenti, knjige in drugi dokumenti pa izhajajo iz arhivskih fondusov naše dežele. Rdeča barva, ki krasí naslikane kodekse, je tudi vezna nit postavitve; rdeče preproge, panoji in zavese spremljajo obiskovalca kot zaznamujoči element skozi tematske sklope, ki po konceptualni

zasnovi skušajo usmerjati pozornost tudi z instalacijami in posnetki branja odlomkov iz dokumentov v latinščini. Prostor s krasnim razgledom na Tržaški zaliv predstavljajo dodatno vred-

spontati so vredni omembe naslikana svilena zastava (*Velum svetega Justa*), fragmenti izvirne freske iz apsida srednjeveške tržaške katedrale, leseni, barvni kip Matere Božje iz tržaškega samostana svetega Ciprijana in veliko razpelo s srebrnimi ploščicami na eni strani in naslikanim lesom na drugi. Ob umetniški vrednosti nekaterih predmetov izstopajo drugi kot posebnosti, na primer solnica, ki so jo obredno pečatili z voskom, ali dokumenti o policijskih preiskavah in obsodbah, ki pričajo o ne-navadnih kaznih, kot so bila na primer obvezna potapljanja v morsko vodo za tiste, ki so preklinjali v javnih lokalih. Spoznavanje srednjeveškega Trsta se nadaljuje tudi izven gradu, kjer so na voljo tematske mape za ogled skritih in bolj vidnih spomenikov daljne preteklosti.

PAL

SV. KRIŽ Festival morja

Mladi pevci v Mozartovi operi Figarova svatba

Kriški basist Aleksander Švab je pred nekaj leti odločil, da bo ob vpeljani kariere skušal pomagati mladim solopevcem, ki so potrebni odrske izkušnje, a so zanje vrata gledaliških dvoran prepogosto zaprta. Načrt akademije, ki naj bi dopolnjevala študij z možnostjo nastopanja, je nastal najprej v Devinu v sklopu evropskih projektov, nato se je nadaljeval v Emilii Romagni in je s podporo dveh Univerz za glasbo na Japonskem in na Kitajskem (kjer Švab poučuje) in iz njune želje po kulturnih izmenjavah končno zaživel najprej v Ljubljani, potem v Križu, kjer je februarja začela delovati Mednarodna akademija za petje, ki se bo kmalu preimenovala po domačinu, tenoristu Carlu Cossutti. Njena prva produkcija je debitala z velikim odmevom ob odprtju četrtega Festivala morja v Križu, ki je letos prvič dopolnil svojo programsko zasnovano z glasbenimi vsebinami. Že diplomirani in tudi manj podkovani pevci iz Slovenije, Hrvaške, Srbije in Italije so po obdobju intenzivnega študija uprizorili celotno izved-

bo Mozartove opere Figarova svatba. Vaje so potekale v prostorih Slomškovega doma v Križu, kjer ima novoustanovljena šola svoj sedež, Očarjev brjač pa je postal oder, na katerem so se pevci kretali. Orkester so nadomestili trije pozhrtvovalni pianisti (Jan Grbec, Marko Sancin in

bila prva produkcija Mednarodne akademije tudi pravi operni debi in skromna izkušnja se je zrcalila v nekaterih izvajalskih negotovostih, predvsem v skupinskih prizorih in v zadnjem dejanju, ko je zbranos na splošno pustila. Pravično tehtanje umetniških vsebin predstave in

Foto Kroma

Beatrice Zonta), zborovske vloške pa je izvedla vokalna skupina Bodeča Neža. Švab je meril visoko, da bi učenci lahko okusili neizprosno zahtevnost opernega nastopa. Za nekatere je

dosežkov izvajalcev pa mora v danih razmerah upoštevati zagnanost in resen pristop pevcev, poleg nedvomnega pomena tovrstne priložnosti. Na osnovi lastne izkušnje na gledaliških

odrih je Švab ustvaril živahno režijo, ki je usmerila vsakega od izvajalcev v jasno zaznamovanje likov. Večkratne menjave scen s stilnim pohištvom iz tržaške starinarne, razkošni kostumi iz fondusov Slovenskega stalnega gledališča in laboratorija Fabia Bergama so pričarali pravo vzdušje tako za pevce kot za gledalce, ki jih je presenetil tudi prihod konja na oder. Na premieri sta v glavnih vlogah Figara in Susanne nastopila edina dva predstavnika naše dežele, goriški baritonist Nikolaj Pintar in openska sopranistka Mojca Milič.

Z opero in nedeljskim izrednim koncertom opernih arij v izvedbi Aleksandra Švaba in njegovih učencev se Festival morja še ni končal, saj je pred vrati nova premiera dramske predstave uigranega ansambla, ki ga vodi režiser Mario Uršič. Zakonske zdrahe, zgodba ljubezenskega trikotnika v luči ženske emancipacije, je novo delo umetniškega jedra Kriškega teatra, ki od prve izvedbe festivala pred štirimi leti zabava publiko s komedijami v lokalnem narečju. Protagonisti komedije, igralci Miranda Caharija, Livij Bogatec in Andrej Rismondo bodo nastopali v novi predstavi kriškega festivala od 9. do 17. avgusta.

PAL

Darovi

Darko in Zinka podarjata ob 150-letnici svetoivanske župnijske cerkve za organizacijske namene društvu Marij Kogoj 400,00 evrov (za skavte stega SZSO Trst 3-4 pa 100,00 evrov kot že objavljeno v prejšnji številki).

V spomin na drago sestro Marijo daruje Danila Žerjal 50,00 evrov za svetoivanski cerkveni pevski zbor.

Moji dragi sestri Mariji v spomin darujem Imelda Žerjal za svetoivanski cerkveni pevski zbor 50,00 evrov in za potrebne Slovenske Vincencijeve Konference v Trstu 50,00 evrov.

V spomin na Marijo Žerjal daruje svakinja Erminja 20,00 evrov za cerkveni pevski zbor pri Sv. Ivanu.

V spomin na Marijo Žerjal daruje Parovelovi 20,00 evrov za Marijin dom pri Sv. Ivanu.

Obvestilo

Urad za slovenske šole obvešča, da bo podeljevanje letnih suplenc za učno osebje slovenskih šol na Tržaškem potekalo po naslednjem koledarju: nižje in višje srednje šole v četrtek, 28. avgusta, ob 9.00 na DTTZ "Žiga Zois", Vrdeška cesta 13/2; vrtci in osnovne šole v petek, 29. avgusta, ob 9.00 na Osnovni šoli pri Sv. Ivanu, ul. Caravaggio 8. Seznam razpoložljivih mest in ur bo objavljen vsaj 24 ur pred datumom podeljevanja. Do tega roka morajo prispeti tudi morebitna osebna pooblastila za prevzem imenovanj.

PROSEK Konec obnove župnijske cerkve

Poltretje leto zahtevnih del

Obnova zunanjsčine proseške cerkve sv. Martina se je začela leta 2005, dela pa so razdelili v dve fazi. Najprej so obnovili streho: zaradi vdiranja vode so morali dotrajane tramove nad presbiterijem zamenjati, pa tudi sistem odtočnih žlebov je bilo treba prenoviti. Prva faza pa je predvidevala še obnovo pročelja, tako da je temeljita obnova zahtevala skoraj dve leti dela.

V začetku letošnjega leta se je z drugo fazo začel najzahtevnejši del posega, 36 metrov visok zvonik je namreč že dolgo kazal znamenja časa. Najprej so kamen s posebno kislino oprali, sledilo je fugiranje zunanosti in notranosti zvonika, utrdili pa so tudi lesene stopnice in dotrajane lesene nosilne tramove so zamenjali z jeklenimi. Pri več kot tristo let starem zvoniku so pregledali še statiko in z namestitvijo nekaj

sider odpravili pomanjkljivosti. Zaradi naknadnega odkritja pri vhodu pa je bilo treba zaradi vdiranja vode zamenjati tudi omet pod korom, tako da so morali poseči tudi v notranosti cerkve. Zahtevnost druge faze kaže tudi znesek del, ki je bil vreden 230 tisoč evrov, medtem ko so na tržaški občini za prvo fazo odšteli 110 ti-

soč evrov. Dela je mojstrsko izvajalo podjetje Pittini, kot rečeno, pa jih je financirala tržaška občina. Lično urejeno cerkev je s krajšo slovesnostjo 31. julija predal namenu tržaški odbornik za javna dela Franco Bandelli ob prisotnosti domačega župnika g. Jožeta Špeha, predsednika zahodnokraškega rajonskega sveta Bruna Rupla in tržaških občinskih svetovalec Igorja Švaba in Stefana Ukmarja. Bandelli je zbranim napo-

vedal skorajšnjo odobritev načrtov za parkirišči na Proseku in Kontovelu (dela naj bi se začela pred koncem letošnjega leta), potekajo pa tudi obnovitvena dela v nekdanjem kriškem rikreatoriju, kjer med drugim urejujejo sedež civilne zaščite in telovadnico za potrebe Soloobveznih otrok in domačih društev.

DRUŽBA Porast otroškega prebivalstva

Učiti je treba kulturo sprejemanja

Pred nedavnim je tržaški dnevnik Il Piccolo poročal o porastu demografskih količnikov otrok v našem mestu.

čela spreminjati na začetku stoletja. Od začetka leta se je v Trstu rodilo 772 otrok (353 deklic in 419 fantkov). Junija 2007 so v

šestnajstimi leti je bilo v tržaški občini otrok te starosti za 400 enot manj, leta 1998 pa celo za 754.

V Trst kot tudi v druga italijanska mesta se je preselilo veliko število priseljencev, ki so s svojo prisotnostjo in bolj ali manj stalno nastanitvijo dejansko postali del mestnega prebivalstva. "Po prvem, večkrat travmatičnem obdobju, se priseljenki polagoma vključujejo v mestno tkivo. Po določenem obdobju, ko se njihov delovni položaj utrdi, jih dohitijo še žene in otroci, kar nedvomno pripomore k porastu demografskih količnikov", nam je povedal ravnatelj škofijske Karitas Mario Ravalico. Januarja letos so namreč v Trstu popisali 681 otrok do četrtega leta starosti, ki so sinovi priseljencev. Brez njih bi bil Trst nedvomno še naprej mesto starejših

občanov. Kako pa Tržčanani sprejemajo ta pojav? "Tržčan priseljenecem načelno ne nasprotuje, čeprav je treba še mnogo storiti na področju izobraževanja in vzgoje. T. i. kulturo sprejemanja je treba skozi gojiti in prav v teh dinamikah morajo šole odigrati ključno vlogo. Sprejeti drugega oz. drugačnega ni lahka stvar, je pa fenomen, ki se da s suvereno pripravo usmerjati v pravo smer. Izrednega pomena je kohezijska moč krščanskih skupnosti in Cerkve same". Kaj pa lahko storijo javne ustanove? "Dandanes je pot, ki vodi do službene gotovosti, težavna za domačine, kaj šele za priseljence. Uskladiti bi bilo treba zato omizje na prefekturi, namenjeno priseljenecem. V Krajevnem priseljenkem svetu sedi okrog trideset predstavnikov raznih tržaških ustanov, ki so dejavne na socialnem področju. To omizje bi moralo postati bolj učinkovito, da bi 'novim Tržčanom' in posledično mestu samemu zagotovilo skladno prihodnost".

IG

Po dvajsetletnem demografskem upadanju se je pozitivna rast za-

mestu prešteli več kot sedem tisoč otrok, starih do štirih let; pred

sojencev. Brez njih bi bil Trst nedvomno še naprej mesto starejših

Poletna glasbena ponudba

Mednarodni festival operete v Trstu

Zapr se je zator 39. izvedbe mednarodnega festivala operete v Trstu. Priljubljeni dogodek, ki vsako leto privablja ljubitelje te zvrsti tudi iz Slovenije in Avstrije, je letos potekal v znamenju eksotike. Gledališče Verdi se je namreč na svoj način skušalo povezati z olimpijskimi igrami v Pekingu in je sestavilo program z operetami, ki črpajo navdih z Daljnega vzhoda ali iz bližnjih sugestij Mediterana. Odprtje je bilo zaupano uspešnici priznane italijanske dvojice Carlo Lombardo-Virgilio Ranzato Cin-Ci-La', ki pripoveduje zgodbo neizkušenih kitajskih zaročencev, ki jih spogledljiva francoska soubretka

pouči o pravih ljubezni. Po izrednem uspehu lanske uprizoritve operete Dežela zvončkov je priznani režiser Maurizio Nichetti ponovno vnesel svojo otroško igrivo in nadrealno žilico v novo produkcijo tržaškega gledališča. Tudi v tem primeru so živobarvne scene in kostumi njegove večkratne sodelavke in življenjske sopotnice Marie Pie Angelini predstavljali najsvetlejšo točko predstave z učinkovitim vizualnim vtisom. Ni popolnoma prepričalo vodenje dirigenta Elisabethe Maschio in tudi vokalna plat operete ni posebno izstopala. Festival se je nadaljeval z neapeljskimi slikami operete Scugnizza po libretu Carla Lom-

barda in v uglasitvi Maria Coste. Čustveno vodstvo dirigenta Juliana Kovatcheva je dalo pravo toplino glasbenemu dogajanju zgodbe o dekletu neapeljske ljudske četrti, ki ima možnost, da se poroči s premožnim ameriškim vdovcem, a se odloči za ljubezen brezposelnega Tota. Pevska izvedba operete je bila tokrat dokaj prepričljiva, s posebno dobrim in doživetim nastopom tenorista Gianluce Terranova, ki se je na poseben način izkazal z izvedbo strastne neapeljske ro-

mance. Scene in kostumi v skladu z neapeljskimi stereotipi so bili tisti iz uprizoritve izpred dvanajstih let, ki jih je podpisal Sergio Dosmo.

Kitajsko okolje je obarvalo zadnjo opereto na sporedu, malo

mojstrovinno srebrne dobe dunajske operete, kot je Dežela smehljala Franza Leharya. Opereta je znana po neobičajno otožni atmosferi, saj pripoveduje zgodbo nesrečne ljubezni, ki jo pogojujejo razlike med evrop-

sko in daljnovzhodno kulturo. Dobra pevška zasedba, z resnično eksotično noto protagonistom, korejskega tenorista Sung-Kyu Parka, vodstvo izkušenega Dunajčana Alfreda Eschweja in komične točke Elia

Pandolfija so bili elementi izvajalsko prepričljive predstave s statično režijo Damiana Michieletta in zanimivimi scenami Paola Fantina, ki je postavil na sceno veliko poloblo, ki je bila zdaj golf-igrišče prvga dejanja, zdaj romantična luna ali kitajska svetilka. Recitirani del predstave so ob gostu oblikovali igralci tržaškega gledališča La Contrada in Slovenskega stalnega gledališča, ki ga je zastopal Janko Petrovec.

POGOVOR Aleksander Mladovan

Kamp Lijak naj bi prerasel v manjši turistični center

Pred petimi leti je predvsem za potrebe jadrlnih padalcev z vseh koncev sveta, ki so začeli oblegati območje Lijaka, eno najprimernejših lokacij za jadrnalno padalstvo v Evropi, zaznal priložnost in v sklopu Turistične kmetije Mladovan v Ozeljanu odprl Kamp Lijak. V njegovo urejanje še danes vpliva veliko energije in časa, pa tudi precej denarja. Samo v letošnjo sezono je s pomočjo kreditov investiral 70 tisoč evrov. Za razliko od številnih "poznavalcev", ki že leta brez vidnejših rezultatov premljavajo projekte in strategije o razvoju turizma v regiji ter čakajo na evropska sredstva, se je Aleksander

datka pa na pamet ne vem. **Od kod prihaja največ gostov? Med obiskovalci je še vedno največ Čehov in Poljakov. Ostali gostje so bolj prehodnega značaja, saj Goriška še ni poznana kot destinacija, kjer bi ljudje preživljali dalj časa, opažam pa, da se nekateri gostje že odločajo tudi za desetdnevno bivanje na Goriškem.**

Še vedno pa verjetno prevladujejo padalci?

Ja, vsekakor, res pa se je letos povečalo število klasičnih turističnih gostov, ki so prišli na Goriško in delajo enodnevne izlete do morja, do Alp, do Ajdovščine, Poštojze. V bistvu smo neke vrste izhodiščna točka, od koder si

ba dokončati infrastrukturo, in ko bo to zaključeno, bomo šli naprej. Ideje so, bomo videli, kaj bo situacija takrat pokazala. Projekt je zasnovan na veliko. Trudim se, da bi tu postal majhen turistični center. Naslednja investicija bo usmerjena v izboljševanje celega kampa, v zaključek izgradnje ceste po kampu oziroma v ureditev terena, da bo mogoče sprejemati tudi avtodome oziroma težja prevozna sredstva.

Kaj trenutno to ni mogoče? Če je suho, ni problema, ob dežju in razmočenih tleh pa nastajajo za težja vozila težave zaradi pozezanja.

Po čem gostje najbolj pov-

zakreditiral, ker verjame v to, da ima Kamp Lijak prihodnost. Ideji mu ne manjka, ker za urejanje in vodenje kampa skrbi povsem sam, pa je pot do cilja še dolga. Glede na do zdaj narejeno gre v pravo smer. Pred kratkim je postal tudi predsednik Združenja kampov Slovenije v okviru Gospodarske zbornice Slovenije, v katerega je vključenih okrog 40 slovenskih kampov.

Kako si zadovoljen z letošnjo sezono, zdaj, ko je na vrhuncu?

Letos se je slabo začelo, saj je vreme močno krojilo usodo turizma, še posebej na področju jadrlnega padalstva, ki je odvisno samo od vremena. Zdaj, na vrhuncu sezone, se razmere popravljajo. Vložena energija in finančni vložki v promocijo se obrestujejo. V juliju prihajajo gostje iz vse Evrope, pa tudi iz Amerike, Kanade in Avstralije, tako da se situacija res popravlja, in če bo šlo tako naprej, bo dosežen lanskoletni obisk.

Kolikšen pa je bil lanski obisk? Mislil, da je bilo v kampu okrog dva tisoč nočitev, točnega po-

lahko obiskovalci v nekaj dnevih ogledajo celo Slovenijo.

Kaj poleg prostora za kempiranje in piknik, električnega priključka in toaletnih prostorov, dostopa do interneta in lastnega pristajalnega prostora za jadrnalne padalce še ponujate gostom?

Letos sem nabavil dve mobilni hiši. V vsaki je prostora za šest oseb, opremljeni pa sta s kuhinjo, dnevno sobo in jedilnico, otroško sobo, kopalnico, zakonsko sobo, straniščem in hodnikom. Gre za nov turistični produkt, ki prihaja v Slovenijo. Na zahodu je že močno razvit. Upam, da se bo to tudi pri nas prijelo. Sicer pa razen domačih produktov kakšne dodatne ponudbe še ni, saj ves napor vlagam v dokončno ureditev kampa, tako da bo čim prej tak, kot je treba. Hiša Mladovan gostom ponuja lastno proizvodnjo vina, domači med in izdelke iz prašičjega mesa, kot so salame, pršut...

Letos si vložil predvsem v nakup mobilnih hišic. Kaj še načrtuješ v bližnji prihodnosti?

Načrti so veliki, a najprej bo tre-

prašujejo oziroma zakaj prihajajo?

Tiste, ki ne prihajajo zaradi jadrlnega padalstva, zanima predvsem, kje so kolesarske poti in pešpoti. Tu v bližini imamo pešpot od Lijaka do Sekulaka, ki je zelo razgibana in zato tudi zanimiva za goste, saj se vzpenja in ponuja lep pogled v dolino, pa celo do morja. Opažam, da jih na Goriško veliko prihaja tudi zaradi soške fronte, Sabotina, Sv. Gore, Škabrijela... V bližini sta tudi Soča in jezero Vogršček. Kakšnih drugačnih gostov pa tu ni, saj morajo biti pri nas mobilni. Če hoče gost pri nas kaj videti in biti zadovoljen, mora obdelati kar obsežno območje.

Kako pa je s konkurenco, mislim predvsem na kamp v Kanalu in na nov avtokamp v Ajdovščini. Jo je že kaj čutili?

Sam konkurence ne občutim, pa tudi bojim se je ne. Več kot nas bo delalo na področju turizma, bolj bo regija živela. Vsi bomo imeli korist od tega in zares bomo lahko ustvarili to goriško destinacijo, o kateri se tako rado govori.

Nace Novak

oblikovati. 2. za mlade in odrasle, izdelovanje nakita. 3. za mlade in odrasle, monotipija. Prijave na tel. številkah: 04228 38712 ali 0664 73623361.

Prireditve med tednom: torek, 19. avgusta, ob 18. uri na Vrbnikovem vrtu pred galerijo Gorše; družabni večer in piknik s Kočno. Četrtek, 21. avgusta, ob 20. uri pri Adamu jazz-koncert: Tonč Feinig Trio (Robert Jukič – bas, Gašper Bertonec – bobni, Tonč Feinig – klavir). Sobota, 23. avgusta, ob 19.30 v galeriji in ateljeju Gorše pri Vrbniku v Svečah prezentacija umetnin in slavnostni zaključek slikarskega tedna.

KOROŠKA Umetniki iz treh dežel 28. slikarski teden v Svečah

Slovensko prosvetno društvo Kočna in Kršćanska kulturna zveza prirejata od 17. do 23. avgusta v Svečah na Koroškem 28. slikarski teden. V nedeljo, 17. avgusta, ob 19. uri v galeriji Gorše pri Vrbniku v Svečah odprta slikarskega tedna. Sledi predstavitev sodelujočih umetnikov in umetnic, ki prihajajo iz Slovenije (Katja

Kozjek Varl in Rafael Samec), Avstrije (Anna Rubin, Karin Herzle, Tanja Prušnik) in Italije (Marco Faganel). Med glasbenim sporedom bodo nastopili Duo KOL HA' LEV (židovske pesmi), Ilse Gerhard-glas, Gerhard Aichner-akordeon. Med tednom nudijo prireditelji 3 tečaje: 1. za otroke kreativno delavnico na temo oblika-

VIDA VALENCIČ

KO SE DOTAKNEŠ OSEBE

"Dobrodošli v deželi upanja"

Čuden dan, danes. Vroče kot v kotlu. Ven iz mesta, nekam pod drevesne krošnje, anorak na travo in knjigo s sabo. Lepota te pokrajine, razprostranost neba, mala zelena jabolka na drevesih, neznatne slive, velike komaj za češnjevo koščico, naključno se znajdeva na trati v bližini lesene table "Dobrodošli v deželi upanja", nad tem pa "Skupnost Srečanje". Istinktivno pomislim na center za odvajanje od take ali drugačne odvisnosti. Kasneje mi domači računalnik to potrdi. Okoliške trate so prelepe, razkošje enostavnega, končno bosa stopala na travi, mravlje, ki se vzpenjajo na stran, kateri se ravno kar posvečam, pogled navzgor, na krošnje nad glavo in čez.

Čudno popoldne, čudno zaradi knjige, ki jo imam v rokah in istočasno bližine tega centra, ki ga upravlja Karitas. Popisna pripoved ženske, ki si je po izgubi zaželela dvojega: "dežele prelepega jezika" – Italije, zatem pa nekaj mesecev iskanja sebe in stika z božjim v skrajno odročnem indijskem ašramu. In ravno ta poglavja meljem danes pod to krošnje, čudna spojitev. Strani in strani težav pri meditaciji zaradi zbežljanega uma, merjenja minut pri tem, kot da bi to bili kilometri, ki jih je treba prestat, razlogi za obstoj obredov pri vseh religijah, stavki starodavnih duhovnih iskalcev in mistika Tereze Avilske. Gotovo bi vse to doma, v mestnem središču, naredilo name drugačen vtis, kdo ve. V tem okolju je drugače. Vsi smo tako ali drugače iskalci. Pred dnevi sem sledila reševanju alpinistov na najvišjih vrhovih sveta. Strmim v te vrhove in meglice na zaslonu in se zopet, ponovno sprašujem, kaj človek

občuti. Tisti, ki je tam, med temi meglicami, in tisti, ki ga čaka ob vznožju vsega tega. Spominjam se tukajšnjega fanta angelskega obraza, hitrih nog in praktičnih rok, prisluhnil si njegovemu razmišljanju in se ti je vse zdelo tako prozorno, kot bi si umival obraz s studenčnico. Alpinista nikoli ne vprašaj, zakaj v njem potreba po višini. Ni racionalnega odgovora. Mož je pred leti delal s kolego, kateremu so vrhovi odvzeli najprej enega od sinov, zatem pa še ženo. Nedeljo kasneje je bil zopet med vrhovi, iščeč nekaj, kar ni razloljivo.

Spominjam se petdesetletne ženske, ki je z možem delila ljubezen do gora, le da se je ona ustavila pri hoji, on pa je šel veliko dlje, si natovoril nahrbtnik s posebnimi smučmi in se potem spuščal z nemogočih divjih vrhov. Ko sem jo spoznala, je čakala klic iz južnoameriških gor. Spominjam se kasnejšega olajšanja, istočasno pa zavesti, da ga ljubi tudi zaradi te njegove strasti. Razmišljam o vseh ženah, družicah, materah. Kaj občutiš, ko si doma, na varnem? Verjetno si nehaš postavljati vprašanja, drugače ne (pre) živiš.

Oče dveh fantkov enkrat mesečno preživi vikend na (zahtevnih) plezališčih, tudi v ledu. Kaj občuti, tisti, ki ostane doma? Ti uspe odmisli ti tveganje in mu enostavno pogreti večerjo, kot da bi se vrnil z daljših pevskih vaj? Ali ti uspe se vsaj približati razlogu, zakaj potreba po višini? In sploh: kako? Ti uspe osebo videti zares, z vsem tem, kar jo dela edinstveno, tudi z vsem tem, kar je tebi nerazumljivo in morda nesprejemljivo (in nespremenljivo)? Kako bi sama to sploh doživljala?

Intervju z mag. Rudijem Voukom "Mnogi so zelo veseli, da se jim nudi politična alternativa"

V Avstriji bodo jeseni volilci poklicani na predčasne politične volitve. Volilna kampanja se bo torej odvijala v polletnih mesecih. Pred kratkim ni le v koroški javnosti odmevala novica, da bo odvetnik mag. Rudi Vouk kandidiral na vidnem mestu na listi Liberalnega foruma. O volitvah, razlogih za kandidacijo in obetih za koroške Slovence ob teh volitvah smo mu postavili nekaj vprašanj.

Kako je do kandidature na listi Liberalnega foruma sploh prišlo?

Potem ko je že v 90. letih Karel Smole bil poslanec v državnem zboru na listi Liberalnega foruma, se tudi po izpadu liberalcev iz parlamenta leta 1999 stiki nikoli niso čisto pretrgali. Tako so npr. liberalci lani organizirali obisk delegacije Evropskega parlamenta na Koroškem, da so se informirali o položaju koroških Slovencev, kar nam je na evropski ravni zelo pomagalo. Ravno zato so že pred razpisom novih volitev bili pogovori, ali ne bi prišlo do kakšnega sodelovanja liberalcev in Enotne liste pri evropskih volitvah naslednje leto. Ko je sedaj razneslo veliko koalicijo, pa se je Liberalni forum obrnil na Enotno listo z željo, da naš kandidat nastopi na vidnem mestu.

Kaj predvideva dogovor s Liberalnim forumom? Enotna lista je že v preteklosti uspešno sodelovala s to stranko....

Enotna lista je avtonomna v narodnostnih vprašanjih, tudi sicer ni klubske prišlo. To po eni strani tako in tako odgovarja liberalni miselnosti, po drugi strani pa je velikega pomena za naše podpornike, ki imajo morda s to ali ono točko v liberalnem programu probleme. Enotna lista ostane Enotna lista in jaz njen član, pri čemer je seveda jasno, da bomo skušali stališča čim bolj uskladiti. To je avtonomija, ki smo jo imeli tudi že v

90. letih pri liberalnih in poprej v drugi polovici 80. let v kooperaciji z zelenimi, ki pa kasneje niso več bili pripravljeni sprejeti takšnega avtonomnega statusa za Enotno listo.

Najava Vaše kandidature je imela velik odmev ne le na Koroškem, ampak tudi v vsredržavnih medijih...

Odmev v vseh državnih medijih je bil celo večji od tistega na Ko-

verjetno obeta volilni boj na še nekoliko nižjem nivoju, kot se sicer tako in tako dogaja. Mi bomo skušali prepričevati s stvarnimi vsebinami onk-

raju populizma, to v prepričanju, da je tudi na Koroškem možno mobilizirati politično pamet.

Na kolikšno podporo na Koroškem lahko računate? Kaj pa se obeta na vseavstrijski ravni?

Koroški Slovenci smo majhna manjšina in seveda ne moremo bistveno vplivati na rezultat volitev. Vendar računam na določeno podporo tudi iz vrst večinskega naroda, zlasti tistih, ki si želijo verodostojno opozicijo na Koroškem. Odločitev Liberalnega foruma, da me prosijo za kandidacijo, gotovo ni padla zaradi tega, ker si od mene pričakujejo sijajen rezultat na Koroškem, kot kandidat jim verjetno prinesem več v ostali Avstriji. Možnosti prekoračiti potrebnih 4 % so dobre, to potrjujejo tudi ankete. O skrajno desnih strankah ni treba govoriti, SPÖ je razočarala s svojo novo evroskeptično linijo. Ljudska stranka je sicer proevropska, hkrati pa vodi nehumano migrantsko in protievropsko manjšinsko politiko, zeleni so vse preveč zaspani. Mnogi so zelo veseli, da se jim nudi politična alternati-

va. Predsednica Liberalnega foruma Heide Schmidt je dejala, da boste v parlamentu odvetnik vseh, ki so v avstrijski javnosti brez glasu. Za Liberalni forum ste postali tudi govornik za ustavno vprašanja. Skratka, obetata se vam res vroče poletje in jesen...

Dela je dovolj, zlasti tisega drobnega, ki ga ni možno obežati na veliki medijski zvon. Ljudi običajno ne zanimajo detajli, ampak ravno detajli so tisti, ki često povzročijo, da se človeku kršijo pravice in zadeve ne funkcionirajo tako, kot bi morale. Če nam bo uspelo posredovati sporočilo, da smo pripravljeni se zavzemati za te detajle, se nam izida volitev ni treba bati.

Peter Rustja

Pisatelj Drago Jančar opozarja na kampanjo zoper Janeza Janšo

Nova Krščanska demokratska stranka v volilnem boju

V Sloveniji se v predvolilnem obdobju dogajajo nepričakovane novosti in zasuki v politiki, ki naj bi jih spodbudili ali pripravili nekakšne sile oz. mogočni in vplivni posamezniki "iz ozadja". Kot prava senzacija je odmevala novica, da je nekaj znanih politikov desničarske opredelitve in krščanskega nazora 26. julija v Mariboru skrivaj ustanovilo novo politično stranko z imenom Krščanska demokratska stranka. Dejansko so preimenovali že obstoječo politično stranko z imenom Kresnica, ki je delovala v Novi Gorici in jo je vodil Aljoša Humar, podjetnik in nekdanji kandidat za novogoriškega župana.

Novo stranko vodijo dr. Jože Bajuk, ki je bil nekoč član stranke slovenskih krščanskih demokratov Lojzeta Peterleta, Marko Štrovs, ki je zapustil Novo Slovenijo, Krščansko ljudsko stranko, dr. Andreja Bajuka, in mariborski podjetnik Oton Štruel. Po njihovem zatrjevanju "so desna konservativna stranka, ki bi rada obudila duha nekdanje stranke slovenskih krščanskih demokratov in postala alternativa na desnici političnega prostora. Poudarjajo, da v ozadju ustanovitve ni botrov oz. Milana Kučana, ki je pred leti menil, da Slovenija potrebuje žlahtno konservativno stranko". Krščanska demokratska stranka bo na volitvah nastopila v vseh okrajih z 88 kandidati. Med kan-

didati bodo domnevno tudi nekdanji ministri in poslanci iz nekdanje stranke krščanskih demokratov. S celotno zadevo so seznanili tudi voditelja nekdanje stranke in poslance v evropskem parlamentu Lojzeta Peterleta. Stranka v svojem programu posveča osrednjo pozornost družini. Zavzema se za obvezno srednjo šolo, država pa bi morala zagotoviti vse pogoje za sklepanje porok in utrjevanje družin. Posebna skrb v programu je namenjena tudi domoljubju v Sloveniji.

Upajo, da bodo na volišča pritegnili razočarane volilce z desne strani političnega prizorišča in tiste iz velike skupine neopredeljenih volilcev, ki se še niso odločili o tem, koga naj bi 21. septembra volili.

Politične stranke so se na ustanovitve Krščanske demokratske stranke različno odzvale. V nekaterih okoljih menijo, da na volitvah ne bo uspela, ker se nanje zaradi kratkega časa ne more dobro pripraviti. V Novi Sloveniji pa ustanovitev nove stranke razumejo kot še en poskus oslabilve njihove stranke in desne sredine, "ki potrebuje še en mandat". Predvolilna kampanja pa se medtem nadaljuje s čedalje večjo ostrino in mnogimi t. i. nizkimi udarci med politiki. Kljub zatrjevanju opozicijskih strank Socialnih demokratov, LDS in stranke Zares, da njihovi

voditelji Borut Pahor, Katarina Kresal in Gregor Golobič ne bi v nobenem primeru sodelovali z Janezom Janšo in njegovo stranko pri oblikovanju nove vlade po volitvah, pa je Gregor Golobič, sicer v posredni obliki, dejal, da takega sodelovanja ne izključuje. Zaskrbljujoča za stanje in razmere v Sloveniji pred parlamentarnimi volitvami 21. septembra je dejavnost raznih vladnih ustanov in najrazličnejših organov t. i. civilne družbe, ki na javen ali pa prefinjen način delujejo proti vladi, torej zoper sedanjo izvršilno oblast v državi. Poseben problem so nekdanji visoki politični funkcionarji v t. i. civilni družbi. Mnogi so poimensko naštetih v novi številki tednika Demokracija. Skoraj vsi delujejo zoper sedanjo oblast in premiera Janeza Janšo, poskušajo zmanjšati njeno vero-

dostojnost in učinkovitost, v upanju, da bo na volitvah 21. septembra zmagala opozicija.

Nasploh v Sloveniji opozarjajo, da je premier Janez Janša najbolj napadani slovenski politik v zgodovini nove države. Pisatelj Drago Jančar, ta čas najbolj prevajan in znan slovenski pisatelj v tujini, je gonjo proti Janši povezal s stanjem in gibanji v medijih. V odgovor na neko anketo Braneta Senegačnika, glavnega urednika mesečnika za kulturo, Nova revija, je zapisal: "Maske padajo in je prepletenost med medijskim lastništvom in apetiti po osvojenju oblasti - z njo pa še več in še več nemoteno privatiziranega premoženja - povsem očitna. In ko bodo imeli pod nadzorom vse, bodo sprožili še kakšno mednarodno kampanjo proti Janezu Janši, pa če bo najbolj napadani slovenski politik v zgodovini nove države v vladi ali pa v opoziciji". Časnikar Luka Jakše pa je v tedenskem magazinu Mag zapisal, "da tudi deset ali petnajst let strašenja ljudi pred Janšo ni prineslo zelenih rezultatov, ampak ga je kvečjemu naredilo močnejšega".

Nekateri policisti izpostavljeni grožnjam

Notranji minister Dragutin Mate je v nekaj intervjujih, ki so bili objavljeni v nekaterih informativnih glasilih, opozoril, da so v Sloveniji nekateri policisti izpostavljeni grožnjam, zato "ker strogo izvajajo zakon". Recimo v primeru, imenovanem "Čista roka", ko preiskujejo domnevno korupcijo v treh velikih gradbenih podjetjih, so nekateri policisti dobili za vetrobranskimi stekli na svojih vozilih kuverte, v katerih je bil eksplozivni naboj.

Marijan Drobež

Kratke

V Vipavski dolini premalo breskev za potrebe živilske industrije Fructal

V Vipavski dolini poteka množično obiranje breskev, ki so na tem območju pomembna kultura, saj imajo zanje zelo ugodne

naravne pogoje. Vendar je bil pridelek tega sadja za okoli četrtno nižji od pričakovanega. Znižale so ga pozeba, toča in druge vremenske neviščnosti, ki se sicer skoraj redno pojavljajo. Zaradi nižjega pridelka bo živilska industrija Fructal v Ajdovščini odkupila manj breskev od pridelovalcev oz. kmetijske zadruge v Vipavi, kot pa so pričakovali. Pogodba med vipavsko zadrugo in Fructalom predvideva odkup 2.000 ton breskev vsako leto, te količine pa v tej sezoni ne bo mogoče zagotoviti. Dobavljenih in odkupljenih bo nemara približno 1.500 ton breskev. O odkupni ceni letošnjega pridelka so se predstavniki kmetijske zadruge Vipava in živilske industrije Fructal dalj časa pogajali. Slednjič so se dogovorili za odkupno ceno, ki znaša 32,5 centa za kilogram breskev. Pridelovalci so spriču omenjene cene nejevoljni, saj menijo, da bi morali za kilogram tega sadja dobiti vsaj 35 centov, da bi tako pokrili naraščajoče stroške pridelave. Kljub težavam in nizkim cenam pri odkupu breskev pa je Turistično društvo Prvačina tudi letos pripravilo že tradicionalni praznik breskev. Potekal je 2. in 3. avgusta na prireditvenem prostoru za kulturnim domom v Prvačini.

V Koprju proslava ob obletnici združitve Primorske z matično domovino

Koordinacijski odbor za državne proslave v Sloveniji, ki ga vodi pisatelj in kulturnik Aleksander Zorn, je sklenil, da bo letošnja proslava ob obletnici združitve Primorske z matično domovino Slovenijo v nedeljo, 14. septembra, v Koprju. Glede kraja proslave oz. slovesnosti je bilo nekaj zapletov, saj je koprski župan Boris Popovič odsvetoval, da bi bila slednja v Koprju. Domnevno je s takim stališčem hotel protestirati zoper državo, ki ni sprejela njegove zahteve, da bo pri napovedani regionalizaciji morala biti celotna Primorska proglašena za eno pokrajino. Popovič se je pozneje uklonil, domnevno zaradi neuspeha njegove liste Slovenija je naša na občinskih volitvah v Izoli. Na srečanju s časniki je Aleksander Zorn dejal, "da so državne proslave nekaj drugega kot politika. Z njimi se utrjuje domovinska istovetnost in hkrati državnost. Proslave so drugačne od kakršne koli vlade, kajti vlade se menjajo, državni prazniki in proslave pa obstajajo. Kakršno koli mešanje tega med seboj je neprimerno, politizacija takšne vrste pa ne pripelje nikamor". Na slovesnosti ob obletnici združitve Primorske z matično državo, 14. septembra v Koprju, bo govoril premier Janez Janša. Zorn je pojasnil, da bo od sedmih državnih proslav v tem letu Janez Janša govoril na dveh, predsednik Danilo Türk pa na petih.

V trgovinah dobički, zaposleni pa med najslabše plačanimi v Sloveniji

Podatki kažejo, da se dobički trgovskih podjetij, zlasti tistih največjih, povečujejo, hkrati pa se plače prodajalk, prodajalcev in drugih zaposlenih znižujejo v primerjavi z gibanjem plač v Sloveniji. Dobitki trgovskih podjetij so lansko leto znašali skupaj 688 milijonov evrov, kar je 36% več kot leto prej. Taka ugodna gibanja se letos nadaljujejo. Plače zaposlenih po kolektivnih pogodbah dosegajo le 84,7% povprečja plač v državi. V letu 2007 je največ zaposlenih v trgovini prejelo do 875 evrov bruto plače na mesec. Realno so se plače v Sloveniji v lanskem letu zvišale za 1,5%, v trgovini pa v povprečju samo za 1,4%. Pri prodajalkah in prodajalcih v trgovinah na drobno pa so plače realno padle za 0,8%. Zoper neskladje med dobički in nizkimi plačami v trgovini zlasti sindikati odločno protestirajo in zahtevajo odpravo ali vsaj znižanje omenjene velike razlike.

Nadaljujejo se gradbena dela

Po hitri cesti prek Rebrnic najverjetneje šele prihodnje leto

Promet po odseku hitre ceste prek Rebrnic letos, kot kaže, še ne bo stekel, saj se odprtje 10,7 kilometra ceste vse bolj odmika v leto 2009. Na Darsu namreč še vedno niso podpisali pogodbe z izbranim izvajalcem za elektro in strojno opremo predorov Barnica in Tabor ter pokritih vkopov Rebrnic I in II, so, po pisanju Slovenske tiskovne agencije, pojasnili na Darsu. Gradnja hitre ceste prek Rebrnic se je začela že leta 2002. Različna vodstva Darsa so že večkrat obljubljala odprtje ceste, nazadnje za konec letošnjega leta, a vse kaže, da bo promet z Razdrtega v Vipavsko dolino in naprej proti Italiji po novi cesti stekel šele prihodnje

leto. Glavno težavo predstavlja javno naročilo za izvedbo elektro in strojne opreme 300-metrskega predora Barnica in še enkrat daljšega predora Tabor - prebili so ju septembra lani - ter pokritih vkopov Rebrnic I in II, za katerega v dosedanjih treh poskusih Darsu ni uspelo izbrati najugodnejšega ponudnika. Skupaj je bilo namreč od začetka leta 2006 vloženih devet zahtevkov za revizijo na Dars in šest na državno revizijsko komisijo kot drugostopenjski organ, vsi pa so bili v celoti zavrnjeni.

Na letošnji, že četrti razpis se je prijavilo sedem ponudnikov. Najcenejšo ponudbo je

s 13,2 milijona evrov oddal ljubljanski SCT, medtem ko je mednarodni konzorcij na čelu z italijanskim Vidonijem kot drugi najcenejši zahteval 13,6 milijona evrov. Uprava je najugodnejšega ponudnika že izbrala, konec junija pa je soglasje k izbiri dal tudi nadzorni svet Darsa.

"Postopek pravnomočno ta hip še ni zaključen in torej tudi pogodba z izbranim izvajalcem ne more biti še podpisana. Eden od neizbranih ponudnikov je namreč vložil zahtevek za revizijo, ki pa ga je Dars kot prvostopenjski organ zavrnil. Ponudnik ima sedaj možnost nadaljevati s postopkom pred državno revizijsko komisijo. Ali bo nadaljeval,

nas do danes še ni obvestil", so pojasnili na Darsu. Ker bo imel izbrani izvajalec, za dokončanje del na voljo pet mesecev od uvedbe v delo, je malo verjetno, da bi hitro cesto prek Rebrnic za promet odprli še letos. Poleg izvedbe elektrostrojne opreme predorov in pokritih vkopov ter s tem povezanimi gradbenimi deli v območju pred predoroma in za njima ter pokritima vkopoma morajo gradbinci dokončati še tri globoke vodnjake za stabilizacijo globokega vkopa ter sam vkop v dolžini približno 250 metrov. Vse te težave investicijske vrednosti projekta, ki je ocenjena na 221,12 milijona evrov, ne bodo zvišale. Odsek hitre ceste prek Rebrnic predstavlja enega najzahtevnejših cestnih odsekov v Sloveniji. Kar štirje od devetih kilometrov ceste, ki se od začetne do končne točke spusti za pol kilometra, namreč potekajo po osmih viaduktih ter skozi po dva predora in pokrita vkopa.

Osrednja tema v Briškem časniku

Voda v Brdih komaj primerna za uporabo

V novi številki Briškega časnika, ki ga izdaja Občina Brda in ga prebivalci tega območja prejema brezplačno, so večino prispevkov namenili vodi in stanju preskrbe s to življenjsko izredno pomembno tekočino. Uvodnik je napisal Goran Simčič in mu dal naslov Voda je življenje, z njo ravnajmo odgovorno. Spomnil je, "da se vodni viri na Goriškem napajajo iz podzemlja visokega Krasa, to je s Trnovsko-banjške planote, ki je eden največjih vodonosnikov v Sloveniji. To

da razdeljevalno omrežje v Brdih je staro in izrabljeno, voda je zato motna. K sreči je voda pretočna, teče čez številne rezervoarje in razbremenilnike, zaradi tega je manjša možnost za razvoj mikroorganizmov v vodovodni cevi". V Brdih imajo sicer projekt popolne obnove vodovodnega omrežja v povezavi z vodarno Mrzlek pri Solkanu. Tam je voda mikrobiološko in fizikalno-kemijsko zdravstveno ustrezna in s tako kvalitetno vodo bodo preskrbovali tudi Brda. Vode ne bo

treba več prekuhavati zaradi njene motnosti ali v sušnem obdobju, ko je v njej več snovi iz reke Soče. Odgovorna urednica časnika Lucija Prinčič-Terpin je v svojem zapisu z naslovom Nazdravite s pitno vodo opozorila, "da smo v Brdih uničili precej briških potokov in tolmunov, v katerih smo včasih poletli 'čofotali'. Kljub temu pa vsaj glede vode iz briške občine prihajajo spodbudne novice, saj se nam kmalu obeta priključitev na črpališče Mrzlek, ki bo v naše kraje prinesla neoporečno pitno vodo in zmanjšala stroške vodooskrbe".

Tudi v novi številki Briškega časnika so objavljene številne vesti in

poročila o tekočih dogodkih in življenjskem utripu v Brdih. Med njimi je sporočilo župana Franca Mužiča, da bodo v Podsobotinu kmalu odprli prvi dom za starejše občane ter da je Evropska unija name-

nila 38 milijonov evrov za posodobitev vodovodnega omrežja, s čimer bi izboljšali preskrbo z vodo tudi v Brdih. Manj spodbuden pa je članek o tem, da država ne bo denarno podprla nastajanja

vrtine za projekt o briških termah.

Tudi nova številka Briškega časnika je razkošno ilustrirana, izšla pa je v nakladi 2.500 izvodov.

M.

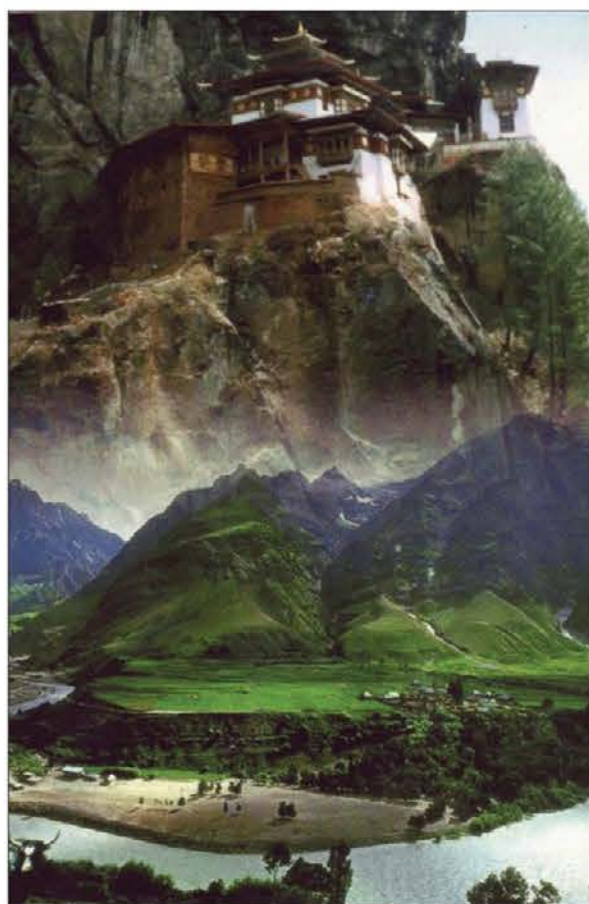

Po marčevskih neredih

Tibet ponovno odprt za tuje turiste

Tibet, ki je bil od marčevskih nemirov zaprt za tuje turiste, so 25. junija ponovno odprli za obiskovalce iz tujine. Vest je povzela tudi Slovenska tiskovna agencija. Vstop v to kitajsko avtonomno območje pa je še vedno prepovedan za tuje novinarje. Kitajska vlada je proteste, ki so ob 57. obletnici kitajske nadvlade v Tibetu sprva potekali mirno, 14. marca nasilno zatrla. Mednarodna javnost je dejanje Kitajske obsodila in v nekaterih državah so izbruhnili protesti, ki so ovrhali pot olimpijske bakle proti Pekingu. Olimpijski ogenj je ob strogih varnostnih ukrepih prispel tudi v tibetansko prestolnico Lhaso. Pot olimpijske bakle je minila brez incidentov.

Predstavniki tibetanske vlade Zha Nuo je dejal, da so po hi-

maju pa tudi obiskovalcem iz Hongkonga, Macaa in Tajvana. Ob tem pa je obdržala prepoved za tuje turiste in novinarje, kar je mnogim podjetjem v Lhasi povzročilo nemalo težav. Tako je po poročanju časopisa Tibet Daily hotel Lhasa, eden najpomembnejših hotelov v mestu, začasno odpuštil več kot tri četrtine osebja. Kitajsko zatrtje protestov, ki so se iz Lashe razširili po vsem Tibetu, je po trditvah tibetanskih voditeljev v izgnanstvu terjalo 203 smrtnih žrtve. Kitajska pa pravi, da je ubila enega "upornika", medtem ko tibetanske protestnike obtožuje za smrt 21 oseb.

Tudi na Nemškem

Prepoved kajenja na javnih mestih

Kajenje v lokalnih in restavracijah je od 1. julija dalje prepovedano v vseh 16 zveznih deželah v Nemčiji, je povzela vest Slovenska tiskovna agencija. Nemčija je tako kot ena zadnjih držav v Evropi izgubila status "raja" za kadilce. Zvezni deželi Severno Porenje-Vestfalija in Turingija sta z uvedbo prepovedi kajenja na javnih prostorih tako sledili ostalim 14 nemškim zveznim deželam, ki so tovrstni zakon sprejele že lani. Kljub temu da prepoved sedaj velja v celotni Nemčiji, pa se kazni za kadilce, ki bi prekršili zakon, od dežele do dežele precej razlikujejo. V nemški prestolnici tako ob kršitvi protikadilskega zakona kršilca lahko doleti kazen v višini do 1000 evrov, medtem ko kazen ob kršenju zakona na Saškem lahko doseže tudi 500 evrov. V Turin- giji, kjer je zakon stopil v

veljavo šele v juliju, pa bodo oblasti kršiteljem izrekale kazni v višini 500 evrov. Statistika ob tem tudi govori,

da v Nemčiji kadi skoraj vsaka tretja odrasla oseba. Protikadilski zakon je tako v Nemčiji naletel na velik odpor javnosti in so o njem odločala sodišča po vsej državi. V zveznih deželah Saška, Schleswig-Holstein in Porenje-Pfalška so sodniki odločili, da zakona ni potrebno spoštovati v samopostrežnih lokalih z enim prostorom. Med drugimi se je oglasilo nemško združenje za boj proti raku, ki navaja, da v Nemčiji vsako leto zaradi pasivnega kajenja umre okoli 3300 ljudi. V združenju so poudarili, da bodo ljudje odslej lahko v celotni Nemčiji vdihnili "vdih olajšanja".

Pripravljajo ukrepe proti nadležnemu mrčesu V Novi Gorici vedno več "progastih komarjev"

Svetnik mestne občine Nova Gorica Davorin Mozetič je na seji mestnega sveta zahteval pojasnila o "progastih" komarjih, ki meščane napadajo podnevi in ponoči. Njihovi piki srbijo, skelijo in tudi bolijo. Dobil je odgovor, ki pa ni povsem zadovoljiv. V oddelku za okolje in prostor občinske uprave so pojasnili, da je "tigrasti" komar tropška in subtropska vrsta komarjev. Izvira iz jugovzhodne Azije in indijskega podkontinenta. Aktiven je čez celo leto, razvije pa pet novih generacij na leto. Zadržuje se pri tleh. "Tigrasti" komar je prisoten tudi v Sloveniji. Entomologi so ga odkrili na slovenski obali in na območju Nove Gorice. Je precej moteč, saj ljudem povzroča neprijetne in boleče vbode.

vi Gorici sta na vprašanje iz Nove Gorice odgovorila, "da na državnem nivoju še ni izdelanih smernic in priporočil, na podlagi katerih bi lahko pripravili zloženko, v kateri bodo objavili navodila

Inštitut za varovanje zdravja v Sloveniji in Zavod za zdravstveno varstvo v No-

nožujejo komarji. Pri tem bo Zavod upošteval informacije in ukrepe, ki jih zoper komarje sprejemajo v Gorici. Tam omenjeni mrčes imenujejo "tigrasti" komar. Za zatiranje komarjev priporočajo uporabo larvicidov, to je preparatov, ki preprečujejo razvojne oblike te mrčesi. Vendar v Sloveniji takih preparatov še ni na voljo, zato je na območju Nove Gorice čedalje več omenjenih "progastih komarjev", ki prebivalce napadajo podnevi in ponoči.

o zmanjševanju števila žarišč oz. mest, v katerih se razm-

Študija raziskovalne družbe Credoc

Francijo kot največjo proizvajalko vina bo kmalu prehitela Španija

Francija bo morala kmalu prepustiti mesto vodilne proizvajalke vina Španiji, če ne bo aktivneje pristopila k sodobnejšim načinom trženja, ugotavlja študija, ki jo je za francosko združenje neodvisnih vinogradnikov pripravila raziskovalna družba Credoc in o kateri poroča Slovenska tiskovna agencija. Leta 2015 bo Francija pridelala le še 43,9 milijona hektolitrov vina, kar je 8,9 milijona hektolitrov manj od letnega povprečja v obdobju 2000-2004. Upadanje proizvodnje je posledica desetletnega zmanjševanja porabe vina do-

ma in neuspešnih poskusov Francije, da se prilagodi novim navadam potrošnikov in novim tekmečem, ugotavlja študija. Španija se je tega lotila bolje, leta 2015 pa bi lahko postala vodilna proizvajalka vina na svetu. Inovativna vina iz ZDA, Južne Amerike, Avstralije in Nove Zelandije so osvojila nove trge, Francija pa še išče ustrezne strategije. "Prepričan sem, da imamo orožje za boj in da bomo ohranili vodilno mesto, toda zato moramo stran od teže zgodovine, kulture in vstopiti v novo dinamiko," je dejal direktor fran-

coskega združenja neodvisnih vinogradnikov Eric Rosaz. Največja porabnica vina v letu 2015 bodo ZDA s 33 milijoni hektolitrov, sledili naj bi Francija (26 milijonov) in Italija (23 milijonov). Lani je Francija izvozila za 9,4 milijona evrov vin in drugih alkoholnih pijač, kar je za sedem odstotkov več kot leta 2006 in največ doslej. Toda medtem ko kupce za šampanjce in bordojske ni težko najti, vina nižje kakovosti ali z manj znanih območij bijejo hud konkurenčni boj z vini iz drugih držav, predvsem Avstralije in Čila.

Italijanski karabinjerji ne smejo prešustvovati Vesti se morajo zgledno!

Poročeni italijanski karabinjerji ne sme biti vpleteni v drugo zvezo, saj se mora zgledno vesti in ne sme sramotiti svojega poklica, je odločilo italijansko kasacijsko sodišče. Kot poroča Slovenska tiskovna agencija, je sodišče potrdilo štirimesečno zaporno kazen zaradi razžalitev in poostrenih groženj za podnarednika Rosaria B., ki se je upiral svojemu nadrejenemu poročniku Nicolu C., ko je ta od njega zahteval, naj se preneha videvati s svojo ljubico. Pred tem mu je to kazen že naložilo prizivno vojaško sodišče v Neaplju. Poročeni Rosario je bil v stalni zvezi s poročeno žensko iz manjšega mesta Capaccio na ju-

ga zahteval, naj konča svojo zvezo, je Rosario svojega nadrejenega označil za nesramnega lažnivca in tatu. Kasacijsko sodišče je ocenilo, da je poročnik od Rosaria utemeljeno zahteval zgledno

vedenje ter da je bila njegova dolžnost, da skrbi, da njegova brigada ne bo osramočena. Nasprotno pa je vojaško sodišče prve stopnje v Neaplju oprostilo Rosaria, pri čemer je ocenilo, da njegove srčne zadeve sodijo v okvir zasebnih odnosov, ki nimajo nič skupnega s službo, in torej s področjem pristojnosti njegovega nadrejenega.

NOVI
GLAS

GLAVNI UREDNIK Andrej Bratuž - ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljk
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.it
Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.it
Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.it
www.noviglas.it

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD,
tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 85 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Tmedia, ul. Malta 6 - Gorica, ul. Montecchi 6 - Trst.
Brezplačna tel. št. 800 129452, iz Slovenije in tujine 0039 0481 32879. E-mail advertising@tmedia.it

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC

Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu
Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To številko smo poslali v tisk v torek, 5. avgusta, ob 14. uri.

Skupina R.E.M. gostovala v Vili Manin 24. julija

Vrnitev na stara pota!

Številni obrazi glasbe se kažejo tudi skozi zgodovinske preseke določene skupine in presek profila gledalcev, ki so na koncertih prisotni. Ko govorimo o bendih, ki na svetovni sceni nastopajo že več desetletij, so omenjeni preseki nujno zelo heterogeni. Posebej pri tistih skupinah, ki so se pod svoj zometov prebile iz območja subkultur in so torej na svoji poti širile in pridobile nove poslušalce. R. E. M., rock skupina iz Georgie (ZDA), je ta preboj opravila po letu 1987, ko so simbolično zapustili punk-novovalovski sceno in se usmerili v sicer nenavadno in še vedno "alternativno" glasbo, ki je bila nekoliko bolj poslušljiva za širši krog ljudi. Novo, nekoliko bolj popularno glasbo so začeli aktivneje delati po letu 1988, ko so iz majhne in v širši javnosti

manj prepoznavne producerske hiše IRS prestopili v giganta Warner Bros. Kmalu zatem so se rodile vse svetovne uspešnice z Losing my religion (1991) in Everybody hurts (1992) na čelu. Ohranili so sicer svoj alternativni slog: nejasno ločevanje kitic in refrenov in v nekaterih primerih celo odsotnost refrena, "nejasni" zaključki pesmi, ki se večkrat ne razrešujejo v tradicionalno harmonijo, ampak obvisijo v zraku in ustvarjajo vtis nedokončanosti. Njihov glasbeni repertoar obsega tudi prehajanje iz durovih v molove tonalitete v posameznih pesmih. Pravzaprav je njihova glasba podrejena tekstem, ki jih piše duša skupine, pevec Michael Stipe, kljub temu da nastaja glasba pred samimi besedami. Stipe je v svojem pisanju svojevrsten impresionist in ekspresionist, ki v besed-

ah abstraktno slika svoje vtise. Večkrat so zato pesmi pravzaprav skupek podob, ki dajejo poslušalcu nejasno sliko: vsakdo jo mora po svoje interpretirati. V tem oceanu, ki glasbeno izhaja iz post-punkovskega obdobja, najdemo seveda tudi nekaj takih uspešnih baladnega tipa, ki so z glasbenega vidika dostopnejše širši publiki. Že omenjena Everybody hurts je npr. tipična balada z umirjenim ritmom in nekoliko bolj "romantičnim" priokusom. Pod arkadami vrta v Vili Manin so ameriški rock glasbeniki prišli na oder, da bi nekoliko bolj razkrili svoje korenine in manj svoj popularni del. Predstavljali so namreč svoje zadnje delo, album Accelerate. In prav ta album je svojevrstna vrnitev v preteklost, v obdobje stare producerske hiše IRS. "R. E. M. so pravi Nezemljani", sem lahko slišal le nekaj metrov pred sabo, "oglej, kako so ljudje vznemirjeni, pa Stipe in kolega še sploh niso stopili na oder". Malo zatem se je oglasilo dekle za mano: "Kaj bi mi lahko poslal nekaj svojih fotografij po e-mailu? Koncert je res enkrat in rada bi ohranila nanj lep spomin". Oboževalci ameriške skupine so pričakovali natančno tak koncert, kakršnega so jim R. E.

Michael Stipe, pevec

in še kake pol urce igrali navdušeni publiki: sklep je bil prav tako poskočen kot celoten koncert. Potem ko so v "rednem delu" zaigrali Bad day (2003), so pred koncertem publiki poklonili njeno "starejšo različico" It's the end of the world as we know it (1987), ki v pravem vrtilincu čustev, podob in vtisov pripelje do zaključnega refrena: "Prihaja konec sveta". "Koncert je bil kakovosten, ni kaj. Bili pa so kratki, prekratki", je po dobri uri in tri četrt trajajočem koncertu nastop R. E. M. odlično povzel fant pred mano. Ja, res je. Kakovosti ni bilo kaj oporekati, poleg kratkosti pa bi skupini lahko "očitali" še to, da so se premalo prepustili duhu koncerta (predvsem s scenjskega vidika): pogrešati je bilo nekoliko več "sodelovanja" s publiko. Ampak, morali so biti jedrnat, brez odvečnih okrasov, "Accelerate" je to veval!

Andrej Černic

Mike Mills, basist

Peter Buck, kitarist

ČLOVEK JE PRISTAL NA LUNI? DA, DA, NEDVOMNO...

Ostri evropski pogoji

Ulovili so ga in ga predali naprej, tja v Haag. Na Nizozemsko. Tako kot Miloševića. Ovit v belo brado, kot kak staroslovanski pop nekje tam v srbskem pogorju. Radovan Karadžić, eden od balkanskih mesarjev, je končno le padel v roke mednarodne pravice. Človek, ki bi mu težko pripisovali človeške lastnosti, je tragično zaznamoval nedavno balkansko preteklost. Po Arkanovem umoru ter aretaciji in smrti Slobodana Miloševića je bil Karadžić skupaj z Mladićem najbolj iskani in zasovraženi vojni kriminalcec še na prostosti. Svet in človeštvo sta si seveda ob omenjeni aretaciji globoko oddahnila, zavedati pa se moramo, da se je aretacija zgodila ne zaradi kakih posebnih človekoljubnih nagnjenj srbske oblasti ali zaradi drzne poteze kake evropske obveščevalne agencije. Šlo je za dosti bolj cinično realno politiko, pravzaprav za politične igrice, ki so nazadnje prisilile srbske oblasti, da svojega kriminalca le predajo naprej. Naj ponovim, aretacija je izredno pozitivna novica, cinična realna politika pa jo je omogočila (ali jo je bila prisiljena omogočiti) šele sedaj in ne že pred več leti.

V primeru aretacije Karadžića moramo vzeti v poštev dva vidika, srbskega in evropskega, ter nekaj dogodkov, ki so v zadnjih mesecih odločno posegli na politično geografijo Balkana. Osamosvojitve Kosova je nedvomno prvi in najpomembnejši dejavnik. 17. februar je bil prelomnega značaja tudi za Srbijo. Proevropski Boris Tadić je bil dva dni pred kosovsko osamosvojitvijo ponovno imenovan za srbskega predsednika, kljub njegovi odprtosti do Evrope (in seveda hkrati zaprtosti do priznanja Kosova). Po 17. februarju se je porajala politična kriza, ki je privedla do predčasnih parlamentarnih volitev. Evropska usmerjenost Srbije je bila ponovno pod močno preizkušnjo. Kljub temu da je bil Tadić formalno nasprotnik kosovske samostojnosti (pa čeprav se je verjetno s tem že zdavnaj sprijaznil), je ohranjal proevropsko držo in si s tem nakopal jezo številnih volilcev. Izid parlamentarnih volitev 12. maja, ki so bile pravzaprav referendum

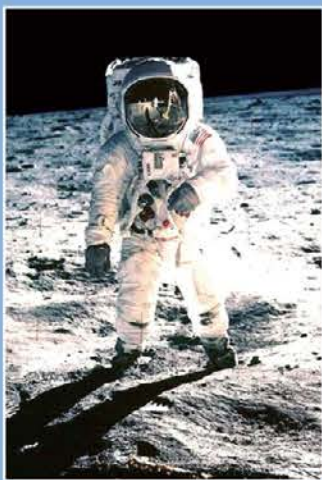
za ali proti njemu in za ali proti evropskemu nadaljnjemu približevanju Srbije, se je mnogim zdel v dometu protievropskih sil. Ampak, zgodil se je (za mnoge) nepredvidljiv scenarij: Tadićeva koalicija "Za evropsko Srbijo" je premagala Koštuničevu opcijo in za premiera postavila Tadićevega Tomislava Nikolića.

Tukaj se sklepa srbski vidik zgodbe in nastopi evropski. V predvolilni parlamentarni bitki je namreč Tadiću na pomoč priskočila prav Evropa. Da bi preprečili Koštuničevu antievropsko držo, so 28. aprila evropski veljaki podpisali s Tadićem stabilizacijsko-pridružitveni sporazum, enega od pomembnejših srbskih korakov na poti v EU. Da bi srbska javnost videla samo blagodejne učinke omenjenega sporazuma, v njem nista bili omenjeni priznavanje Kosova in izročanje vojnih zločincev. Sporazum je bil podpisan le dobrih deset dni pred volitvami, kar je tehnično očitno spet prevsilo na Tadićevo stran.

Evropa je tako politično rešila življenje Borisu Tadiću in si hkrati zagotovila manj trmastega sogovornika v prihodnjih letih, ko bo morala Srbija tako ali drugače popustiti prav pri vprašanju Kosova. Očitno je bila tudi odložitev zahteve po izročanju vojnih kriminalcev, zapisana v stabilizacijsko-pridružitvenem sporazumu, dim v oči za javnost. Tadić je sicer res prejel evropsko pomoč pri reševanju političnega življenja, Evropa pa mu je prav tako postavila ostre pogoje (ne glede na to, kaj je bilo formalno zapisano v sporazumu). Evropa in po naključju prav Nizozemska (kamor je bil Karadžić odveden) čutila namreč še vedno zelo močno odgovornost za Srebrenico in vse druge balkanske pokole.

Očitno je bil Karadžić prvi od omenjenih ostrih pogojev. Verjetno je zdaj samo še vprašanje časa, kdaj bo tudi Mladiću odbila ura. Seveda samo v primeru, da bo Evropa z ostrimi pogoji nadaljevala...

Andrej Černic

Ob začetku letošnjih olimpijskih iger že misel na London 2012

Mlada obetavna Čupina jadralka Jaš Farneti in Simon Sivitz Košuta

Začenjajo se olimpijske igre! Igre, na katerih po dvajsetih letih ne bo slovenskih športnikov iz Italije. Zato pa sanje o petih olimpijskih krogih, sicer za prihodnjo izvedbo čez štiri leta (London 2012), že kujeta dva roso mlada športnika, jadralka seslanske Čupe Jaš Farneti (letnik 1991) in Simon Sivitz Košuta (1992). Na barko sta stopila že kot otroka, ko sta kot posameznika v najmlajši kategoriji Optimist že nakazala določeno nadarjenost in vztrajnost. V športnem smislu sta tudi kmalu postala par – uigran na morju in na suhem – tako da je bil prestop v dvosedej po končani karieri v otroškem razredu, v katerem sta požela že odlične rezultate tudi na mednarodni ravni, povsem naraven. Vmesna postaja je bila (ne olimpijska) klasa 420, v kateri sta na evropskem prvenstvu osvojila bronasto kolajno, velik dosežek, kateremu sta dodala še druge zavidljive mednarodne uspehe.

Takoj pa je bilo jasno, da so apetiti mladih jadralk, Jaša iz Samatorce in Simona iz Trebč, še precej večji, tako da je bil tudi lanski preskok v olimpijski razred 470, v katerem je konkurenca posledično bistveno hujša, sam po sebi umeven. Ob tej odločitvi je njun trener, izkušeni in temperamentni Matjaž Antonac z Obale, že uvodoma dejal, da čaka fanta nadvse trdo delo, eno samo garanje. V isti sapi pa ni skrival, da sta Čupina najstnika tako perspektivna, motivirana in

složna, da cilj preprosto mora biti zlesti do vrha – do olimpijade. In izziv sta mlada jadralka sprejela v celoti. Pravzaprav poteka razvoj uigrane dvojice še celo bolj pospešeno od tega, kar so pričakovali v Čupinem taboru. Dvojica ima namreč za sabo – na prvem velikem tekmovanju v razredu 470, mladinskem svetovnem prvenstvu do 22. leta v poljski Gdyniji – nenadejano uspešno tekmovanje v konkurenci samih starijših in mnogo bolj izkušenih tekmecev. Deveto mesto predstavlja izjemen podvig.

Skratka, pohod na London 2012 sta fanta začela z odločnimi koraki in pravim pristopom. Skrivnosti oziroma bolj rečeno ključev ali dejavnikov, ki omogočajo njuno uspešnost, je veliko. Jaš (na krovu flokist) in Simon (krmar) sta v prvi vrsti izrazito tekmovalni osebnosti. Kljub mladim letom sta že prekaljena jadralka, zbrala sta obilo mednarodnih izkušenj vseh vrst, od velikih rezultatov pa tudi do razočaranj. Oba naravnost ljubita ta

šport, pri delu sta nepopustljiva, hkrati pa skromna. Dokaj neobremenjeno sprejemata tako pohvale kot občasne neuspehe. Izjave v medijih kažejo, da sta objektivna in preprosta. Sploh si ne domišljata, da sta kak Russell Coutts, istočasno pa izžarevata samozavest in pozitiven odnos.

K uspehu para Farneti – Sivitz Košuta prispevajo tudi drugi dejavniki. Ne smemo pozabiti, da sta predvsem velika prijatelja, oba odličnjaka v šoli in družabna mladostnika. Jadranje sta več let usklajevala s košarko (zlasti Jaš je bil tudi tu dokaj obetaven), ko sta uvidela, da je njuna prihodnost med jadri, valovi in vetrovi, pa sta se modro usmerila samo v individualni šport. Oba imata za sabo popolno podporo vzornega društva, seslanske Čupe, in delavnih ter vedno primerno prisotnih staršev.

Do Londona manjkajo še cela štiri leta, v katerih se lahko, kot vemo, zgođa marsikaj. Letošnja izvedba olimpijskih iger, ko smo imeli res veliko potencialnih zamejskih udeležencev, nas uči, da se lahko v vsakem trenutku kaj zalomi. To zelo dobro vesta tudi Jaš in Simon, ki pa sta pripravljena v tem obdobju žrtvovati marsikaj, da bi poskusila vse, da izborita prisotnost na startni črti na prihodnji olimpijadi. Želimo jima lahko le veliko sreče v tej nameri in obilo vetra v njuna mlada jadra.

HC

Dublinski porodni krči

Accelerate je 14. studijski album, ki ga je izdala ameriška skupina R. E. M. v svoji karieri. Začeli so daljnega leta 1980 in se vselej razlikovali po nenavadnih ritmihi in nevsakdanjih melodijah. Genealogija zadnjega albuma je dokaj zanimiva. Pesmi, ki spominjajo na opus skupine izpred 20 let, so bile posnete v Dublinu lani poleti. Ker so R. E. M. večino pesmi napisali že pred časom in jih na koncertih tudi že izvajali, je bilo snemanje v studiu dokaj hitro. V tem času (konec lanskega junija) je skupina kot posebno vajo za snemanje organizirala 5 zaporednih koncertov v irski prestolnici, kjer so javnosti prvič pokazali fiziognomijo novega albuma.

S 1. strani

"Vstop v EU je bil..."

V drugem delu programa je predstavnik treh Slovenij nagovoril vodja poslanske skupine NSi Jože Horvat, ki je dejal, da je Slovenija z dokončnim vstopom v EU opravila še zadnji korak pri vrnitvi domov. Obžaloval je, da je v Evropi danes tako stanje duha, ki se sramuje svojih krščanskih korenin: "Mi se tega ne sramujemo in se zavedamo, da je naš narod osnovan na krščanstvu. To se je pokazalo tudi z današnjim romanjem. Na božjo pot so se odpravile 3 Slovenije, to

bi lahko skoraj imenovali Troednost". V nadaljevanju posega je skušal opredeliti pojem naroda. Dejtal je, da se narod lahko definira skozi različne postavke, a med temi postavkami nikoli ne naletijo na pojem meje. Pripadniki naroda so torej lahko tudi zunaj meja neke države, sama ljubezen do domovine nima nobenih meja: "Ta pojem sta odlično poznorila tudi Trubar in Prešeren, ki je s svojo 'slovensko celo' najbolje zadel bistvo pojma narod". Ob Horvatu je publiko poz-

dravila tudi ministrica Kucler-Dolinarjeva: "Vsem vam moram čestitati za vztrajnost, ki jo kažete v odnosu do domovine. Menim, da bi morali biti tudi doma v Sloveniji tako vztrajni. K temu stremimo in v določenih projektih, kot je bil zakon za Slovence v zamejstvu in po svetu, tudi uspevamo". Oglasila sta se še vodja Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu Zorko Pelikan, ki je pozdravil jubilejno 20. romanje treh Slovenij in odprtje prenovlje-

Foto DP

nega Ehrlichovega doma, in Lojze Peterle, ki je z veseljem pozdravil vse, "ki se zunaj slovenskih meja trudijo za slovensko besedo". Takoj po prvem predavanju pa je prisotne pozdravil tudi slovenski veleposlanik v Rimu, dr. Andrej Capuder.

Ob sklepu prireditve je pri višarski cerkvi, ki jo je naslikal Tone Kralj, svojo knjigo Tone Kralj, cerkvene poslikave na Tržaškem, Goriškem in v Kanalski dolini, ki govori prav o dolenskem slikarju, "posvojenem na Primorskem", predstavila Verena Koršič Zorn. Izpostavila je stilistične značilnosti Kraljevega slikanja in poudarila njegovo aktualnost.

Jože Horvat: "Zamejci in zdomci si zaslužijo predstavnika v DZ"

Jože Horvat, vodja poslanske skupine NSi, je na Sv. Višarjah spregovoril o zakonskem predlogu, ki naj bi zamejcem in zdomcem zagotavljal 2 poslanski mesti v DZ.

V svojem posegu ste omenili zakonski predlog, da bi zamejci in zdomski Slovenci izvolili dva poslance v DZ. Kdaj bomo lahko o tem predlogu sprego-

vorili konkretnije?

Slovenski DZ šteje 90 poslancev, od teh jih po enega izvolita italijanska in madžarska manjšina. Mislim, da je manjšinska politika v Sloveniji s tem vzorno in odlično urejena: marsikatera država v Evropski zvezi se lahko po Sloveniji zgleduje. Slovenci pa smo zelo majhen narod in po nekaterih podatkih zunaj slovenskih meja živi petina narodovega telesa, kar bi prevedeno v številke pomenilo 500 tisoč ljudi. Zato menim, da bi morala domovina izkazati svojo ljubezen vsem, ki so zunaj njenih meja, ne glede na to, zakaj ti Slovenci danes živijo v tujini. Poslanska skupina NSi je zato prepričana, da bi morali svojega predstavnika v DZ imeti zamejci in svojega zdomci. Predlog za zakon smo vložili že v tem mandatu, a zavedati se moramo, da govorimo v tem primeru o spreminjanju ustave. Potrebujemo dvotretjinsko parlamentarno večino; da predstavimo zakonski predlog, pa moramo zbrati 23 podpisov med poslanci. Žal doslej nam to ni uspelo. Odločili smo se zato, da bomo začeli zbirati podpise, in prepričan sem, da nam bo to uspelo.

In vam bo potem uspelo spraviti skozi DZ ustavno spremembo? Prepričan sem, da ja. Slovenija se približuje svoji polnoletnosti glede na uvedbo demokracije in razglasitev samostojnosti Slovenije. Prišel je trenutek za razmislek o tem, kako naj bodo v DZ primerno predstavljeni tudi Slovenci iz zamejstva in zdomstva.

Si torej lahko Slovenci iz zamejstva in zdomstva obetamo, da bomo svoja predstavnika volili na parlamentarnih volitvah leta 2012?

Govoril bom samo v svojem imenu. Mislim, da ja. Slovenija je že dovolj zrela za to. To pa bo odvisno tudi od tega, kdo bo v naslednji vladni koaliciji. Če bo na oblast prišla leva sredina, bi ne bil preveč optimist.

Mojca Kucler Dolinar: "Hvaležna sem vam, da ohranjate stik z domovino"

Ministrica za visoko šolstvo Mojca Kucler Dolinar se je romanja Treh Slovenij že večkrat udeležila. Letos se ga je prvič v vlogi ministrice. Povprašali smo jo, kako gleda na zamejstvo in zdomstvo skozi oči svojega ministrskega resorja.

Katero vlogo igrajo danes manjšine, zamejske in zdomske, za matično državo?

Odkar sem postala najprej poslanka in zdaj tudi ministrica, imam priložnosti za tesnejše stike in za sodelovanje z našimi zamejci in zdomci. Mi, ki živimo v matični domovini, bi se morali od teh Slovencev učiti narodnega ponosa in vztrajnosti pri svoji identiteti. Presenečena sem nad tem, kako vsi Slovenci želimo skupaj graditi svojo Slovenijo naprej. Spomladi sem bila v Clevelandu, v kratkem odhajam v Argentino, v Amerikah imam namreč veliko poznanstev med Slovenci in številni med njimi mi res veliko pomenijo.

Vsem zamejcem in zdomcem sem hvaležna za stike, ki jih ohranjajo z matično domovino. Celotna druga ali tretja generacija Slovencev še vedno išče svoje korenine preko jezika. Kot ministrica jim želim dati vso podporo. Kako gledate na vključevanje zamejcev in zdomcev v slovensko visoko šolstvo, področje, ki ga pokriva vaš

ministrski resor?

Pomembno se mi zdi, da smo pred časom v DZ-ju sprejeli zakon o sodelovanju s Slovenci v zamejstvu in po svetu. Na prvi pogled je to le formalizem, a dejansko ni tako. Zamejci in Slovenci po svetu ste tako prišli v slovenski pravni red. Gre za prve korake, za bazo za vsakršno nadaljnje sodelovanje, tudi na področju visokega šolstva. Na tem področju so po mojem mnenju pomembne tudi poletne šole za učenje slovenskega jezika. Obstaja tudi internetna stran za učenje slovenskega jezika, eden od rezultatov Centra odličnosti, ki ga pokriva v okviru našega ministrstva. V Clevelandu smo med mojim obiskom odprli center za slovenske študije. Velikega pomena je tudi prvi lektorat izven Slovenije, v Argentini.

Lojze Peterle: "Obnoviti ministrstvo za Slovence v zamejstvu in po svetu"

Za prvega slovenskega premiera in današnjega evroposlanca je vprašanje Slovencev v zamejstvu in po svetu bistvenega pomena. Učinkovitejše politike na področju manjšin bi po njegovem mnenju zagotavljalo ustrezno ministrstvo.

Kako ocenjujete danes situacijo Slovencev, ki živijo zunaj meja matične domovine?

V moji vladi smo imeli celo ministra za Slovence v zamejstvu in po svetu. Kasneje je ta funkcija pristala na ravni državnega sekretarja. Za vsako mejo, kjer živijo naše manjšine, imamo nekaj neresenih vprašanj. Slovenska država bi morala biti neprestano pozorna na te problematike, morala bi biti zelo pozorna do svojih manjšin. V novih okoliščinah se ne doživljamo sproščene in ustvarjalnega slovenstva. Veliko bi se še dalo narediti, čeprav se je ta skrb izboljšala. Kaj lahko naredi vlada v odnosu do sosednjih držav? Tematika v zvezi z dvojezičnimi tablam na Koroskem se je zaustavila zaradi notranjih razmer v Avstriji. Tudi v Italiji marsikaj stoji, kljub sprejetju zaščitnega zakona. Splošno gledano, se stvari premikajo, obžalujem pa, da se premikajo zelo počasi.

Je slovenska politika do sosedov premalo pogumna?

Pogum je včasih potreben, jasna beseda vedno. Vprašanje pa je, s kakšno politiko stopa do posameznih politikov. Zagovarjam konstruktivni pogum, transparentno politiko. Nočem, da bi se pojavljale ene in iste izjave, ki opozarjajo vedno na iste probleme. Odprava meje bo po mojem mnenju lahko pomagala k prekoračenju teh problematik. Berlinski zid je navsezadnje padel na obe strani, ne samo na vzhodno. Dela je sicer še veliko in moramo biti zelo pozorni, da bi se kdo ne čutil prizadet zaradi svoje nacionalne identitete.

Bi bilo ministrstvo za Slovence v zamejstvu in po svetu rešitev za učinkovitejše soočanje s tematiko manjšin?

Bolje bi bilo, da bi imeli ministra za listnico, ki bi skrbel za vprašanje Slovencev v zamejstvu in po svetu. Danes je toliko odprtih vprašanj, da bi jih bilo bolje reševati na ministrski ravni. Tako bi tudi manjšinska tematika dobila primerno težo.

Poletno branje

Od nekdanj lepé so Ljubljanke slovele, al' lepše od Urš'ke biló ni nobene...

Pa še res je. Prav hvaležna sem Delovemu dopisniku iz Rima Tonetu Hočevarju za člančič... in fotografijo iz milanskega Corriere della sera s tremi slavnicami pari na oblasti, med njimi pa sta naš premier in njegova šarmantna in vitkostasa spremljavalka Urška Bačovnik. Vitki so pravzaprav tudi moški (poleg Janše sirske predsednik Asad in francoski Sarkozy), da bi jih prav kazalo vprašati, na štiri oči, kakšne diete se držijo, da so pri svojih letih - Abrahamu so prav gotovo vsi trije že srečali! - le ohranili tršatost in suhljatost, medtem ko se večina doma in po svetu s časom in z nabiranjem let le začne vidno rediti in neusmiljeno širiti in adijo šviglavost in lahkotnost. Prav gotovo se ne hranijo v kraških gostilnah, kot jih prikazuje razkošna knjiga Kras s številnimi fotografijami Umberta Pellizona (Sežana, 2006), kjer so v lepo opremljenih gostinskih prostorih ovekovvečeni tudi gostilničarji z družinskimi člani vred in se človeku zdi, ko da tekmujejo med seboj, kdo bo bolj zalit, okrogel, vampast ali kako drugače za-

maščen, da ob pogledu nanje mit o revnem in lačnem Krasu ne pride več v poštev. Gledam te tri časopisne gracije in ugotavljam z dopadanjem, da ju naša Urška s svojo še deklško in nena-rejeno eleganco potolče na celi črti. Izkažejo se seveda vse tri, a prednjači zgoraj omenjena. Kar z lahkoto si lahko predstavljam, kaj je pri njih zamikalo tako pomembne in resne možake, da so podlegli njihovim čarom. Sarkozy se mi zdi prav ganljiv: da bo videti bolj postaven ob svoji izvoljenki, si je nataknil moške čevlje s petkami in se s tem za nekaj centimetrov povišal, njegova muza in mlada žena Carla pa se je malce znižala z mokasinami na nogah, saj ko bi čevlje zamenjala, bi bila bivša manekenka za eno glavo višja od moža in srčnega asa, kar pa ne gre, se ne šika, le priznajte. Tudi žena sirskega predsednika je očitno zaradi usklaje-

valnih teženj obula sandale s pretirano debelimi podplati in visokimi petami, da ne bi njen Asad preveč štrlel v nebo kot kakšen

ne iz kakšne vjudnosti ali ponižnosti, a ker sem jih dobila že toliko po grbi, da je sam čudež, če me ta naprava drži še pokonci.

minaret, ona pa se iz nižin nanj ozirala, kar je preveč naporno. Le Urška in Janša nista imela teh problemov usklajevanja. Morda zato

(Preblisne me dvom: Da jih ne dobiva tudi on? Vprašanje za en milijon, ki pa bo ostalo brez odgovora!)

Ker pa se rada nasploh sprašujem, se bom pač vprašala: le kaj je te zale mladenke očaralo pri tako resnih in starejših možakih? Morda bi kazalo izključiti iz vprašanja Asadovo ženo, ker jo z možem najbrž ne loči prepadno število let. Vsaj tako se zdi. Morda pa. Ker vitez včasih vara. Ena od privlačnosti vseh treh je prav gotovo vitka postava in, domnevam, uglajeno obnašanje. A to je najbrž premalo. Kaj bi dala, da bi zvedela vse druge vzroke za očaranost. Med pisanjem sem dobila obisk tržaškega prijatelja z ženo. Šli smo se nato prostodudno skupinska ugibanja in komentarje. Tudi njima je bila Urška najbolj všeč. Nato Italijanka in šele nato Asma: za njegov okus preveč "lantinasta" (previsoka). Njej od moških najmanj zanimiv Sarkozy, on o moških ne bo zgubljal besed, naj rajši jaz povem, kateri se mi zdi od trojice najbolj "fascinantant". Vsi trije nedvomno obetavne... partije, a niti eden po moji nekdanji meri, da o sedanjih niti ne govorimo, sem rekla. Moj ideal bi lahko bil kvečjemu... angleški princ Charles. On je zapu-

stil mlado, bogato, elegantno in zaljubljeno lepoto, s katero se je zapletel, mislim, le v razplojevalne namene, za prvo, nepozabno, prej neprivlačno kot spolnoklicno in že nekam starikavo ljubezen Camillo, oklajdrano tako, da bog se usmili, prej za v koruzo med strašili, kot med ljudi, skratka...le Charles bi lahko bil moj paladin ljubezni in stilu zvestoba do groba in še čez. In ta do groba in še čez klasičnim ženskam še kako ugaja. Vprašajte jih. Gostoma je na moč ugajala tudi opazka Toneta Hočevarja, da... najbolj brani italijanski časnik (Corriere della Sera) je znal nena-doma napisati strešico nad s - ker je Urško in Janšo pisal pravilno s šumevcem, to pa se bolj redko dogaja - Literat je pristavil: milan-skemu časopisu niti ne zamerim, da ne zna pisati pravilno naših črk s strešico, ker je od nas razmerno daleč. Zamerim pa tržaškemu Piccolu, ki ima nič manj kot v Koprju svojo pomozno uredniško izpostavo in dvojezične novinarje, pa nalašč kvečablja na strešice in najrajši kvečablja slovenska imena iz še starih podcenjevalnih nagibov in že okostenelih predsodkov. In vsi Istrani pa Tržačani se delajo, ko da ne vidijo, in potuhnjeno molčijo. Per quieto vivere, mi je priznal nekdo, zaradi ljubelega miru. Lahko berete iz oportunitizma.

Julka Milič